THE WORKS

OF

Sri Sankaracharya

SRI

VANI VILAS

EDITION.

THE WORKS OF

SRI SANKARACHARYA

VOLUME

20

SRI VANI VILAS PRESS

SRIRANGAM

परिग्रहण सं०....10382........
ग्रन्थालय, के. उ. ति. शि. संस्थान
सारनाथ, वाराणसी

CONTENTS.

		PAGE
PRAPANCHASARA	... ...	305-511
PATALA 20	... ...	305
" 21	... ...	321
" 22	... ...	334
" 23	... ...	347
" 24	... ...	362
" 25	... ...	375
" 26	... ...	392
" 27	... ...	405
" 28	... ...	416
" 29	... ...	428
" 30	... ...	448
" 31	... ...	476
" 32	... ...	482
" 33	... ...	501

---

*P. n.

॥ विषयाः ॥

		पृष्ठम्
प्रपञ्चसारः	...	३०५—५११
विंशः पटलः	....	३०५
एकविंशः पटलः	....	३२१
द्वाविंशः पटलः	...	३३४
त्रयोविंशः पटलः	...	३४७
चतुर्विंशः पटलः	...	३६२
पञ्चविंशः पटलः	...	३७५
षड्विंशः पटलः	....	३९२
सप्तविंशः पटलः	....	४०५
अष्टाविंशः पटलः	....	४१६
एकोनत्रिंशः पटलः	...	४२८
त्रिंशः पटलः	...	४४८
एकत्रिंशः पटलः	...	४७६
द्वात्रिंशः पटलः	...	४८२
त्रयस्त्रिंशः पटलः	...	५०१

Prapanchasara

VOL. II.

॥ प्रपञ्चसारः ॥

द्वितीयो भागः ॥

॥ श्रीः ॥

॥ प्रपञ्चसारविषयविवेकः ॥

पृष्ठम्

२०. मासयन्त्रम्, चरस्थिरोभयात्मकराशीन्, त्रिगुणितषड्गुणितद्वादशगुणिततत्पञ्चविशेषान्, केशवादिवर्णद्वादशादित्यमूर्तितद्योजनानि, मेषयन्त्रावरणविशेषपूजाफलानि, वृषभमिथुनकटकसिंहकन्यातुलावृश्चिकधनुर्मकरकुम्भमीनयन्त्रावरणपूजाफलानि, मासयन्त्राभिषेकविधिस्तोत्राणि चोपदिशति विंशपटलेन ... ३०५—३२०

२१. द्वादशाक्षरतदङ्गत्रिविधाक्षरन्यासध्यानोपास्तिफलानि, सुदर्शनतदङ्गध्यानानि, अग्निप्राकारवर्णन्यासध्यानानि, तद्गाथश्रीमालाचक्रम्, षोडशाक्षराष्टशक्तिनीराजनबलिमन्त्रान्, रोगापस्मारशान्तिम्, पञ्चगव्यम्, भस्मविधिम्, समस्तरक्षाविधिम्, गुग्गुलुहोमम्, अपस्मारशान्तिहोमम्, काम्यहोमम्,

*P II 0

स्तोभकमारणध्यानानि, उच्चाटनरक्षायन्त्र-
सप्तकोष्ठयन्त्राणि चोपदिशत्येकविंशपटलेन ३२१—३३३

२२. श्रीकराष्टाक्षरराङ्गार्णन्यासम्, विप्रादिवर्णन्यासम्, आयुधन्यासतद्ध्यानपूजाहोमान्, गुरुपूजारूपयोगायुष्यप्राप्तीः, अन्नसिद्धिजपम्, वराहानुष्टुब्द्विविधाङ्गपञ्चभूतात्मकध्यानानि, मण्डलपूजाम्, भोगाङ्गपूजाम्, सर्वदेवतात्मभूतसिद्धितन्मण्डलध्यानफलानि, क्षेत्रविवादशान्तिम्, भूलाभहोमम्, व्रीहिसिद्धिहोमम्, वाराहैकाक्षरयन्त्रस्वर्णपट्टलेखनफलविनियोगफलान्युपदिशति द्वाविंशपटलेन ३३४—३४६

२३. नृसिंहानुष्टुप्सदङ्गार्णन्यासद्विविधध्यानपूजापुरश्चरणतत्साधनयन्त्रविधानानि, नृसिंहैकाक्षरम्, गुरुदक्षिणाम्, दूर्वाहोमदुःस्वप्नशान्तिम्, सलिलविपिनादिरक्षाम्, सर्वविषहरणम्, क्षुद्रविषहरणम्, क्षुद्रादिशान्त्युच्चाटनध्यानमारणप्रायश्चित्तानि, भस्मन्यासरक्षाम्, समरविजयहोमम्, नानासिद्धिहोमम्, मेधासिद्धिम्, नृसिंहषडक्षराङ्गध्यानयन्त्रसाधनानि, भ्रान्तिशिरोरोगशान्तिम्, ऐश्वर्यसिद्धिहोमम्, कन्यावरलाभ-

होमम्, अभिचाराभिरक्षां चोपदिशति त्रयोविंशपटलेन ... ३४७—३६१

२४. विष्णुपञ्जरम्, विश्वरूपषोडशाक्षरम्, खड्गादिसिंहगारुत्मतमन्त्रम्, विश्वरूपध्यानचक्रगदाशार्ङ्गखड्गहलमुसलशूलदण्डशक्तिपाशाङ्कुशकुलिशपरशुमूर्तिध्यानानि, शतमुखवह्निमूर्तिध्यानम्, वराहनृसिंहतार्क्ष्यमूर्तिध्यानानि, प्रपञ्चभेदयन्त्रस्थापनम्, गुरुपूजाम्, अश्मपातरक्षाम्, उपासनाफलानि चोपदिशति चतुर्विंशपटलेन ... ३६२—३७४

२५. प्रासादाङ्गध्यानानि, ईशानादिनवशक्तीः, पीठमन्त्रम्, अनन्ताद्यष्टमूर्तिध्यानानि, उमाद्यष्टदेवताध्यानम्, अष्टत्रिंशत्कलान्यासम्, पञ्चब्रह्मषडङ्गेशानखण्डपञ्चतत्पुरुषखण्डचतुरघोरखण्डाष्टवामदेवखण्डत्रयोदशसद्योजातखण्डान्, अष्टत्रिंशत्कलाष्टत्रिंशन्न्यासस्थानानि, श्रीपञ्चाक्षरम्, पञ्चभूतात्मत्वध्यानम्, तत्पुरुषादिध्यानम्, देहपीठन्यासगोलकान्यासप्रपञ्चब्रह्मन्यासान्, अनुष्टुब्यन्त्रावरणपूजामन्त्रान्, महेशपञ्चावरणपूजाम्, शूलिमन्त्रतद्ध्याने चोपदिशति पञ्चविंशपटलेन ३७५—३९१

२६. दक्षिणामूर्त्यङ्गध्यानसाधनफलविशेषान्, अघोरास्त्रमन्त्राङ्गाक्षरन्यासान्, सामान्यध्यानफलानुरूपध्यानदीक्षाचक्राणि, भूतद्रोहादिशान्तिम्, ग्रहमोक्षहोमयन्त्रवरफलानि, मृत्युंजयमन्त्राङ्गध्यानयोगयन्त्राभिषेकसंपुटसद्रव्यहोमान्, अपमृत्युशान्तिहोमम्, त्रिजन्महोमम्, तत्फलानि चोपदिशति षड्विंशपटलेन ... ३९२—४०४

२७. चिन्तामणितदङ्गध्यानानि, स्वस्थावेशप्रकारम्, ग्रहमोचनस्तोभकविधिमन्त्रवैविध्यफलविशेषान्, रोगोत्पादनध्यानरोगशान्तिभावनाकर्षणवश्यध्यानद्रावणवशीकरणध्यानानि, पुरुषवश्यम्, वश्यप्रतिकृतिहोमम्, शिरोरोगशान्तिम्, साध्यक्रीडनरक्षायन्त्रम्, लक्ष्म्यादिसिद्धियन्त्रम्, देशरक्षायन्त्रम्, चण्डत्र्यक्षराङ्गध्यानसाधनगायत्र्यर्चनानि, बहुवर्णवासःसिद्धिहोमम्, वश्यलवणपुत्तलिकाहोमं चोपदिशति सप्तविंशपटलेन ... ४०५—४१५

२८. गायत्रीव्याहृतिप्रणवव्याहृतिगायत्र्यैक्यगायत्रीनिर्वचनानि, गायत्रीशिरोनिर्वचनम्, संध्यावन्दनक्रमम्, व्याहृत्यृषिच्छन्दोदेवताज-

पस्वाध्यायन्यासान्, गायत्रीषडङ्गध्यानवर्ण-
शक्तिसावरणपूजासाधनविधीन्, आयुष्यहो-
मम्, इष्टसिद्धिम्, इतरहोमांश्चोपदिशत्य-
ष्टाविंशपटलेन ... ४१६—४२७

२९. त्रैष्टुभाङ्गध्यानानि, नव शक्तीः, निवृत्त्यादि-
पूजाम्, चतुश्चत्वारिंशद्वर्णशक्तिजपप्रायश्चि-
त्तानि, गायत्रीजपविधानम्, चतुश्चत्वारिं-
शद्वर्णास्त्रपदविधिमन्त्रस्वैक्यवासनाप्रतिलोम-
भेदवर्णशक्तिवृन्दविसरक्रममूर्तिसंग्रहम्, प्र-
योगदिनतिथिवारविशेषान्, कृत्यास्त्रस्तम्भ-
नहोमम्, वृष्टिकरराजवश्याकर्षणविद्वेषणो-
च्चाटनमारणप्रतिहोमान्, भूतलिपिप्रयोगवि-
धिम्, महीहोमम्, प्रतिकृतिक्वाथनिग्रह-
मारणसवितृध्यानज्वरवशीकरणहोमान्, उ-
च्चाटनध्यानदुःखशान्तिबलीन्, कृत्यानाश-
नभूविवादशान्तिसिकतादिस्थापनसिकताह-
रणालक्ष्मीकरहोमान्, भूतलाभहोमं चो-
पदिशत्येकोनत्रिंशपटलेन ... ४२८—४४७

३०. त्र्यम्बकाङ्गार्णन्यासध्यानाष्टावरणपूजार्णश-
क्तीः, एकादशहोमद्रव्याणि, काम्यहोम-
विशेषान्, दशाक्षर्यङ्गध्यानानि, दशावरण-

पूजाम्, काम्यहोमम्, नित्यानुष्ठानध्यान-
तारव्याहृतिपुटनविधीन्, मन्त्रपौर्वापर्यफल-
संवादसूक्ताङ्गध्यानमातृकाः, त्रिष्टुब्योगऋ-
णमोचनाङ्गमन्त्रार्णन्यासध्यानानि, श्रीकरेक्षु-
होमवृष्टिकरहोमऋणमोचनादिसिद्धिहोमा-
भिचारहोमसेनास्तम्भहोमान्, लवणमन्त्रा-
ङ्गध्यानसाधनपुत्तलीचतुष्टयविधानलवणप्र-
तिकृतिहोमन्यासस्थानोपस्थानमन्त्रान्, प्र-
कृतिच्छेदप्रकारमारणप्रतिकृतिहोमाभिचार-
प्रायश्चित्तावश्यलवणहोमांश्चोपदिशति त्रिं-
शपटलेन ... ४४८—४७५

३१. प्राणप्रतिष्ठामन्त्रतदङ्गतद्ध्यानान्युपदिशत्येक-
त्रिंशपटलेन ... ४७६—४८१

३२. रक्षायन्त्रवश्याकर्षणवश्ययन्त्रगर्भरक्षाग्रहरक्षा-
देशादिरक्षाकर्षणवाञ्छितप्राप्तियन्त्रतद्रक्षा -
विधानानि, युद्धविजयविधिगजमदविधिय-
न्त्रलेखनद्रव्याणि, वश्यताम्बूलतापनाकर्ष-
णवश्यापूपस्त्रीपुरुषवश्ययन्त्रवश्यप्रतिकृति -
योगहरिद्राकर्षणविधीन्, वश्यकरणादिम-
न्त्रवश्यहोमभुवनत्रयवशीकरणवश्यकरदेवी -
मन्त्रसाध्यर्क्षवृक्षप्रतिकृतिवश्यविधानानि, अ-

न्नप्रदानमन्त्राङ्गध्यानान्नपूर्णाङ्गध्यानफलानि, शुक्रतद्भजनफलव्यासध्यानफलाश्वारूढाध्यानाकर्षणकमठन्यासांश्चोपदिशति द्वात्रिंशपटलेन ... ४८२—५००

३३. संतानसिद्धिम्, अपुत्रताकारणम्, पञ्चगव्यप्राशनम्, प्रतिकृतिप्राशनम्, गुरुदक्षिणाम्, सत्पुत्रलाभम्, सद्गुरुलक्षणम्, सच्छिष्यलक्षणम्, दीक्षोपदेशफलानि, साधकाचारोपक्रान्तपूर्णनिर्वाहकधनपरिपूर्णफलानि चोपदिशति त्रयस्त्रिंशपटलेन ... ५०१—५११

Gourishunker Ganeriwala.

॥ प्रपञ्चसारः ॥

विंशः पटलः ॥

अथ प्रवक्ष्यामि च मासभेद-
भिन्नानि यन्त्राण्यपि संग्रहेण ।
रेखाक्रमद्युन्ति विचित्रवर्ण-
लसन्ति विष्णोश्च विधानभाञ्जि ॥ १ ॥

यैः कुर्युरिष्टाभिनिविष्टचेष्टा
धरण्यनन्तादिकसंज्ञकानि ।
व्रतान्यभीष्टार्थदकल्पवृक्षै-
रनारतेनैव च साधकेशाः ॥ २ ॥

मेषादिकं यच्च चतुष्कमादौ
मासेषु तद्वायुगृहावृतं स्यात् ।
सिंहादिकं भूगृहसंवृतं च
चापादिकं पार्थिवयुग्मवीतम् ॥ ३ ॥

मेषादिकेषु त्रिगुणात्मकानि
चराणि भास्वद्गुणितात्मकानि ।
स्थिराण्यतो षड्गुणितानि तज्ज्ञै-
रुक्तानि यन्त्राण्युभयात्मकानि ॥ ४ ॥

तानि त्रिषड्द्वादशकात्मकोक्तैः
स्युर्लक्षणैरप्यभिलक्षितानि ।
स्वैः स्वैश्च नामप्रविभक्तरूप-
भेदैर्बहिर्वेष्टितबिम्बकानि ॥ ५ ॥

त्रिगुणितमपि यन्त्रमष्टपत्रा-
वृतमथ [1]षड्गुणितं हि षड्दलाभ्याम् ।
स्थिरगतमपि चाष्टयुग्मपत्रं
तदपि च षड्युगपत्रशोभितं वा ॥ ६ ॥

---

1. षड्गुणितद्विषड्दलाभ्याम्.

पद्मं चरोभस्थिरसंज्ञकेषु
रक्तप्रपीताच्छदलादिवर्णम् ।
मासेषु यन्त्रोदरक्लृप्तत-
न्मासाभिधामूर्त्यभिधाक्षराढ्यम् ॥ ७ ॥

केशवमेषादीनां
ये दीर्घा मुक्तिराशिवर्णानाम् ।
ते वृत्तानि भवन्ति च
निगदितमिति यन्त्रक्लृप्तिसामान्यम् ॥ ८ ॥

सुवर्णगोक्षीरजपाशिलाल-
पीतेन्द्रनीलारुणकैरवाभाः ।
काश्मीरमेघाञ्जनरोचिषश्च
क्रमेण वर्णैरपि केशवाद्याः ॥ ९ ॥

इतीरिताश्चारुकिरीटहार-
केयूरपीताम्बरकादितुल्याः ।
सचक्रशङ्खाः सगदाम्बुजाश्च
संपूजनीयास्तपनैः क्रमेण ॥ १० ॥

धात्रर्यममित्राख्या
वरुणांशभगा विवस्वदिन्दुयुताः ।
पूषाह्वयपर्जन्यौ
त्वष्टा विष्णुश्च भानवः प्रोक्ताः ॥ ११ ॥

प्रथमं केशवधातृक-
मितरन्नारायणार्यमाख्यं च ।
अन्या माधवमैत्रं
परमपि गोविन्दवारुणं प्रोक्तम् ॥ १२ ॥

पञ्चममपि विष्ण्वशं
मधुसूदनभगवपञ्च षष्ठमपि ।
त्रिविक्रमविवस्वदाख्यं
सप्तममन्यच्च वामनैन्द्रमपि ॥ १३ ॥

श्रीधरपौष्णं नवमं
दशमं च हृषीकनाथपर्जन्यम् ।
अम्बुजनाभं त्वाष्ट्रं
दामोदरवैष्णवं विधानमिति ॥ १४ ॥

आदौ विधानेषु समेतमूर्ति-
शक्तीश्वतस्रोऽभियजेद्यथावत् ।
राशिष्वथो भानुयुताश्च मूर्तीः
प्रवक्ष्यमाणं च निरूप्य मन्त्री ॥ १५ ॥

वृषहरिवृश्चिककलशा-
ख्यकेष्वथो केतुकेशवाद्यैश्च ।
मत्स्यादिकशेषाद्ये
समभियजेदन्तरा समावरणे ॥ १६ ॥

प्रानुप्रोद्यत्स्वराष्टद्वितयवृतमहाबीजकं शक्तिलक्ष्मी-
कामैरात्ताग्निकोणं बहिरभिवृतसिंहान्वितक्रोडमन्त्रम् ।
बिन्दूनामन्तरालेष्वपि च विलिखितैः कादिवर्गैश्च युक्तं
षड्भिर्वाय्व्यगेहावृतमभिमतकामप्रदं मेषयन्त्रम् ॥

गौरीन्दिरा रतिधृती
वसुधा पुष्टिक्षमासरस्वत्यः ।
मूर्त्योऽश्च मध्यमावृति-
राशेशात्प्राग्ध्वजादिरपि कथिता ॥ १८ ॥

हयरथगजभृत्यादी-
नरिभवशौर्यादिसिद्धिं च ।
तेजो यशश्च विपुलं
पूजयितुर्वितनुते विधानमिदम् ॥ १९ ॥

वर्णैराद्यैरसन्तैः समभिवृतमहाबीजमन्त्रमध्यराज-
स्पान्तक्षाद्यक्षराढ्यं गुहनयनहुताश्रिराजन्मथार्णम् ।
अश्रेर्गण्डद्वयोद्यत्पचलिपिपरिवीतं च नाद्यैः सकान्तैः
काद्यैर्नान्तैश्च यन्त्रं बहुविधफलदं पूजितं स्याद्बृषोत्थम् ॥

नित्यानन्दा व्यापिनी व्योमरूपा
शान्तिर्विद्यारूपिणी च प्रतिष्ठा ।
कल्यामोघा चण्डिका दीप्तजिह्वे-
त्येवं प्रोक्ताथावृतिः स्यात्तृतीया ॥ २१ ॥

सुरभिहयमहिषदासी-
दासाभरणांशुकादिसिद्धिकरम् ।
वृषजं विधानमेत-
द्देहान्ते सिद्धिदं परस्य सतः ॥ २२ ॥

आगच्छन्मात्रभिख्यालिपिपरिवृतबीजं स्वरावीतवृत्तं
शाद्यैः क्षान्तैस्तदाद्यैरपि परिवृतगण्डं तदश्रात्तजुंसम् ।
भाद्यैः कान्तैः प्रवीतं मयरलवहयुग्बिन्दुकं वायुगेहा-
वीतं वाञ्छाप्रदानप्रसवगुणयुतं युग्मजं यन्त्रमेतत् ॥

इन्द्राणी कौमारिका ब्रह्मजाता
वाराह्याख्या वैष्णवी चाथ लक्ष्मीः ।
चामुण्डा माहेश्वरी स्यात्तृतीया
रक्षाप्रज्ञाश्रीप्रदं स्याद्विधानम् ॥ २४ ॥

पाशाद्यष्टाक्षरार्णप्रतिपुटितमहाष्टाक्षरावेष्टितान्त-
र्बीजं शाखान्तरूढे गगननृहरिबीजात्तकोणं बहिश्च ।
कामिन्यष्टाक्षराद्यन्तगहरिहरबीजावृतं प्रत्यनूत्र
द्वर्णाढ्यं वायुगेहस्थितमिति गदितं कर्कटोत्थं च यन्त्रम् ॥

रक्ता रमा कराली
कमला चण्डेन्द्रिरा महोच्छुष्मा ।
श्रीरिति मूर्तियुगलयो-
र्मध्यगता चावृतीरियं चापि ॥ २६ ॥

भूतिर्विभूतिरुन्नति-
नतिधृतिरतयश्च संयतिद्युतयः ।
आधृतिरेका प्रोक्ता
श्रीवश्यकरं विधानमिति कथितम् ॥ २७ ॥

ऊष्मार्णाष्टाक्षरावेष्टितहृदयमथ द्वादशार्णात्तकोणं
सान्तःस्थात्माष्टवर्णैः क्रमगतविगलैरुल्लसत्तत्त्वगण्डम् ।
सिंहानुष्टुब्द्वयार्णान्तरितवृतकलालंकृतं चाथ वह्नि-
प्राणेशानक्षपाटाश्रितकचटतपत्वच्छलं[1] सिंहयन्त्रम् ॥

पुष्टिस्तुष्टिर्धृतिरपि कृतिः शान्तिकान्तिप्रमोदा
मेधा हर्षा स्मृतिरभिमता कान्तिका स्यात्तृतीया ।
कृष्णः सत्यो नृहरिवरदौ विश्वमूर्तिर्वरेण्यः
शौरिः शूरो नरमुरजितौ विष्णुजिष्णू चतुर्थी ॥ २९ ॥

विपक्षनिग्रहं तेजो यशश्च धनसंगमम् ।
करोत्यर्चयितॄणां च विधानमिति सिंहजम् ॥ ३० ॥

सर्गाद्यान्ताद्यमन्त्रैरभिवृतहृदयं दण्डिभिश्चापि हाही-
हूहैहौहोभिरात्ताश्रिकमथ तु शिखाद्योतिवर्गान्त्यवर्णम् ।

1. यशलं.

वर्णैः प्रत्यन्वितैः प्रावृतमवनिपुराश्रोल्लसत्कामबीजं
 क्लिश्ने स्वाहार्णयुक्तं महिततरफलं कन्यकोत्थं च यन्त्रम् ॥

अब्जाख्यो मधुसूदनस्त्वथ हृषीकेशाह्वयो मोहिनी
 वैकुण्ठो विरजा हरिः सरसिजा शार्ङ्गी तमोहारिणी ।
ब्रह्माख्यः कमलावती च समुकुन्दाख्यो रमेति क्रमा-
 न्मत्स्याद्यैश्च सुताश्च गोमहिषसौभाग्यप्रदं पावनम् ॥

आद्यैरावीतबीजं ग्रहवलययुतं हुंफडायुक्तकोणं
 बाह्ये पाशाङ्कुशार्णावृतमथ युगषण्मूर्तिनामार्णमर्णैः[1] ।
प्रत्यन्वेष्यद्भिरुद्यद्धरियुतहरवर्णैश्च वीतं धरायाः
 कोणेषूद्यन्नृसिंहाक्षरमिति कथितं स्यात्तुलायन्त्रमेतत् ॥

प्राक्प्रोक्तैश्चक्राद्यै-
 रुक्तास्य समावृतिस्तृतीया स्यात् ।
प्रोतोपलब्धिमेत-
 त्करोति वाणिज्यलाभं च ॥ ३४ ॥

अक्षीवद्धादशाद्द्वादशलिपिवृतहृल्लेखमश्रिद्विषट्क-
प्रोल्लास्यष्टाक्षरोष्मार्णकमपि लिपिभिः कादिभिश्चाभिवीतम् ॥

---

1. ॰मन्त्रैः.

तद्बाह्ये चन्द्रबिम्बप्रपुटितवसुधामण्डलाश्रिप्रराज-
त्क्लीबार्णं वृश्चिकोत्थं प्रवरतरफलप्राप्तिदं यन्त्रमेतत् ॥ २५ ॥

चिद्रूपा चिन्मया चिन्ता-
मणि: श्री: क्षोणिसंज्ञिता ।
रतिश्च पावनी धारा
धरणी तारणी तथा ॥ २६ ॥

द्राविणी मोहिनी चेति तृतीयेयं समावृति: ।
अन्वयाप्तिं धर्मरतिं प्राप्नुयादस्य चार्चनात् ॥ २७ ॥

षट्कोणाबद्धबाणासनविवरलसत्सारसिंहं तदन्त:
शक्तेर्बाह्ये परानुप्रचितलघुसंध्यर्णयुक्पञ्चकाढ्यम् ।
अश्रिष्वाबद्धशिष्टस्वरमुपरिलसच्छूलकं चात्तवर्गं
भूम्योरष्टाश्रकोष्ठद्युहुलवकं चापयन्त्रं तदेतत् ॥२८॥

हर्षाह्वा सुनदारुणा सगगना घोरा रमा द्राविणी
वीरा वीरिणिहारिणी सहरिणी मन्दारिका द्वादश ।
प्रोक्तेयं च समावृति: पुनरिदं संपूजयन्प्राप्नुया-
ल्लक्ष्मीसंततिबुद्धिवश्यपटुताकान्तीश्च भक्तिं शुभाम् ॥

मध्यस्थायाः परीतौ विलसदनुपरान्तस्वरप्राक्पराधं
सिंहार्णान्ताश्रि गण्डस्फुरितहरिहरार्णे ग्रहार्णावृतं च ।
वद्वाह्ये षोडशार्णाक्षरवृतमुभकुंद्योतितं कोणराज-
स्सोऽहं हंसाक्षराढ्यं मकरभवमिदं यन्त्रमिष्टार्थदायि ॥

मेधा हर्षा श्रद्धा
कृपा रतिर्वा सरस्वती प्रीतिः ।
वाणी चेति तृतीया
वृतिरुक्ता मकरजे विधानेऽस्मिन् ॥ ४१ ॥

स्वक्षेत्रवर्तिनः स्यु-
र्ग्रहाः क्रमात्केशवादिमूर्तियुताः ।
अर्चयितॄणामेत-
द्धनधान्यसमृद्धिदं विधानं स्यात् ॥ ४२ ॥

शक्तिश्रीकामबीजैः पुटितहरिहरब्रह्माभिश्चावृतान्त-
र्बीजं कोणद्विषट्कस्फुरितनृहरिबीजप्रतिद्योतितं च ।
आदिक्षान्तैश्च वर्णैर्वृतमवनिपुरद्वन्द्वकोणान्तकाम-
श्रीशक्तिक्ष्मार्णचिन्तामणिमनु तदिदं श्रीकरं कुम्भयन्त्रम् ॥

[1]अच्युतकामिनिभानुमनोज्ञा
विश्वतनुर्विमला हरिभद्रे ।
सूक्ष्मसरस्वतिनन्दनसंध्या
स्यादिति मध्यगता वृतिरेषा ॥ ४४ ॥

अवनिपशुपुत्रसंपद-
मपि पितृसौख्यं च हृत्प्रबोधं च ।
कुरुते विधानमेत-
त्प्रयोक्तुरन्ते च निर्वृतिं परमाम् ॥ ४५ ॥

व्यन्वेष्यद्ध्रस्वदीर्घोच्चसमभिवृतमहाबीजमश्रेषु षट्सु
[2]द्योतत्सौमारलक्ष्मीगिरिदुहितृधराबीजकप्रोसमेतम् ।
वीतं काद्यैः कषान्तैर्बहिरपि च कुकोणाष्टकोल्लासिहंसं
सर्वार्थान्साधकेभ्यो वितरति विधिवत्कल्पितं मीनयन्त्रम् ॥

हृष्टिर्वृष्टिस्तुष्टिरिष्टा सुपुष्टिः
कान्तिर्मेधा मङ्गला वामसंज्ञा ।
दुर्गा प्रज्ञा भारती मध्यसंस्था
वाक्सामर्थ्यं श्रीकरं स्याद्विधानम् ॥ ४७ ॥

1. अच्युतभामिनि. 2. द्योतद्वाङ्मार.

एभिर्विधानैर्धरणीव्रतादि-
    दीक्षाविधीन्ये विधिना प्रकुर्युः ।
ते पुण्यभाजो नितरां समृद्धाः
    सपुत्रदाराः सुखिनो भवन्ति ॥ ४८ ॥

दीर्घायुषो मुख्यतरेन्दिराश्च
    महाप्रभावाः स्वसमानवीर्याः ।
कलेबरान्ते विगताधयस्ते
    विष्णोरनन्यं पदमाप्नुवन्ति ॥ ४९ ॥

एभिर्विधेयाः कलशाश्च तत्त-
    न्मासोक्तयन्त्रेषु नरैर्यथावत् ।
निजेप्सितं प्राप्य मनोरथान्ते
    भुक्तेश्च मुक्तेरनुभावकाः स्युः ॥ ५० ॥

कर्षोन्मिते च हाटक-
    पट्टे पत्रं विलिख्य चतुरश्रे ।
तद्द्व्यंशकृते वा
    कलशेषु विनिक्षिपेच्च दीक्षासु ॥ ५१ ॥

अभिषिच्य यन्त्रकनकं
गुरवे प्रददातु संयतः सुमतिः ।
दुरितापनोदविधये द्युतये
यशसे श्रिये च मतिसंयतये ॥ ५२ ॥

एषां यागविधीना-
मेकेन तु पूजयंस्तदवसाने ।
तत्तन्मूर्तिप्रीत्यै
संस्तोतव्योऽनया हरिः स्तुत्या ॥ ५३ ॥

प्रसीद भगवन्मह्यमज्ञानात्कुण्ठितात्मने ।
तवाङ्घ्रिपङ्कजरजोरागिणीं भक्तिमुत्तमाम् ॥ ५४ ॥

अज प्रसीद भगवन्नमितद्युतिपञ्जर ।
अप्रमेय प्रसीदास्मद्दुःखहन्पुरुषोत्तम ॥ ५५ ॥

स्वसंवेद्यस्वरूपात्मदानन्दात्मन्ननामय ।
अचिन्त्यसार विश्वात्मन्प्रसीदेश निरञ्जन ॥ ५६ ॥

प्रसीद तुङ्ग तुङ्गानां प्रसीद शिव शोभन ।
प्रसीद स्पष्ट गम्भीर गम्भीराणां महाद्युते ॥ ५७ ॥

प्रसीद व्यक्त विस्तीर्ण विस्तीर्णानामणोरणो ।
प्रसीदार्द्रार्द्रजातीनां प्रसीदान्तान्तदायिनाम् ॥ ५८ ॥

गुरोर्गरीयः सर्वेश प्रसीदानन्य देहिनाम् ।
जय माधव मायात्मञ्जय केशव केशिहन् ॥ ५९ ॥

जय सुन्दर सौम्यात्मञ्जय शाश्वत शङ्खभृत् ।
जय शार्ङ्गधर श्रीमञ्जय नन्दकनन्दन ॥ ६० ॥

जय चक्रगदापाणे जयाजय्य जनार्दन ।
जय रत्नाकराबन्ध किरीटाक्रान्तमस्तक ॥ ६१ ॥

जय पक्षिपतिच्छायानिरुद्धार्ककराकर ।
नमस्ते नरकाराते नमस्ते मधुसूदन ॥ ६२ ॥

नमस्ते नलिनापाङ्ग नमस्ते नयनाञ्जन ।
नमः पापहरेशान नमः सर्वभयापह ॥ ६३ ॥

नमः संभृतसर्वात्मन्नमः संभृतकौस्तुभ ।
नमस्ते नयनातीत नमो विक्रान्तवाक्पथ ॥ ६४ ॥

नमो त्रिभिन्नज्ञेयांश नमः स्मृतिपथातिग ।
नमस्त्रिमूर्तिभेदेन सर्गस्थित्यन्तहेतवे ॥ ६५ ॥

विष्णवे त्रिदशारातिजिष्णवे परमात्मने ।
चक्रभिन्नारिचक्राय चक्रिणे चक्रबन्धवे ॥ ६६ ॥

विश्वाय विश्ववन्द्याय विश्वभूतात्मने नमः ।
नमोऽस्तु योगिध्येयाय नमोऽस्त्वध्यात्मरूपिणे ॥ ६७ ॥

भुक्तिप्रदाय भक्तानां नमस्ते मुक्तिदायिने ।
मनोवाक्कायचेष्टाः स्युर्ध्यानस्तुतिनमस्क्रियाः ॥ ६८ ॥

देवेश कर्म सर्वं मे भवेदाराधनं तव ।
विषयेष्वपि सङ्गो मे हुतं विष्णो तवाच्युत ॥ ६९ ॥

इति हवनजपार्चाभेदतो विष्णुपूजा-
निरतहृदयकर्मा यस्तु मन्त्री चिराय ।
स खलु सकलकामान्प्राप्य हृष्टान्तरात्मा
जननमृतिवियुक्तामुत्तमां मुक्तिमेति ॥ ७० ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे विंशः पटलः ॥

एकविंशः पटलः ॥

अथोच्यते द्वादशवर्णसंज्ञो
मन्त्रस्तु साङ्गः सजपः सहोमः ।
विधानतो यं प्रतिजप्य भक्ता
भुक्तेश्च मुक्तेश्च पदं भवेयुः ॥ १ ॥

तारं सहृदयं मध्ये गवते स्युर्भवार्णयोः ।
सुययोश्च तथा देवा मन्त्रोऽयं द्वादशाक्षरः ॥ २ ॥

ऋषिः प्रजापतिश्छन्दो [1]गायत्रं विष्णुरुच्यते ।
देवता हृद्ध्रुवेण स्यान्नमसा शिर उच्यते ॥ ३ ॥

चतुर्भिश्च शिखावर्णैः पञ्चभिः कवचं भवेत् ।
प्रोक्तमस्त्रं समस्तेन पञ्चाङ्गविधिरीदृशः ॥ ४ ॥

सपादजानुयुगललिङ्गनाभ्युदरेषु च ।
हृद्दोर्गलास्यदृङ्मस्तशिखास्वक्षरतो[2] न्यसेत् ॥ ५ ॥

---

1. गायत्री ; 2. ०क्षरशो.

*P. II. 2

शिखाललाटनेत्रास्यगलदोर्हृदयेषु च ।
सकुक्षिनाभिलिङ्गाख्यजानुपादेषु विन्यसेत् ॥ ६ ॥

हृत्कुक्षिनाभिषु तथा गुह्यजानुपदेष्वधः ।
करकण्ठास्यदृङ्मस्तशिखासूर्ध्वं च विन्यसेत् ॥ ७ ॥

संहृतेर्दोषसंहारः सृष्टेश्च शुभपुष्टयः ।
स्थितेश्च शान्तिविन्यासस्तस्मात्कार्यस्त्रिधा मतः ॥ ८ ॥

हरिमुज्ज्वलचक्रदराब्जगदा-
कुलदोः परिधं सितपद्मगतम् ।
वलयाङ्गदहारकिरीटधरं
नवकुन्दरुचं प्रणमामि सदा ॥ ९ ॥

विधिवदथ विहितदीक्षो
जपेन्मनुं वर्णलक्षमानममुम् ।
शुद्धैश्च तिलैर्जुहुया-
द्द्वादशसाहस्रकं तथा मन्त्री ॥ १० ॥

पीठे हरेरथाङ्गैः
सशक्तिभिर्मूर्तिभिस्तदनु यजेत् ।

केशवसुरनाथाद्यै-
रपि देवं भक्तिपूर्वतो विद्वान् ॥ ११ ॥

समिधामथ दुग्धवृक्षजानां
जुहुयादर्कसहस्रकं सदुग्धम् ।
मनसः परिशुद्धये मनस्वी
सघृतेनापि पयोन्धसा सितेन ॥ १२ ॥

द्वादशाक्षरजपं तु सार्चनं
यो भजेत्सुनियतो दिने दिने ।
ऐहिकं समुपलभ्य वाञ्छितं
प्रेत्य याति [1]पदमक्षयं हरेः ॥ १३ ॥

अथ प्रवक्ष्यामि सुदर्शनस्य
विधिं मनोज्ञं ग्रहतेजपाद्यैः ।
यत्सिद्धितः सिद्धिमवाप्य रम्यां
सिद्धा मुनीन्द्रा अपि सद्य एव ॥ १४ ॥

अन्त्यतुरीयतदादिक-
भृगुदहनानन्तवह्निवर्माख्यैः ।

1. पदमक्षरं

तारादिर्मनुरुक्तः
स्यादभिमतसिद्धिदो रथाङ्गाख्यः ॥ १५ ॥

ऋषिरस्याहिर्बुध्न्य-
श्छन्दोऽनुष्टुप्च देवता विष्णुः ।
चक्रपदैराविसुधी
सज्वालाद्यैः शिरोन्वितैरङ्गम् ॥ १६ ॥

ऐन्द्रीं समारभ्य दिशं त्वधस्ता-
दन्तं समुक्त्वा क्रमशो दशानाम् ।
चक्रेण बध्नामि नमस्तथोक्त्वा
चक्राय शीर्षं च दिशां प्रबन्धः ॥ १७ ॥

त्रैलोक्यं रक्ष रक्षेति हुंफट्स्वाहेति चोदितः ।
तारादिकोऽयं मन्त्रः स्यादग्निप्राकारसंज्ञकः ॥ १८ ॥

तारं तु मूर्ध्न्यथ सितारुणकृष्णवर्णं
मध्ये भ्रुवोश्च समथो वदने हकारम् ।
हृद्गुह्यजानुपदसंधिषु चावशिष्टा-
न्वर्णान्न्यसेदिति तनौ पुनरग्निवर्णान् ॥ १९ ॥

अव्याद्भास्करसप्रभाभिरखिला भाभिर्दिशो भासय-
न्भीमाक्षः क्षरदट्टहासविकसद्दंष्ट्राप्रदीप्ताननः ।
दोर्भिश्चक्रदरौ गदाब्जमुसलाख्यासींश्च पाशाङ्कुशौ
बिभ्रत्पिङ्गशिरोरुहोऽथ भवतश्चक्राभिधानो हरिः ॥२०॥

प्रोक्त्वा सुदर्शनायेति विद्महेऽन्ते महापदम् ।
ज्वालाय धीमहि प्रोक्त्वा तन्नश्चक्रः प्रचोदयात् ॥ २१ ॥

सौदर्शनीयं गायत्री जप्तव्या जप्तुमिच्छता ।
सांनिध्यकारिणीं मुद्रां दर्शयेदनया सुधीः ॥ २२ ॥

नमो भगवते प्रोक्त्वा महासुदर्शनाय च ।
महाचक्राय च तथा महाज्वालाय चेत्यथ ॥ २३ ॥

दीप्तिरूपाय चेत्युक्त्वा सर्वतो रक्ष रक्ष माम् ।
महाबलाय स्वाहेति प्रोक्तस्तारादिको मनुः ।
रक्षाकरः प्रसिद्धोऽयं क्रियमाणेषु कर्मसु ॥ २४ ॥

षट्कोणान्तःस्थतारं विवरलिखितमन्त्राक्षरं [1]सिद्धिराज-
स्थाङ्कं बाह्ये कलाकेसरमुदरगताष्टाक्षरं चाष्टपत्रम् ।

---

1. संधिराजत

पद्मं वर्णैर्विराजद्विकृतिदललसत्षोडशार्णं त्रिवीतं
व्योमान्त्यार्णं स्वनाम्ना विरचितगुणपाशाङ्कुशं चक्रयन्त्रम् ॥

प्रणवहृद्भगवद्युतङे महा-
दिकरथाङ्गचतुर्थिहुमस्त्रकैः ।
निगदितस्त्विह षोडशवर्णको
मनुवरो मुनिभिर्विहितादरः ॥ २६ ॥

काथैः पयोभूरुहचर्मसिद्धै-
र्दुग्धेन गव्यैरपि पञ्चभिर्वा ।
मूत्रैः पशोर्वा प्रतिपूर्य कुम्भं
समर्चयेच्चक्रहरिं यथावत् ॥ २७ ॥

अङ्गैः प्रथमावृतिरपि
पूज्या चक्रादिभिर्द्वितीया च ।
लक्ष्म्यादिभिस्तृतीया
क्रमात्तथेन्द्रादिभिश्चतुर्थी स्यात् ॥ २८ ॥

चक्रशङ्खगदापद्ममुसला धनुरेव च ।
पाशाङ्कुशौ पीतरक्तसितश्यामा द्विजस्त्विमाः ॥ २९ ॥

लक्ष्मीः सरस्वती चाथ रतिः प्रीत्याह्वया तथा ।
कीर्त्तिः कान्तिस्तुष्टिपुष्टी क्रमेणैव तु शक्तयः ॥ ३० ॥

संपूज्य चैवं विधिना हरिं तु
शिष्यं गुरुः प्रीततमोऽभिषिञ्चेत् ।
भक्त्या स्वशक्त्या विभवैर्द्विजाती-
न्संतर्प्य भूयो गुरुणानुशिष्टः ॥ ३१ ॥

एकाग्रचित्तो रविलक्षसंख्यं
जपेन्मनुं नित्यकृताभिपूजः ।
तावत्सहस्रं [1]किल सर्षपाश्च
बिल्वाज्यदौग्धानि जुहोतु सम्यक् ॥ ३२ ॥

समुद्रतीरेऽप्यथ वाद्रिशृङ्गे
समुद्रगानां सरितां च तीरे ।
जपेद्विविक्ते निज एव गेहे
विष्णोर्गृहे वा पुरुषो मनस्वी ॥ ३३ ॥

यथोक्तसंख्यं विधिवत्प्रजप्ते
मन्त्रे यथोक्तैश्च हुते हुताशे ।

---

1. ०तिलसर्षपाश्च.

द्रव्यैरथ स्वार्थपरार्थहेतोः
कुर्यात्प्रयोगान्विधिना यथावत् ॥ ३४ ॥

पीताभा कर्णिका स्यादरुणतरमरं श्यामलं चान्तरालं
नेमि श्वेतं च बाह्ये [1]विरचितशितिरेखाकुलं पार्थिवान्तम् ।
चक्रद्वन्द्वं लिखित्वा विशदमतिरथो सौम्ययाम्यं च मन्त्री
कुम्भं संपूर्य सौम्ये प्रचयतु तथा दक्षिणे होमकर्म ॥

षड्विंशच्छतसंमितैरथ घृतापामार्गजेध्माक्षतैः
सद्राजीतिलपायसैश्च सकलैर्द्रव्यैर्घृतान्तैः क्रमात् ।
हुत्वा तद्धुतशिष्टमत्र विधिवत्क्षिप्त्वा प्रतिद्रव्यकं
प्रस्थार्धान्नकृतं च पिण्डममलं कुम्भोदके मन्त्रवित् ॥

संस्थाप्य दक्षिणस्यां
साध्यं कुम्भेन तेन नीराज्य ।
तमथ घटं सद्रव्यं
बहिरारादष्टमे क्षिपेद्राशौ ॥ ३७ ॥

अग्न्यादिकमपि सर्वं
क्षिपेदथ घटस्य दक्षिणे भागे ।

1. ०शिखिरेखाकुलं.

हुतशिष्टान्नेन बलिं
    मन्त्रेणानेन मन्त्रवित्कुर्यात् ॥ ३८ ॥

हृदयान्ते विष्णुपदं
    प्रोक्त्वाथ गणेभ्य उच्चरेत्सर्वम् ।
शान्तिकरेभ्यश्च बलिं
    गृह्णन्त्विति शान्तये नमोन्तं स्यात् ॥ ३९ ॥

ज्वरादिकां रोगपरम्परां वा
    विस्मृत्यपस्मारभवां रुजं वा ।
रक्षःपिशाचग्रहवैकृतं वा
    विधिस्त्वयं मङ्क्षु हरेद्विकारम् ॥ ४० ॥

पालाशैर्वा स्तनज-
    द्रुमजैर्वा पञ्जरे कृते फलकैः ।
संपूर्य पञ्चगव्यै-
    स्तत्र तु संस्थाप्य शुद्धमपि गदिनम् ॥ ४१ ॥

पूर्वोद्दिष्टैर्दिक्ष्वपि
    सजपं जुहुयुः पृथग्द्विजा वशिनः ।

द्रव्यैः स दक्षिणान्ता-
नभ्यर्च्य विमुच्यते रुजो जन्तुः ॥ ४२ ॥

विप्रक्षीरद्रुमत्वङ्नलयजपुरकाश्मीरकुष्ठत्रियामा[1]
बिल्वापामार्गराजीतिलतुलसियुगक्रान्तिदूर्वायवार्कैः ।
लक्ष्मीदेवीकुशागोमयकमलवचारोचनापञ्चगव्यैः
सिद्धेऽग्नौ कुम्भसिद्धं मनुजपमहितं भस्म सर्वार्थदायि ॥

लक्ष्म्यायुष्करमतुलं पिशाचभूता-
पस्मारादिकमचिरेण नाशयेच्च ।
क्षुद्रादीनपि विविधांस्तथोपसर्गा-
नेतस्मान्न परतरा समस्ति रक्षा ॥ ४४ ॥

जुहुयाद्गुग्गुलुगुलिका-
सहस्रकं साष्टकं च मन्त्रितमः ।
त्रिदिनं चतुर्दिनं वा
सर्वोपद्रवनिवारणं भवति ॥ ४५ ॥

खरमञ्जर्याः समिधा-
मयुतं वा मन्त्रवित्तमो जुहुयात् ।

1. ॰त्रिधामा.

ज्वरभूतामयविस्मृ-
त्यपस्मृतीः शमयितुं नियतचित्तः ॥ ४६ ॥

आज्यार्कैर्जुहुयाच्छ्रिये सरसिजैर्दूर्वाभिरप्यायुषे
मेधायै द्विजभूरुहैश्च कुमुदैः श्वेतैस्तथा वाससे ।
शुद्धाज्यैः पशवेऽप्युदुम्बरभवैः पुत्राय चाश्वत्थजै-
रेकाब्दं विधिवत्सहस्रसमितैरष्टोत्तरं मुक्तये ॥ ४७ ॥

चक्रस्य नाभिसंस्थं
[1]कृत्वात्मानं मनुं जपेन्मन्त्री ।
स्वयमेकोऽपि न युद्धे
मर्त्यो बहुभिः पराजितो भवति ॥ ४८ ॥

मन्त्री सुनियतचित्त-
श्चक्रस्थं भ्रामयेद्धिया प्रस्तम् ।
आविश्य सकलमुक्त्वा
मुञ्चति दग्धोऽग्निना शुनाभिभुवा ॥ ४९ ॥

दीप्तं करालदहनप्रतिमं च चक्रं
यस्य स्मरेच्छिरसि कस्यचिदप्रियस्य ।

1. स्मृत्वात्मानम्.

सप्ताहतोऽस्य दहनप्रतिमो ज्वरः स्या-
त्रिंशद्दिनैश्च स परेतपुरं प्रयाति ॥ ५० ॥

कलावृतं चाहिपदाभिवेष्टितं
समक्षरं यच्छिरसि स्मरेत्सदा ।
दशाहतोऽसौ प्रति चाश्यते रिपु-
र्मृतिं तथा मण्डलतः प्रयाति ॥ ५१ ॥

सान्तं वायसवर्णं
शत्रोः शिरसि स्मरेच्च सप्ताहम् ।
उच्चाटयति क्षिप्रं
[1]मारयतोवाधिवोऽस्य नैशित्यात् ॥ ५२ ॥

स्रवत्सुधावर्षिणबिन्दुसप्रभं
समुज्ज्वलं यच्छिरसि प्रचिन्तयेत् ।
क्षणात्समाप्यायितसर्वविग्रहो
भवेत्स मर्त्यः सुचिरं च जीवति ॥ ५३ ॥

मध्ये तारं तदनु च मनुं वर्णशः कोणषट्के
बाह्ये चाङ्कं लिखतु करके रूप्यके वापि ताम्रे ।

1. मारयतेवाधियो.

पाषाणे वा विधिवदथ जप्याथ संस्थापितं त-
　　च्चक्रं चोरग्रहरिपुभयध्वंसि रक्षाकरं च ॥ ५४ ॥

स्थाने हृषीकेशविदर्भितं च
　　स्पष्टाक्षरं चाप्यभिजप्तमेतत् ।
रक्षां ग्रहादेः सततं विधत्ते
　　यन्त्रं सुकल्प्तं च मनुत्रयेण ॥ ५५ ॥

अष्टाक्षरान्तरितपादचतुष्ककोष्ठं
　　कोष्ठत्रयालिखितसाध्यसुदर्शनं च ।
रेखाभिरप्युभयतः श्रुतिशः प्रबद्धं
　　तत्सप्तकोष्ठमिति यन्त्रमिदं प्रशस्तम् ॥ ५६ ॥

भूर्जे वा क्षौमपट्टे तनुमसृणतरे कर्पटे वास्य यन्त्रं
मन्त्री सम्यग्लिखित्वा पुनरपि गुलिकीकृत्य लाक्षाभिवीतम् ।
कृत्वा भस्मादिहोमप्रविहितघृतसंपातपातात्तशक्ति
जप्तं सम्यङ्निदध्यात्प्रतिशममुपयान्त्येव सर्वे विकाराः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे एकविंशः पटलः ॥

द्वाविंशः पटलः ॥

अथोच्यते श्रीकरनामधेय-
मष्टाक्षरं लोकहिताय तावत् ।
येन प्रजप्तेन समर्चितेन
हुतेन सिद्धिं समुपैति मन्त्री ॥ १ ॥

सर्गोदर्कः क्षतो विंशतियुगमयुतं शान्तगं चन्द्रबिम्बं
श्रीबाहुः शुक्रमेदोहरिशयनहकारा मनुः श्रीकराख्यः ।
ऋष्याद्या वामपङ्क्तीरहरिपि पुनरङ्गानि यान्तैर्हुमन्तै-
र्भीषत्रासप्रमर्दप्रसहितगदितध्वंसरक्षैर्द्विकक्तैः ॥ २ ॥

मूर्धाक्षिकण्ठहृदयोदरसोरुजानु-
पादद्वयेषु लिपिशो न्यसतु स्वदेहे ।
विप्रादिकान्मुखकरोरुपदेषु वर्णा-
श्चक्रादिकानपि करेषु ततस्तदस्त्रान् ॥ ३ ॥

दुग्धाब्धिद्वीपवर्यप्रविलसितसुरोद्यानकल्पद्रुमाधो
भद्राम्भोजन्मपीठोपरिगतविनतानन्दनस्कन्धसंस्थः ।
दोर्भिर्बिभ्रद्रथाङ्गं सदरमथ गदापङ्कजे स्वर्णवर्णो
भास्वन्मौलिर्विचित्राभरणपरिगतः स्याच्छ्रिये वो मुकुन्दः ॥

दिक्पत्रेषु श्रीरति॰
धृतिकान्तीः कोणकेषु मूर्तीश्च ।
इष्ट्वाभितो निधीशौ
विष्वक्सेनं च दिक्पतीन्प्रयजेत् ॥ ५ ॥

आराध्य चैवं विधिना च विष्णुं
मन्त्री पुनर्होमविधिं करोतु ।
[1]श्रीदुग्धवृक्षोत्थसमिद्भिरब्जैः
साज्येन दौग्धेन च सर्पिषा च ॥ ६ ॥

पृथगष्टशतं क्रमेण हुत्वा
कनकाद्यैरपि तर्पिते गुरौ च ।
अभिषिच्य तथाभिपूज्य विप्रा-
न्मनुमेनं प्रजपेदथाष्टलक्षम् ॥ ७ ॥

1. श्रीवृक्षदुग्धोत्थ॰

द्रव्यैस्तैः प्रतिजुहुयाद्दशांशमानै-
राचार्यं पुनरपि पूजयेज्जपान्ते ।
संप्राप्नोत्यपरिमितां श्रियं च कीर्त्ति
कान्तिं वा चिरमनुरज्यते च लोकैः ॥ ८ ॥

दूर्वां घृतप्रसिक्तां
जुहुयादयुतं नरस्तु हुतशिष्टैः ।
आज्यैश्चरुमुपयुञ्ज्या-
द्दद्याद्गुरवे च दक्षिणां शक्त्या ॥ ९ ॥

परिपूजयेच्च विप्रां-
स्तेषु दिनेषु स्वशक्तितो भक्त्या ।
अपमृत्युरोगपापा-
न्विजित्य स तु दीर्घमायुराप्नोति ॥ १० ॥

अनुदिनमादित्यमुखः
प्रजपेदूर्ध्वीकृतस्वबाहुयुगः ।
तस्य गृहेऽन्नसमृद्धि-
श्चिराय संजायते सुपुष्टतरा ॥ ११ ॥

एवं प्रोक्तैः प्रतिजपहुतार्चादिभिर्मन्त्रमेनं
भक्त्या यो वा भजति मनुजो नित्यशः सोऽचिरेण ।
इष्टैः पुत्रैर्धरणिधनधान्यादिभिर्हृष्टचेता:
स्यादप्यन्ते परमपरिशुद्धं परं धाम विष्णोः ॥ १२ ॥

अथ कथयामि विधानं
महावराहाभिधानमन्त्रस्य ।
साङ्गं सजपं सहुता-
राधनमपि मन्त्रिणामभीष्टाप्त्यै ॥ १३ ॥

वाक्यं प्रोक्त्वा हृदाख्यं तदनु भगवतेयुग्वराह च रूपा-
येत्युक्त्वा व्याहृतीनामुपरि च पतये भूपतित्वं च मेऽन्ते ।
देहीत्याभाष्य दान्तः सुमतिरथ पुनर्दापयस्वेति हान्तं
प्रोक्त्वा तारादिकं प्रोद्धरतु मनुवरं तत्र यस्त्रिंशदर्णम् ॥

ऋषिस्तु भार्गवः प्रोक्तोऽथानुष्टुप्छन्द ईरितम् ।
वराहो देवता चास्य कथ्यन्तेऽङ्गान्यतः परम् ॥ १५ ॥

अस्यैकश्रृङ्गो हृदयं शिरश्च
व्योमोल्कतेजोऽधिपतिः शिखा च ।
*P ɪɪ. 3

स्याद्विश्वरूपं कवचं महास्त्रो
दंष्ट्रोत्थमुक्तं स्वयमेव चाङ्गम् ॥ १६ ॥

सप्तभिश्च पुनः षड्भिः सप्तभिश्चाथ पञ्चभिः ।
अष्टभिर्मूलमन्त्रार्णैर्विदध्यादङ्गकल्पनाम् ॥ १७ ॥

आन्वोरापादमुद्यत्कनकमिव हिमप्रख्यमाजानु नाभेः
कण्ठादानाभि वह्निप्रभमथ शिरसश्चागलं नीलवर्णम् ।
मौलेर्व्योमाभमाकं करलसदरिशङ्खासिखेटं गदा श-
क्त्याख्येष्टाभीतियुक्तं प्रणमत वसुधोल्लासिदंष्ट्रं वराहम् ॥

सजलाम्बुवाहनिभमुद्धतदोः-
परिघं धराधरसमानतनुम् ।
सितदंष्ट्रिकाधृतभुवं त्वथ वा
प्रविचिन्तयेत्सपदि कोलमुखम् ॥ १९ ॥

हेमप्रख्यं पार्थिवे मण्डले वा
नीहाराभं नीरजेऽग्नेस्तदाभम् ।
वायोः कृष्णं द्युप्रभं वा दिविस्थं
क्रोडं ध्यात्वं सत्यसंस्थं यजेद्वा ॥ २० ॥

अष्टपत्रमथ पद्ममुल्लस-
　　त्कर्णिकं विधिवदारचय्य च ।
मण्डले रविसहस्रसंनिभं
　　सूकरं यजतु तत्र सिद्धये ॥ २१ ॥

प्राग्दक्षिणप्रत्यगुदग्दिशासु
　　चत्वारि चाङ्गानि यजेत्क्रमेण ।
अस्त्रं विदिक्षूर्ध्वमधश्च चक्रा-
　　द्यस्त्राणि पूज्यानि वराहमूर्तेः ॥ २२ ॥

अरिशङ्खकृपाणखेटसंज्ञा-
　　न्सगदाशक्तिवराभयाह्वयांश्च ।
अभिपूज्य दिशाधिपान्यथाव-
　　द्वरगन्धाक्षतपुष्पधूपदीपैः ॥ २३ ॥

दंष्ट्रायां वसुधां सशैलनगरारण्यापगां हुंकृतौ
　　वागीशीं श्वसितेऽनिलं रविशशी बाह्वोश्च दक्षान्ययोः ।
कुक्षौ स्युर्वसवो दिशः श्रुतिपथे दस्रौ दृशोः पादयोः
　　पद्मोत्थो हृदये हरिः पृथगमी पूज्या मुखे शंकरः ॥

एवं काले कोलमभ्यर्चयित्वा
जप्यो मन्त्रोऽसौ पुनर्लक्षसंख्यम् ।
होमं कृत्वा तद्दशांशैश्च पद्मै-
स्त्रिस्वाद्वक्तैः प्राप्नुयाद्भूसमृद्धिम् ॥ २५ ॥

ध्यानादपि धनसिद्धि-
र्मन्त्रजपाद्वाधरो भवेत्सधरः ।
जपपूजाहुतविधिभि-
र्मङ्क्षु नरो धनधरेन्दिरावान्स्यात् ॥ २६ ॥

ध्यातः सन्भूगृहेऽसौ भुवमतुलतरां वारुणे शान्तिमुच्चै-
राग्नेये वश्यकीर्त्यादिकमनिलपुरस्थोऽयमुच्चाटनादीन् ।
रक्षां व्योम्नोऽरिभूतग्रहविषदुरितेभ्योऽनिलाग्न्योश्च पीडां
युद्धे वह्नीरयोर्वै जयमपि नितरां संनिधत्ते वराहः ॥

हरिस्थेऽर्केऽष्टम्यामथ सितरुचौ कोलवपुषा
सितां गन्धैः सर्वैर्युतमयुतजप्तामपि शिलाम् ।
उदग्वक्त्रो मन्त्री मनुजपरतः स्थापयतु ता-
मयत्नं क्षेत्रेषु द्रुतमरिनिरोधं शमयति ॥ २८ ॥

भौमे वारेऽथ भानूदयमनु जपवान्संगृहीत्वा मृदंशं
कोलात्मा वैरिरुद्धादपि च कुतलतस्तं च कृत्वा गुणांशम् ।
एकं जातौ विलिप्यात्पुनरपरतरं पाकपाके तथान्यं
तोये तस्मिन्सदुग्धे प्रतिपचतु हविः संस्कृते हव्यवाहे ॥

आराध्य चाष्टोर्ध्वशतप्रमाणं
साज्येन मन्त्री हविषाथ तेन ।
सप्तारवारं जुहुयाद्यथाव-
त्क्षेत्रोत्थितापत्प्रशमं प्रयाति ॥ ३० ॥

भृगुवारे च मुखेऽह्नः
संगृह्य मृदं हविः समापाद्य ।
जुहुयादीरितविधिना
बलिमपि दद्यान्महाविरोधेषु ॥ ३१ ॥

हुतक्रियैवं दिवसैश्च सप्तभि-
र्विनाशयेद्भूमिविवादसंकटम् ।
परेतवेतालपिशाचडाकिनी-
समुत्थितां वा विकृतिं विधिस्त्वयम् ॥ ३२ ॥

विलोड्य तामेव मृदं च दुग्धे
हुनेद्घृते वाष्टयुतं सहस्रकम् ।
द्विमण्डलादेव मही महार्घ्या
स्यान्मन्त्रिणोऽस्यैव तु निःसपत्ना ॥ २३ ॥

नृपतरुसमिधामयुतं
मन्त्रेणानेन यो हुनेन्मन्त्री ।
गृहयात्रास्य न सीदे-
त्क्षेत्रादिकमपि च वर्धते क्रमशः ॥ २४ ॥

अष्टोर्ध्वशतं मन्त्री
दिनशो यो वा जुहोति शालीभिः ।
स तु वत्सरेण मन्त्री
विराजते व्रीहिपुञ्जपूर्णगृहः ॥ २५ ॥

मन्त्रेणानेन सर्पिर्जुहुत दशशतं मण्डलात्स्वर्णसिद्धिः
स्याद्रक्तेनाञ्जलिन्या अपि कुसुमसहस्रेण वा वाससां च ।
लाजानां कन्यकाया अपि च मधुमतां होमतो वाञ्छितायाः
सिद्धी रक्तोत्पलानामपि मधुरयुजां स्याद्धुताच्छ्रीः समग्रा ॥

दण्ड्यर्धांशो व्योमा-
सनस्तु वाराहमुच्यते बीजम् ।
अमुना तु साधितेन
प्राप्स्यन्ति नराः समृद्धिमतुलतराम् ॥ ३७ ॥

[1]तारेऽमुमपि लिखित्वा
तद्वाह्येऽनलपुरं समापुटितम् ।
तद्वाह्ये च चतुर्दल-
मब्जं स्यात्तद्बहिस्तथाष्टदलम् ॥ ३८ ॥

बाह्ये षोडशपत्रं
मण्डलमाखण्डलीयमपि बाह्ये ।
मध्ये सूकरबीजे
साध्यक्षेत्राख्यमन्त्रमश्रिषु च ॥ ३९ ॥

रन्ध्रेष्वङ्गमनूनपि
दलमूलेऽष्टार्णकेसराणि लिखेत् ।
अष्टावष्टौ दलमनु
सूकरमन्त्रस्य चाक्षरान्क्रमशः ॥ ४० ॥

1. तार इमं विलिखित्वा

अन्त्येऽवशिष्टमक्षर-
मथाष्टपत्रे स्वराख्यकिञ्जल्के ।
वर्णाश्चतुश्चतुरपि
तथाष्टमे पञ्च चालिखेत्पत्रे ॥ ४१ ॥

व्यञ्जनकिञ्जल्केऽन्त्ये
द्वौ द्वौ त्रयमन्त्यके दले विलिखेत् ।
तारमहीकोलार्णैः
प्रवेष्टयेत्साध्यवर्णपरिपुटितैः ॥ ४२ ॥

तद्बाह्ये मनुवर्णै-
र्विदर्भिताभिश्च साध्यपदलिपिभिः ।
क्ष्माबिम्बचतुष्कोणे
गर्भगसाध्याक्षरं [1]चतुर्बीजम् ॥ ४३ ॥

अष्टसु शूलेषु तथा
वाराहं [2]वासुसेनसंवृत्तम् ।
लाक्षाकुङ्कुमचन्दन-
लघुकर्पूरैः सरोचनैर्विलिखेत् ॥

1. च भूबीजम् 2. वासुधेनसंपृक्तम्

गोशकृदम्भोयुक्तै-
　लेखिन्या हैमया दिने प्रवरे ॥ ४४ ॥

सौवर्णे राज्यसिद्धिं रजतकफलके ग्रामसिद्धिं च ताम्रे
　साहस्रस्वर्णसिद्धिं भुजदललिखितं चाशु संसारयात्राम् ।
क्षौमे लाभं धरायाः पिचुतरुफलके कार्यसिद्धिं निजेष्टां
　यन्त्रं संजप्तकल्पं घृतहुतकृतसंपातपातं करोति ॥ ४५ ॥

मन्त्री समास्थाय वराहरूपं
　साध्यप्रदेशे निखनेच्च यन्त्रम् ।
स्थिराख्यराशावभिवाद्य कोल-
　मङ्गानि दिक्षु क्षिपतां यथावत् ॥ ४६ ॥

यन्त्रमिदं रक्षायै
　रोगग्रहवैकृतेषु जन्तूनाम् ।
संजप्य शिरसि बन्ध्या-
　त्स तु नीरोगस्त्वयत्नतो भवति ॥ ४७ ॥

इत्येवं प्रणिगदितो वराहमन्त्रो
　यस्त्वेनं प्रभजति नित्यशो जपाद्यैः ।

स प्राप्नोत्यखिलमहीसमृद्धिमस्मि-
न्देहान्ते व्रजति हरेः परं पदं तत् ॥ ४८ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे द्वाविंशः पटलः ॥

त्रयोविंशः पटलः ॥

अथ प्रवक्ष्यामि नृसिंहमन्त्र-
स्यानुष्टुभः संग्रहतो विधानम् ।
साङ्गं सजापं सहुतक्रमं च
सार्चाविधानं निजवाञ्छिताप्त्यै ॥ १ ॥

उग्रं वीरयुतं महान्तिकमथो विष्णुं ज्वलन्तान्वितं
संप्रोक्त्वाथ च सर्वतोमुखनृसिंहार्णं तथा भीषणम् ।
भद्रं मृत्युयुतं च मृत्युमपि च प्रोक्त्वा नमाम्या युतं
भूयोऽहंपदमुद्धरेन्मनुमिमं मन्त्री समस्तार्थकम् ॥ २ ॥

ब्रह्मा प्रजापतिर्वा
प्रोक्त ऋषिर्नारदश्च विद्वद्भिः ।
छन्दोऽनुष्टुबुदाहृत-
मथ विष्णुर्देवता नृसिंहाख्यः ॥ ३ ॥

वर्णैश्चतुर्भिरुदितं हृदयं शिरश्च
तावद्भिरष्टभिरथास्य शिखा प्रदिष्टा ।
षड्भिश्च वर्म नयनं च चतुर्भिरस्त्रं
प्रोक्तं क्रमेण मनुनाक्षरशः षडङ्गम् ॥ ४ ॥

सशिरोललाटदृग्युग-
मुखकरपदसंधिकेषु साग्रेषु ।
उदरहृदोर्गलपार्श्वे-
ष्वपरे ककुदि क्रमान्न्यसेद्वर्णान् ॥ ५ ॥

प्रतिपत्तिरस्य चोक्ता
प्रसन्नता क्रूरता विशेषेण ।
द्विविधा प्रसन्नया स्या-
त्साधनपूजान्यया प्रयोगविधिः ॥ ६ ॥

जान्वोरासक्ततीक्ष्णस्वनखरुचिलसद्बाहुसंस्पृष्टकेश-
श्चक्रं शङ्खं च दोर्भ्यां दधदनलसमज्योतिषा भग्नदैत्यः ।
ज्वालामालापरीतं रविशशिदहनत्रीक्षणं दीप्तजिह्वं
दंष्ट्रोग्रं धूतकेशं वदनमपि वहन्पातु वो नारसिंहः ॥ ७ ॥

उद्यद्भास्वत्सहस्रप्रभमशनिनिभत्रीक्षणैर्विक्षरन्तं
वह्नीनह्नाय विद्युत्ततिविततसटाभीषणं भूषणैश्च ।
दिव्यैरादीप्तदेहं निशितनखलसद्बाहुदण्डैरनेकैः
संभिन्नं भिन्नदैत्येश्वरतनुमततुं नारसिंहं नमामि ॥ ८ ॥

नरसिंहममुं धियैव पूर्वं
प्रणिपत्यार्घ्यकपाद्यसाचमाद्यैः ।
प्रयजेत्सहगन्धपुष्पधूपा-
दिभिरेवं प्रवरैश्च नृत्तगीतैः ॥ ९ ॥

सुविशदमतिरथ बहिरपि
सम्यक्संपूज्य वैष्णवं पीठम् ।
तत्रावाह्य च नरहरि-
मुपचारैः सम्यगर्चयेत्प्रवरैः ॥ १० ॥

अङ्गैः प्रथमावृतिरपि
पक्षीन्द्रानन्तशर्वकमलभवैः ।
सश्रीह्रीधृतिपुष्टिभि-
रपरोक्ता लोकपालकैरन्या ॥ ११ ॥

प्राक्प्रत्यग्यमशशिनां
दिगाश्रया मूर्तयोऽनलादिषु च ।
स्युः शक्तय इत्येवं
भक्त्या परया युतोऽर्चयेद्देवम् ॥ १२ ॥

द्वात्रिंशके सहस्रै-
रधिकृतिरयुतैर्भवेत्पुरश्चरणम् ।
तावद्भिस्तावद्भि-
र्लक्षैः सिद्धिः समीरितास्य मनोः ॥ १३ ॥

विकृतिद्विगुणसहस्रै-
र्जुहुयादाज्यान्वितैश्च दुग्धान्नैः ।
जपसंपूर्तौ मन्त्री
दिनशः संपूजयेच्च नरसिंहम् ॥ १४ ॥

विधाय तद्बीजविशिष्टकर्णिकं
चतुश्चतुर्वर्णलसद्दलाष्टकम् ।
सुलक्षितं मण्डलमन्यलक्षणै-
र्निधाय तस्मिन्कलशं प्रपूर्य च ॥ १५ ॥

यथोक्तमार्गेण समर्च्य साष्टकं
सहस्रसंख्यं प्रजपेन्मनुं ततः ।
त्रिरुच्चरन्मन्त्रमथाभिषेचये-
द्यमेष मृत्योर्विनिवर्तते मुखात् ॥ १६ ॥

वर्णान्तानलभुवना-
[1]र्धेन्दुभिरुक्तं नृसिंहबीजमिदम् ।
तन्नास्ति सम्यगमुना
मन्त्रविदा साधितेन यदसाध्यम् ॥ १७ ॥

विभवानुरूपतोऽस्मै
दातव्या दक्षिणा च निजगुरवे ।
प्राणप्रदानकर्त्रे
न तु कार्यं वित्तशाठ्यममलधिया ॥ १८ ॥

संप्रीणयित्वा गुरुमात्मशक्त्या
संभोजयेद्विप्रवरान्यथावत् ।
स त्वैहिकीं सिद्धिमवाप्य शुद्धं
परं परत्रापि पदं समेति ॥ १९ ॥

---

1. बिन्दुभिरुक्तं

दूर्वात्रिकैरष्टसहस्रसंख्यै-
राराध्य मन्त्री जुहुयादथाप्सु ।
शान्तिं प्रयान्त्येव सदोपसर्गा
आपो हि शान्ता इति च श्रुतिः स्यात् ॥ २० ॥

उत्पाते महति सति ह्युपद्रवाणां
होमोऽयं भवति च शान्तिदो नराणाम् ।
यद्वान्यन्निजमनसेप्सितं च कामं
तच्चाप्नोत्यखिलनृणां प्रियश्च भूयात् ॥ २१ ॥

दुःस्वप्नेष्वपि दृष्टे-
ष्ववशिष्टा जाग्रता निशा नेया ।
जपमानमन्त्रशक्त्या
सुस्वप्नो भवति तत्क्षणादेव ॥ २२ ॥

चरन्वने दुष्टमृगाहिचोर-
व्यालाकुले मन्त्रममुं जपेद्यः ।
असाधितं साधितमेव तस्य
न विद्यते भीर्बहुरूपजाता ॥ २३ ॥

जप्तेनाष्टसहस्रं
　　कलशेनाप्यहिविषार्तमभिषिञ्चेत् ।
अतिविषमेण विषेणा-
　　प्यसौ विमुक्तः सुखी भवति ॥ २४ ॥

[1]मूषिकलूतावृश्चिक-
　　बहुपादाद्युत्थितं विषं शमयेत् ।
अष्टोत्तरशतजापा-
　　न्मनुरयमभिमन्त्रितं च भस्माद्यम् ॥ २५ ॥

[2]सशिरोक्षिकण्ठदद्रुल-
　　कुक्षिरुजाज्वरविसर्पवमिहिक्काः ।
मन्त्रौषधाभिचारक-
　　कृतान्विकारानयं मनुः शमयेत् ॥ २६ ॥

नरहरिवपुषात्मना गृहीतं
　　हरिणशिशुं निजवैरिणं विचिन्त्य ।
क्षिपतु गगनतः क्षितौ सुदूरं
　　यमनुदिनं प्रतिचाल्यते समासात् ॥ २७ ॥

1. मूर्तिक॰　2. ॰कर्णदद्रुल

*P. II. 4

यां च दिशं प्रति मनुना
क्षिप्तोऽसौ तां दिशं प्रयात्यचिरात् ।
पुत्रकलत्रधनादीं-
स्त्यक्त्वा त्वपुनर्निवृत्तये सहसा ॥ २८ ॥

नरहरिवपुषात्मना निजारिं
नखरखराग्रसमग्रभिन्नदेहम् ।
क्षणमिव निहतं विचिन्त्य खाद-
न्निव जपतां मनुमेष नाशमेति ॥ २९ ॥

पूर्वतरे मृत्युपदे
विधाय निजसाध्यनाम मन्त्रितमः ।
क्रूरेण चक्षुषा तं
दहन्निवालोक्य जपतु सप्तदिनम् ॥ ३० ॥

दिनशोऽष्टोर्ध्वसहस्रं
म्रियते रिपुरस्य नात्र संदेहः ।
मारणकर्म न शस्तं
क्रियते यद्ययुतमथ जपेच्छान्त्यै ॥ ३१ ॥

वश्याकृष्टिद्वेषण-

मोहोच्चाटादिकानि यदि वाञ्छेत् ।

तदर्हया प्रतिपत्त्या

तत्तत्कर्म प्रसाधयेन्मन्त्री ॥ ३२ ॥

दिनमनु दिननाथं पूजयित्वा दिनादौ

नरहरिमपि सम्यक्प्रोक्तमार्गेण मन्त्री ।

तदनु तदनुमत्या भस्मना मन्त्रितेन

प्रतिरचयतु राज्ञे वाप्यभीष्टाय रक्षाम् ॥ ३३ ॥

न्यासोक्तेषु स्थाने-

ष्वपि न्यसेद्भस्मना समन्त्रार्णम् ।

अखिलोपद्रवशान्त्यै

संपत्त्यै वाञ्छितार्थसंसिद्ध्यै ॥ ३४ ॥

अथ परराष्ट्रजयेच्छो

राज्ञः कुर्यात्प्रयोगविधिमेवम् ।

नरहरिमपि विधिना तं

हिरण्यकशिपुद्विषं समभ्यर्च्य ॥ ३५ ॥

तस्य पुरस्ताद्विधिव-
त्रिधाय वह्निं विभीततरुकाष्ठैः ।
उज्ज्वलिते च ज्वलने
समूलतूलैः शरेध्मदशशतकैः ॥
खादन्निवोच्चरन्मनु-
मरींश्च भिन्दन्निव क्षिपेत्समिधः ॥ ३६ ॥

हुत्वा परराष्ट्रेभ्यः
पूतनां संनाह्य च पुरस्तस्याः ।
निघ्नन्तं रिपुसेनां
स्मरन्नृसिंहं पुरेव दितितनयात् ॥ ३७ ॥

यावज्जितारिरेष्यति
नृपतिस्तावज्जपेत्स्मरन्नेवम् ।
सेन्द्रसुरासुररक्षो-
यक्षानपि जयति का कथा मनुजे ॥ ३८ ॥

श्रीकामः श्रीप्रसूनैर्दशकमथ शतानां हुनेद्बिल्वकाष्ठै-
स्तत्पत्रैर्वा प्रसूनैः सुमतिरथ समिद्भिः फलैर्वा तदीयैः ।

पुत्रेप्सुः पुत्रजीवेन्धनचितदहने तत्फलैर्वा सहस्रं
दूर्वाभिस्त्वायुषेऽब्दादभिमतमखिलं प्राप्नुयान्मन्त्रजापी ॥

ब्राह्मीं वचां वाष्टशताभिजप्तां
प्रातः समद्यान्नृहरिं विचिन्त्य ।
संप्राप्य मेधां स तु वेदशास्त्र-
निष्णातधीः स्यादपि वासरेण ॥ ४० ॥

उक्तैः किमत्र बहुभिर्मनुनामुनैव
संप्रार्थितं सकलमेव लभेद्विधिज्ञः ।
तस्मादमुं भजत तत्प्रतिपन्नचित्ताः
संसारसागरसमुत्तरणार्थिनो ये ॥ ४१ ॥

पाशाङ्कुशान्तरितशक्तिनृसिंहबीजै[1]-
र्वर्मास्त्रयुङ्मनुरयं कथितः षडर्णः ।
ऋष्यादिकाः स्वभवपङ्क्तिकनारसिंहा
वर्णैश्च मन्त्रनिहितैः कथितं षडङ्गम् ॥ ४२ ॥

अव्यान्निर्व्याजरौद्राकृतिरभिविवृतास्योल्लसत्तीक्ष्णदंष्ट्र-
श्चक्रं शङ्खं च पाशाङ्कुशकुलिशगदादारणाख्यान्दधानः ।

1. ०बीजौ

रक्ताकारश्च नाभेरध उपरि सितो दिव्यभूषाविशेषो
देवोऽर्काग्नीन्दुनेत्रो निखिलसुखकरो नारसिंहश्चिरं वः ॥

हृल्लेखान्तःस्थसाध्यं दहनपुरयुगाश्रिस्थमन्त्रार्णमन्तः-
सिंहानुष्टुप्चतुर्वर्णकलसितदलाढ्यं कलाकेसरं च ।
वृत्तोद्यद्व्यञ्जनावेष्टितमवनिपुराश्रस्थचिन्तोपलं त-
द्यन्त्रं रक्षःपिशाचामयविषयरिपुध्वंसनं[1] नारसिंहम् ॥

इति विरचितयन्त्रप्रोज्ज्वले मण्डले प्रा-
क्समभिहितकषायाम्भोभिरापूर्य कुम्भम् ।
प्रतियजतु तदङ्गैरङ्गभेदैस्तदीयै-
स्तदनु मखशताद्यैः साधुवज्रादिकैश्च ॥ ४५ ॥

रथचरणशङ्खपाशा-
ङ्कुशकुलिशगदाह्वयानि चास्त्राणि ।
दारुणमुद्राकरयो-
र्ययोस्तदीयौ कृपाणखेटाख्यौ ॥ ४६ ॥

इति कृतदीक्षः प्रजपे-
दक्षरलक्षप्रमाणकं मन्त्रम् ।

1. ॰विषरिपु॰

जुहुयाच्च षट्सहस्रं
जपावसाने घृतेन शुद्धेन ॥ ४७ ॥

खरमञ्जरीसमुत्थं
जुहुयादथ मञ्जरीसहस्रत्रयम् ।
प्रस्नातपञ्चगव्यं
सप्तदिनं भूतशान्तये मन्त्री ॥ ४८ ॥

छिन्नरुहां समिधां त्रिसहस्रं
यश्च जुहोति चतुर्दिनमात्रम् ।
दुग्धयुजं नचिरान्मनुजानां
होमविधिर्ज्वरशान्तिकरः स्यात् ॥ ४९ ॥

अस्य यन्त्रमभिलिख्य भूर्जके
साधु चाथ तृणराजपत्रके ।
मन्त्रजप्तमपि शीर्षबन्धना-
ज्जूर्तिविभ्रमशिरोरुजापहम् ॥ ५० ॥

रक्तोत्पलैः प्रतिदिनं मधुरत्रयाक्तै-
र्यो वा जुहोति नियमेन सहस्रसंख्यैः ।

मासेन वाञ्छितमवाप्स्यति मन्त्रजापी
स्याद्वत्सरेण धनधान्यसमृद्धगेहः ॥ ५१ ॥

आरक्तैस्तरणिसहस्रकं प्रफुल्लै-
रम्भोजैस्त्रिमधुरसंयुतैर्जुहोति ।
लक्ष्मीः स्यादथ महती महत्तथायुः
संप्राप्तः सकलजगत्प्रियश्च[1] भूयात् ॥ ५२ ॥

लाजाभिस्त्रिमधुरसंयुताभिरह्नो
मासार्धं प्रतिजुहुयान्मुखे सहस्रम् ।
कन्यार्थी प्रतिलभते वरोऽथ कन्यां
कन्या वा भवति वरार्थिनी वराढ्या ॥ ५३ ॥

तिलैः सराजीस्वरमञ्जरीसमि-
द्धविर्घृतैश्च द्विसहस्रसंख्यकैः ।
प्रजुह्वतो नैव रुजा ग्रहोद्भवा
न चाभिचारक्षतिरस्य जायते ॥ ५४ ॥

दशाधिकशतैः पयोघृतयुतैश्च दूर्वात्रयै-
र्हुनेद्दिनमुखेऽपि यो नरहरिं विचिन्त्यानले ।

1. ०जगद्धितश्च.

अवाप्य स तु दीर्घमायुरखिलैर्वियुक्तो गदैः
सुखी भवति मानवो निजकलत्रपुत्रादिभिः ॥

विस्तारैः किं प्रतिजपति यो मन्त्रमेनं यथोक्तं
लब्ध्वा कामान्समभिलषितानाशु मन्त्री स भूयः ।
द्रव्यैराढ्यो द्विजनृपवरैः पूजितः शान्तचेताः
स्यादप्यन्ते परमपरिशुद्धं परं धाम विष्णोः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे त्रयोविंशः पटलः ॥

चतुर्विंशः पटलः ॥

अथ संप्रति विष्णुपञ्जरस्य
प्रतिवक्ष्यामि समासतो विधानम् ।
जितवांस्त्रिपुरं हरोऽपि येन
त्रिदशानामधिपो वलासुरं च ॥ १ ॥

शक्तेर्द्वादशगुणिते
यन्त्रे मन्त्राणि मण्डलान्यपि च ।
बीजानि यानि चोक्ता-
न्येभिः क्लृप्तं तु पञ्जरं विष्णोः ॥ २ ॥

विष्णुं लिखेन्मध्यगशक्तिबिन्दौ
कपोलयोः सिंहवराहबीजे ।
तद्विश्वरूपाह्वयमन्त्रवीतं
प्रवेष्टयेत्षोडशमन्त्रवर्णैः ॥ ३ ॥

तारं हृदयं भगव-
    त्पदं महाविष्णुवासुदेवौ ङेन्तौ ।
विश्वादिरूप शरणं
    भव मे प्रभविष्णवे [1]नमस्यामन्त्रः ॥ ४ ॥

द्वादशाक्षरमन्त्रान्ते भवेतां कवचास्त्रकौ ।
[2]स्वाहान्तषोडशार्णोऽयं मन्त्रः सर्वार्थसाधकः ॥ ५ ॥

क्रमेण तद्वर्णविकारजाता-
    श्चक्रादिकाः षोडश मूर्तयः स्युः ।
याभिस्तु विष्णोरिह पञ्जरस्य
    प्रवर्तते शक्तिरनेकरूपा ॥ ६ ॥

यन्त्रस्य बीजेषु चतुर्षु पूर्वं
    प्राग्दक्षिणप्रत्यगुदग्गतेषु ।
विद्वांस्तु चक्रं च गदां च शार्ङ्गं
    खड्गं च मन्त्रैः सहितं विलिख्यात् ॥ ७ ॥

शङ्खहलमुसलशूला-
    न्यग्न्याद्यश्रिष्वथाष्टबीजेषु ।

1. नमस्येमन्त्रः. 2. स्वाहान्ते.

विलिखेद्दण्डं कुन्तं शक्तिं
पाशाङ्कुशं कुलिशशतमुखवह्नीन् ॥ ८ ॥

सप्रणवहृदयभगव-
द्विष्णुस्वाख्यानमूर्तिधरयुक्ताः ।
सेनापतिसहिता निज-
मन्त्रान्ता मूर्तयोऽत्र लिखितव्याः ॥ ९ ॥

सहस्रारपदं पूर्वं कौमोदकि ततो भवेत् ।
महाशार्ङ्गपदं पश्चान्महाखड्गपदं पुनः ॥ १० ॥

प्रोक्तानि वर्मास्त्रान्तानि निजमन्त्राणि वै क्रमात् ।
पूर्वं महापाञ्चजन्यं महाहलमनन्तरम् ॥ ११ ॥

ततो महामुसलकं महाशूलं ततः परम् ।
स्वाहान्तानि च मन्त्राणि शङ्खादीनां क्रमाद्विदुः ॥१२॥

दण्डादीनामथाष्टानामन्ते युञ्ज्यान्नमःपदम् ।
पोत्रोद्धृतधरं विद्वान्वाराहे विष्ण्वभिख्ययोः ॥ १३ ॥

अन्तरा योजयेन्मन्त्री नारसिंहं पुनः सुधीः ।
नखं च दलितं चैव रिपुविग्रहमेव च ॥ १४ ॥

योजयित्वा नृसिंहात्प्राक् सिंहमन्त्रं समापयेत् ।
विष्णोरन्ते महापक्षिराजाय च गरुत्मते ॥ १५ ॥

हरिपूर्वं वाहनाय प्राणात्मन इतीरयेत् ।
नमोऽन्तोऽसौ तु विद्वद्भिर्मन्त्रो गारुत्मतो मतः ॥१६॥

स त्रिष्टुभा वह्निगृहेण पूर्वं
सानुष्टुभेन्दोर्निलयेन चापि ।
गायत्रिमन्त्रोल्लसितेन भूयः
प्रवेष्टयेदर्कनिकेतनेन ॥ १७ ॥

अनुलोमविलोमगैश्च वर्णै-
रभिवीतं वसुधापुरद्वयेन ।
नलिनं बहिरष्टयुग्मपत्रं
प्रविदध्यादथ मूर्तिमन्त्रयुक्तम् ॥ १८ ॥

तद्बहिर्मण्डलं सर्वलक्षणैरभिलक्षितम् ।
तस्मिन्नावाह्य विधिवद्विश्वरूपहरिं यजेत् ॥ १९ ॥

अग्नीषोमात्मकमरिगदाशार्ङ्गखड्गैः सशङ्खै-
रुद्यद्बाहुं हलमुसलशूलैः सकुन्तैः सदण्डैः ।

शक्त्या पाशाङ्कुशकुलिशटङ्काभिभिश्चार्कवह्नि-
द्योतद्वक्त्राङ्घ्रिकसरसिजं तप्तकार्तस्वराभम् ॥

विष्णुं भास्वत्किरीटं [1]मणिमकुटकटीसूत्रकेयूरहार-
ग्रैवेयोर्म्यादिमुख्याभरणमणिगणोल्लासिदिव्याङ्गरागम् ।
विश्वाकाशावकाशप्रविततमयुतादित्यनीकाशमुद्य-
द्वाह्वग्रव्यग्रनानायुधनिकरकरं विश्वरूपं नमामि ॥

अभ्यर्च्य पूर्ववत्पीठं नवशक्तिसमन्वितम् ।
अर्चयेत्क्रमशो विद्वान्मूर्तिशक्तिचतुष्टयम् ॥ २२ ॥

चक्रं च चक्राङ्ककिरीटमौलिं
सचक्रशङ्खं सगदं सशार्ङ्गम् ।
रक्ताम्बरं रक्ततनुं कराल-
दंष्ट्राननं प्राग्दलकेऽर्चयीत ॥ २३ ॥

पूज्या गदा गदाङ्कित-
मौलिः सगदा सचक्रशङ्खधनुः ।
पीताम्बरानुलेपा
पीता क्रुद्धा च याम्यसंस्थदले ॥ २४ ॥

1. मणिकटक०

श्यामं शार्ङ्गाङ्कितकं
 शार्ङ्गं शार्ङ्गारिदरगदाहस्तम् ।
रक्तांशुकानुलेपन-
 माल्यादि वारुणे यजेत्पत्रे ॥ २५ ॥

खड्गं सखड्गशिरसं
 खड्गारिगदाधनुष्करं धूम्रम् ।
विकृताम्बरानुलेप-
 स्रजं समभ्यर्चयेदुदक्पत्रे ॥ २६ ॥

शङ्खं सशङ्खशिरसं
 शङ्खारिगदाधनुष्करं सुसितम् ।
सितवसनमाल्यभूषं
 यजेन्महानादमग्निसंस्थदले ॥ २७ ॥

शङ्खोक्तचिह्नभूषा-
 न्स्वाख्यादिकधरचतुर्भुजानपरान् ।
हलमुसलशूलसंज्ञा-
 न्यजेन्निशाटादिकेषु पत्रेषु ॥ २८ ॥

दण्डादिकांस्तथाष्टौ
  च्छिद्रदलेष्वर्चयीत रक्ताभान् ।
स्वस्वायुधप्रधानां-
  श्चतुर्भुजाञ्शतमुखानलान्तांश्च ॥ २९ ॥

दंष्ट्राग्रलग्नवसुधं सजलाम्बुवाह-
  [1]घोरार्चिषं त्वभियजेदधरेऽष्टबाहुम् ।
चक्रासिबाणसगदादरचर्मशार्ङ्ग-
  शक्त्याख्यकान्दधतमादिमहावराहम् ॥ ३० ॥

अर्कानलोज्ज्वलमुखं नयनैस्त्रिभिश्च
  वह्निं क्षरन्तमवधूतसटाकलापम् ।
शुक्लाभभूषमरिशङ्खगदासिबाहुं
  भूयोऽभिराधयतु खे च महानृसिंहम् ॥ ३१ ॥

अग्रे समग्रबलमुग्रतनुं स्वपक्ष-
  विक्षेपविक्षतविलक्षविपक्षपक्षम् ।
खण्डाग्रतुण्डममुमण्डजदण्डनाथ-
  माराधयेदथ च पञ्जरगस्य विष्णोः ॥ ३२ ॥

---

1. घोरत्विषं.

भूयोऽपि केशवेन्द्रा-
दिकौ समभ्यर्चयेश्च वज्रादीन् ।
गन्धादिभिरुपचारैः
पञ्चभिरथ संयतात्मको मन्त्री ॥ ३३ ॥

निवेदिते होमविधिश्च कार्यो
दीक्षाविधानाभिहितश्च वह्नौ ।
ससर्पिषान्नेन तु वह्निमूर्तिं
हुत्वा तु विष्णोर्मनुना तथैव ॥ ३४ ॥

जुहुयाच्च [1]वामदेवा-
दिकशान्त्यादींश्च रुद्रसंख्येन ।
दुग्धतरूत्थाः समिधः
क्रमेण चक्रादिभिश्चतुर्मन्त्रैः ॥ ३५ ॥

जुहुयादष्टोर्ध्वशतं
संख्याद्यैर्द्वादशभिरथ मनुभिः ।
तिलसिद्धार्थैर्जुहुया-
द्विकारसंख्यं पृथक्पृथङ्मन्त्री ॥ ३६ ॥

---

1. वासुदेवा.

त्रिष्टुबनुष्टुप्सत्पद-
मन्त्रैर्मन्त्रार्णसंख्यकं हविषा ।
सघृतेन केशवाद्यै-
र्दिनकरसंख्यं तथेन्द्रवज्राद्यैः ॥
जुहुयात्पृथगपि वसुमित-
मथ च महाज्याहुतीर्हुनेन्मतिमान् ॥ ३७ ॥

आराध्य च विसृज्याग्निमभिषिच्य सुसंयतः ।
विष्णोस्तु पञ्जरं कुर्यादृषिर्ब्रह्मबृहस्पती ॥ ३८ ॥

छन्दस्त्वनुष्टुप् त्रिष्टुप् च मुनिभिः समुदाहृते ।
विश्वरूपादिको विष्णुर्विष्णुपञ्जरदेवता ॥ ३९ ॥

अष्टार्णचक्रमनुमध्यगतैश्च पादै-
र्व्यस्तैस्तथा सुमतिरारचयेत्समस्तैः ।
गीतामनोः क्रमश एव च जातियुक्ति
पञ्चाङ्गकानि हरिपञ्जरकल्पितानि ॥ ४० ॥

विष्णुः प्राच्यादिकमथ जपेन्नारसिंहोऽम्बरान्तं
त्रिभिर्मन्त्रान्पुनरपि तथा पञ्चशस्त्वेकविंशत ।

बुद्धिस्वास्थ्यप्रभृति च तथा पञ्चवारं त्रिगाथा
भूयो जप्याद्विमलशितधीश्चक्रमन्त्राभिधानम् ॥ ४१ ॥

नमो भगवते सर्वविष्णवे विश्वरूपिणे ।
वासुदेवाय चक्रादिसर्वायुधभृते नमः ॥ ४२ ॥

अर्केन्दुवह्निनिलयस्फुरितत्रिमन्त्र-
[1]शक्तिप्रबन्धमहसः परमस्य विष्णोः ।
पादारविन्दगलितामृतसिक्तगात्रं
साध्यं स्मरेज्जपविधावपि साधकेशः ॥ ४३ ॥

विष्णोः सांनिध्यलब्धोल्लसितबलचलद्धस्तदण्डोद्यतास्त्रै-
श्चक्राद्यैर्भीषणास्येक्षणचरणवचोहासहुंकारघोरैः ।
उत्क्षिप्ताक्षिप्तकृत्तस्फुटितविगलिताघूर्णितध्वस्तशान्ता
ध्यायेद्वेतालभूतग्रहदुरितपिशाचारिनागारिरोगान् ॥

पूर्वं स्थाने हृषीकेशमन्त्रयुक्तं विधानवित् ।
विश्वरूपात्मकं जप्याद्वैष्णवं मूलमन्त्रकम् ॥ ४५ ॥

योजयित्वा जपेत्पश्चाच्चक्रादिषु यथाक्रमम् ।
चतुर्षु चतुरः पादान्गीतात्रिष्टुप्समुद्भवान् ॥ ४६ ॥

---

1. शक्तिप्रवृद्ध०

पूर्णेषु षोडशेष्वेवमाद्यं पादे वराहके ।
द्वितीयान्नारसिंहे च द्वितीयं गारुडे पुनः ॥ ४७ ॥

चतुर्थं च क्रमं ते च योजयित्वा जपेत्सुधीः ।
मन्त्रं सुदर्शनं चेत्थमिष्टमष्टादशं मनुम् ॥ ४८ ॥

संयोज्य कृच्छ्रे महति जपेन्मन्त्री विधानवित् ।
आग्नेये वक्ष्यमाणेन विधानेन समाहितः ॥ ४९ ॥

सिकतोपलसर्वादीन्साधयेदथ तैः क्रियाः ।
वास्तौ पुरे वा ग्रामे वा विदध्याद्विषयेऽपि वा ॥ ५० ॥

मध्ये च षोडशाशान्ते खनेदष्टादशावटान् ।
अष्टादशं तु शक्रस्य विदध्यात्पुरतोऽवटम् ॥ ५१ ॥

हस्तागाधांस्तथायामांश्चतुरश्रान्समन्ततः ।
अन्योन्यतश्चङ्क्रमार्थं शुद्धान्मार्गान्विधाय च ॥ ५२ ॥

गोमयेनोपलिप्येत नारीयस्थाप्यवस्त्वपि ।
शुष्कपुष्करपत्रेषु विदध्याद्विंशतिष्वपि ॥ ५३ ॥

ततो मध्यमकुण्डस्य प्रविश्य पुरतो गुरुः ।
तदन्तरिष्ट्वा पीठं च तत्र यन्त्रमनुस्मरन् ॥ ५४ ॥

स्थापयेद्वैष्णवे स्थाने विश्वरूपधिया सुधीः ।
ततः क्रमेण चक्रादीन्दिक्कुण्डेषु चतुर्ष्वपि ॥ ५५ ॥

पुनः शङ्खादिकांस्तद्वत्कुण्डेष्वश्राश्रितेष्वपि ।
तथा दण्डादिकानष्टौ च्छिद्राशासु प्रकल्पयेत् ॥ ५६ ॥

मध्ये पुनरधश्चोर्ध्वं कोलकेसरिणौ यजेत् ।
चक्रस्य प्राक्तने कुण्डे स्थापयेद्विनतासुतम् ॥ ५७ ॥

ततः समस्थलीकृत्य क्रमात्समुपलिप्य च ।
प्रत्यगानन आसीनो मध्यगस्थण्डिलस्थिते ॥ ५८ ॥

यन्त्रे काञ्चनपत्रस्थे पूजयेत्पूर्ववत्प्रभुम् ।
वादित्रघोषबहुलं निवेद्यान्तं यथाक्रमम् ॥ ५९ ॥

हुनेच्च पूर्वसंदिष्टैर्द्रव्यैः पूर्वोक्तमार्गतः ।
आशोपाशान्तराशासु बलिं दद्यात्त्रिशस्त्रिशः ॥ ६० ॥

क्रमाच्चक्रादिमूर्तीनां पञ्चपूरान्धसा सुधीः ।
तत उद्वास्य देवेशं पूजां प्रतिसमाप्य च ॥ ६१ ॥

दत्वा सुवर्णं वासांसि गुरवे ब्राह्मणानपि ।
संतर्प्य विभवैः सम्यग्भोजयेद्देवताधिया ॥ ६२ ॥

तत्रोपसर्गा नश्यन्ति नरनारीमहीभृताम् ।
ग्रहक्षुद्रपिशाचाद्या नेक्षन्ते तां दिशं भयात् ॥ ६३ ॥

अश्मपातादिका ये च भया नश्यन्ति ते चिरात् ।
सस्यर्द्धिर्गोसमृद्धिश्च प्रजावृद्धिश्च जायते ॥ ६४ ॥

धनधान्यसमृद्धिश्च वर्धते तत्कुलं क्रमात् ।
दारिद्र्यरोगनिर्मुक्तं सुखमाभूतसंप्लवम् ॥ ६५ ॥

रक्षोभिरक्षितबलैरसुरैश्च दैत्यैः
सर्वैः समुद्धृतमहास्त्रकरैः परीतम् ।
विष्णोस्तु पञ्जरमिदं प्रभजन्तमव्या-
त्साक्षादपीन्द्रमपरत्र नरे कथा का ॥ ६६ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे चतुर्विंशः पटलः ॥

पञ्चविंशः पटलः ॥

अथाभिधास्यामि मनुं समासा-
त्प्रासादसंज्ञं जगतो हिताय ।
येन प्रजप्तेन तथार्चितेन
हुतेन सिद्धिं लभते यथेष्टम् ॥ १ ॥

प्रसादनत्वान्मनसो यथाव-
त्प्रासादसंज्ञास्य मनोः प्रदिष्टा ।
अन्त्यात्तृतीयः प्रतिलोमतः स्या-
दनुग्रहार्धेन्दुयुतश्च मन्त्रः ॥ २ ॥

ऋषिरस्य वामदेवः
पङ्क्तिश्छन्दोऽस्य देवतेशः स्यात् ।
तेनैवाङ्गीबकला-
दीर्घयुजाङ्गानि तस्य बीजेन ॥ ३ ॥

शूलाही टङ्कघण्टासिसृणिकुलिशपाशाग्न्यभीतीर्दधानं
दोर्भिः शीतांशुखण्डप्रतिघटितजटाभारमौलिं त्रिणेत्रम् ।
नानाकल्पाभिरामापघनमभिमतार्थप्रदं सुप्रसन्नं
पद्मस्थं पञ्चवक्त्रं स्फटिकमणिनिभं पार्वतीशं नमामि ॥

ईशानादीन्मन्त्रवित्पञ्च मन्त्रा-
नङ्गुष्ठादिष्वङ्गुलीषु क्रमेण ।
न्यस्येदभिव्युंत्क्रमाद्वधोमगाभि-
र्हस्वाख्याभिस्ताभिरेवाङ्गुलीभिः ॥ ५ ॥

ईशानस्तत्पुरुषो-
ऽघोराख्यो वामदेवसंज्ञश्च ।
सद्योजाताह्वय इति
मन्त्राणां देवताः क्रमात्पञ्च ॥ ६ ॥

मूर्धाननहृद्गुह्यक-
पादेषु च नामभिः स्वबीजाद्यैः ।
ऊर्ध्वप्राग्दक्षोद-
क्पश्चिमगेष्वाननेषु विन्यस्येत् ॥ ७ ॥

प्रतिपाद्य निजं शरीरमेवं
    प्रजपेदिन्द्रियलक्षकं शिवात्मा ।
जुहुयाच्च दशांशतस्तदन्ते
    मधुराक्तैः करवीरजप्रसूनैः ॥ ८ ॥

अथ वा कुसुमैर्जपासमुत्थैः
    कमलैर्वा विमलेन पायसेन ।
नृपवृक्षभवैः समिद्वरैर्वा
    जुहुयात्साधकसत्तमः समृद्ध्यै ॥ ९ ॥

अष्टपत्रगुणवृत्तराशिभि-
    र्वीथिकल्पतरुभिः समावृतम् ।
मण्डलं प्रतिविधाय शूलिनः
    पीठमत्र नवशक्तिभिर्यजेत् ॥ १० ॥

वामा ज्येष्ठा रौद्री
    काल्या कलबलाद्याविकलिन्यौ ।
सबलप्रमथिनिसर्वभूत-
    दमन्यौ मनोन्मनीं च यजेत् ॥ ११ ॥

तारादिकं नतिमपि
प्रोक्त्वा भगवत्पदं चतुर्थ्यन्तम् ।
सकलगुणात्मपदान्ते
शक्ति युक्ताय चेति संभाष्य ॥ १२ ॥

भूयोऽनन्तायेति च
योगान्ते पीठमात्मने चेति ।
नमसा युक्तं ब्रूया-
त्पीठाख्योऽयं मनुः समुद्दिष्टः ॥ १३ ॥

न्यासक्रमेण देहे
मन्त्री गन्धादिकमपि पूज्य ।
पूर्वोक्तदिक्षु मूर्तीर्विदिक्षु
सनिवृत्तिपूर्विकाश्च यजेत् ॥ १४ ॥

सद्यो वेदाक्षमालाभयवरदकरः कुन्दमन्दारगौरो
वामः काश्मीरवर्णोऽभयवरदपरश्वाक्षमालाविलासी ।
अक्षस्रग्वेदपाशाङ्कुशडमरुकखट्वाङ्गशूलान्कपालं
बिभ्राणो भीमदंष्ट्रोऽञ्जनरुचिरतनुर्भीतिदश्चाप्यघोरः ॥

विद्युद्वर्णोऽथ वेदाभयवरदकुठारान्दधत्पूरुषाख्यः
प्रोक्ताः सर्वे त्रिणेत्रा विधृतमुखचतुष्काश्चतुर्बाहवश्च ।
मुक्तागौरोऽभयेष्टाधिककरकमलोऽघोरतः पञ्चवक्त्र-
स्त्वीशो ध्येयोऽम्बुजन्मोद्भवमुररिपुरुद्रेश्वराः स्युः शिवान्ताः ॥

भूतानां शक्तित्वा-
द्व्याप्तित्वाज्जगति वा निवृत्त्याद्याः ।
तेजोरूपाः करपद-
वर्णविहीना मनीषिभिः प्रोक्ताः ॥ १७ ॥

अनन्तसूक्ष्मौ च शिवोत्तमश्च
तथैकपूर्वावपि नेत्ररुद्रौ ।
त्रिमूर्तिश्रीकण्ठशिखण्डिनश्च
प्रागादिपत्रेषु समर्चनीयाः ॥ १८ ॥

शूलाशनिशरचापो-
ल्लासितदोर्दण्डभीषणाः सर्वे ।
पद्मासनाश्च नाना-
विधभूषणभूषितास्त्रिणेत्राः स्युः ॥ १९ ॥

पाटलपीतसितारुण-
शितिरक्तशशिप्रभाश्च धूम्रान्ताः ।
कोटीरघटितविलस-
च्छशिशकलयुताश्च मूर्तयः क्रमशः ॥ २० ॥

उमा चण्डेश्वरो नन्दी महाकालो गणेश्वरः ।
वृषो भृङ्गिरिटिः स्कन्दः संपूज्याश्चोत्तरादितः ॥ २१ ॥

कनकविडूरजविद्रुम-
मरतकमुक्तासिताच्छरक्ताभाः ।
पद्मासनसंस्थाश्च
क्रमादुमाद्या गुणान्विताः प्रोक्ताः ॥ २२ ॥

पुनराशेशास्तदनु च
कुलिशाद्यादिक्रमेण संपूज्याः ।
प्रासादविधानमिदं
निगदितमिति सकलवर्गसिद्धिकरम् ॥ २३ ॥

अमुना विधिना महेशपूजां
दिनशो यः कुरुते समाहितात्मा ।

स तु सम्यगवाप्य इष्टभोगा-
न्परमन्ते परिपूर्णमेति धाम ॥ २४ ॥

वक्ष्यामि शैवागमसारमष्ट-
त्रिंशत्कलान्यासविधिं यथावत् ।
सपञ्चभिर्ब्रह्महरीशपूर्वैः
सद्यादिकैः साङ्गविशेषकैश्च ॥ २५ ॥

ईशोऽनुष्टुब्भूरी-
श्वराः स तत्पुरुषसंज्ञगायत्र्यापः ।
पुनरग्न्यनुष्टुबापो वामदेवः
कतिभर्गहरस्त्वनुष्टुब्भगयुक् ॥ २६ ॥

इन्द्रियतारसमेतं
सर्वज्ञायेति हृच्छिरस्त्वमृते ।
तेजोमालिनिपूर्वं
तृप्ताय ब्रह्मशिरस इति कथितम् ॥ २७ ॥

ज्वलितशिखिशिखेत्य-
नादिबोधाय चान्वितेति शिखा ।

वज्रिणे वज्रधराय

स्वाहास्वतन्त्राय वर्म नेत्रं च ।

[1]सौ सौ हौ बिन्दुयुतं

संप्रोक्त्वा लुप्तशक्तये च तथा ॥ २८ ॥

सश्रीपशुहुंफ-

डनन्तशक्तये तथास्त्रं स्यात् ।

समुनिच्छन्दोदैवत-

युक्तं तदङ्गषट्कमिति कथितम् ॥ २९ ॥

करदेहमुखन्यासं मन्त्रैः पूर्ववदाचरेत् ।

कलाः प्रविन्यसेद्देहे वक्ष्यमाणक्रमेण तु ॥ ३० ॥

ताः स्युः पञ्च चतस्रोऽष्टौ त्रयोदश चतुर्द्वयम् ।

अष्टत्रिंशत्कलाः सम्यक् न्यस्तव्या मन्त्रवित्तमैः ॥३१॥

दिक्षु प्राग्याम्यवारीवसुपनिजभुवामैन्द्रवारार्किराज्ञां[2]

हृद्ग्रीवांसद्वयीनाभ्युदरचरमवक्षःसु गुह्याङ्घ्र्योश्च ।

स्वोर्वोर्जान्वोः सजङ्घास्फिगुभयकटीपार्श्वपद्दोस्तलेषु

घ्राणे कं बाहुयुग्मेष्वतिविशदमतिर्विन्यसेदङ्गुलीभिः ॥

1. सौ चौ. 2. ॰वारार्किराज्ञां

विन्यासः प्रतिमाकृतौ च नितरां सांनिध्यकृत्स्यादयं
देहे चापि शरीरिणां निगदितः सामर्थ्यकारीति च ।
आस्ते यत्र तथामुनैव दिनशो विन्यस्तदेहः पुमा-
न्क्षेत्रं देशमसुं च योजनमितं शैवागमज्ञा विदुः ॥

न्यस्यैवं पञ्चभिर्ब्रह्मभिरथ शिवमाराधयेद्दग्भिराभि-
र्मध्यप्राग्याम्यसौम्यापरदिशि पुनरङ्गैरनन्तादिभिश्च ।
अन्यो माद्यैर्दिशापैः पुनरपि कुलिशाद्यैर्यजेदेवमुक्तं
पाञ्चब्रह्मं विधानं सकलसुखयशोभुक्तिमुक्तिप्रदं च ॥

पञ्चाक्षरविहितविधिं
वक्ष्ये जपतामभीष्टसिद्धिकरम् ।
सिद्धेन येन देही
प्रेत्येह च वाञ्छितं फलं लभते ॥ ३५ ॥

[1]मेषो विषो विसर्गी
मृत्युः साक्षी सवाक्षरः पवनः ।
ताराद्भवति यदस्मा-
त्तदादिरभिधीयते मनुप्रवरः ॥ ३६ ॥

---

1. दीर्घविषो

अस्याक्षराण्यमूनि च
पञ्च स्युः पञ्चभूतगानि तथा ।
जगदपि भूतारब्धं
तेन हि जगदात्मतोदितास्य मनोः ॥ ३७ ॥

प्रोक्तमृष्यादिकं पूर्वमङ्गवर्णैस्तु मन्त्रकैः ।
अङ्गुलीदेहवक्त्रेषु मूलमन्त्राक्षरादिकान् ॥ ३८ ॥

न्यसेत्तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकान् ।
सतर्जनीमध्यमान्त्यानामिकाङ्गुष्ठकेषु च ॥ ३९ ॥

वक्त्रहृत्पादगुह्याख्यमूर्धस्वपि च नामभिः ।
प्राग्याम्यवारुणोदीच्यवक्त्रेष्वपि च मूर्धसु ॥ ४० ॥

बिभ्रद्दोर्भिः कुठारं मृगमभयवरौ सुप्रसन्नो महेशः
सर्वालंकारदीप्रः सरसिजनिलयो व्याघ्रचर्मात्तवासाः ।
ध्येयो मुक्तापरागामृतरसकलिताद्रिप्रभः पञ्चवक्त्र-
स्त्र्यक्षः कोटीरकोटीघटिततुहिनरोचिष्कलोत्तुङ्गमौलिः ॥

अक्षरलक्षचतुष्कं
जप्यात्तावत्सहस्रमपि जुहुयात् ।

शुद्धैस्तिलैर्घृतैर्वा
दुग्धान्नैर्दुग्धभूरुहेध्मैर्वा ॥ ४२ ॥

तत्पुरुषाद्याः सर्वे
प्रधानसंप्रोक्तबाहुहेतियुताः ।
चक्रासिमुखचतुष्का-
स्तेजोरूपो विलक्षणस्त्वीशः ॥ ४३ ॥

आवृतिराद्या मूर्तिभि-
रङ्गैरन्या पराप्यनन्ताद्यैः ।
अपरोमादिभिरपरे-
न्द्राद्यैरपरा तदायुधैः प्रोक्ता ॥ ४४ ॥

कथयामि मनोविधानमन्य-
न्मुनिपूज्यं प्रवरं पिनाकपाणेः ।
स्वतनौ परिकल्प्य पीठमङ्गा-
न्यपि विन्यस्य तथैव मन्त्रवर्णान् ॥ ४५ ॥

हृन्मुखांसोरुयुग्मेषु षड्वर्णान्क्रमतो न्यसेत् ।
[1]कर्णमूले तथा नाभौ पार्श्वयुक्पृष्ठहृत्सु च ॥ ४६ ॥

1. कण्ठमूले.

*P II. 6

मूर्धास्यनेत्रघ्राणेषु दोःपत्संध्यग्रकेषु च ।
सशिरोवक्त्रहृदयजठरोरुपदेष्वपि ॥ ४७ ॥

हृदाननपरश्वेणाभीत्याख्यवरदेषु च ।
मुखांसहृदयेषु त्रीन्पदान्पादोरुकुक्षिषु ॥ ४८ ॥

ऊर्ध्वाधःक्रमतो[1] न्यस्येद्गोलकान्यासमुत्तमम् ।
पुनस्तत्पुरुषाघोरसद्योवामेशसंज्ञकान् ॥ ४९ ॥

ललाटव्यंसजठरहृदयेषु क्रमान्न्यसेत् ।
पुनस्तत्प्रतिपत्त्यर्थं जपेन्मन्त्रमिमं सुधीः ॥ ५० ॥

नमोऽस्तु स्थाणुभूताय ज्योतिर्लिङ्गावृतात्मने ।
चतुर्मूर्तिवपुश्छायाभासिताङ्गाय शंभवे ॥ ५१ ॥

कुर्यादनेन मन्त्रेण निजदेहे समाहितः ।
मन्त्री पुष्पाञ्जलिं सम्यक्त्रिशः पञ्चश एव वा ॥ ५२ ॥

पूर्वोक्त एव पीठे
प्रागङ्गैर्मूर्तिशक्तिभिस्तदनु ।

---

1. क्रमशः कुर्यात्.

वृषपालचण्डदुर्गा-
गुहनन्दिगणपसैन्यपाः पूज्याः ॥ ५३ ॥

अन्या च वासवाद्यैः
पुनरुपहारैः क्रमेण भक्तिमता ।
अभ्यर्चिते हुते च
स्तोतव्यः संस्तवेन पुनरीशः ॥ ५४ ॥

नमो विरिञ्चविष्ण्वीशभेदेन परमात्मने ।
सर्गसंस्थितिसंहारव्यावृत्तिव्यक्तवृत्तये ॥ ५५ ॥

नमश्चतुर्धा प्रोद्भूतभूतभूतात्मने भुवः ।
भूरिभारार्तिसंहर्त्रे भूतनाथाय शूलिने ॥ ५६ ॥

विश्वग्रासाय विलसत्कालकूटविषाशिने ।
तत्कलङ्काङ्कितग्रीवनीलकण्ठाय ते नमः ॥ ५७ ॥

नमो ललाटनयनप्रोल्लसत्कृष्णवर्त्मने ।
ध्वस्तस्मरनिरस्ताधियोगिध्याताय शंभवे ॥ ५८ ॥

नमो देहार्धकान्ताय दग्धदक्षाध्वराय च ।
चतुर्वर्गेष्वभीष्टार्थदायिने मायिनेऽणवे ॥ ५९ ॥

स्थूलाय मूलभूताय शूलदारितविद्विषे ।
कालहन्त्रे नमश्चन्द्रखण्डमण्डितमौलये ॥ ६० ॥

विवाससे कपर्दान्तभ्रान्ताहिसरिदिन्दवे ।
देवदैत्यासुरेन्द्राणां मौलिघृष्टाङ्घ्रये नमः ॥ ६१ ॥

भस्माभ्यक्ताय भक्तानां भुक्तिमुक्तिप्रदायिने ।
व्यक्ताव्यक्तस्वरूपाय शंकराय नमो नमः ॥ ६२ ॥

नमोऽन्धकान्तकरिपवे पुरद्विषे
नमोऽस्तु ते द्विरदवराहभेदिने ।
विषोल्लसत्फणिकुलबद्धमूर्तये
नमः सदा वृषवरवाहनाय ते ॥ ६३ ॥

वियन्मरुद्धुतवहवार्वसुंधरा-
मखेशरव्यमृतमयूखमूर्तये ।
नमः सदा नरकभयावभेदिने
भवेह नो भवभयभङ्गकृद्विभो ॥ ६४ ॥

स्तुत्वेन्दुखण्डपरिमण्डितमौलिमेव-
मुद्वासयेत्पुनरमुं हृदयाम्बुजे स्वे ।

अभ्यर्च्य देवमभिसंयतचित्तवृत्ति-
भूत्वा शिवो जपतु मन्त्रमहेशमेनम् ॥ ६५ ॥

संतर्प्य विप्रान्पुनरेवमेव
संपूजयेदिन्दुकलावतंसम् ।
जपेद्यथाशक्ति शिवस्वरूपी
भूत्वा ततोऽन्ते च शिवः स भूयात् ॥ ६६ ॥

अमुमेव मनुं लक्षं
मन्त्री हृल्लेखयाभिसंरुद्धम् ।
जप्त्वा नृपतरुसमिधां
मधुरयुजां मनुसहस्रकं जुहुयात् ॥ ६७ ॥

वन्दे हरं वरदशूलकपालहस्तं
साभीतिमद्रिसुतयोज्ज्वलदेहकान्तिम् ।
वामोरुपीठगतया निजवामहस्त-
न्यस्तारुणोत्पलरुचा परिरब्धदेहम् ॥ ६८ ॥

आवृतिरङ्गैराद्या
हृल्लेखाद्याभिरनु वृषाद्यैश्च ।

मात्राशेषैरुक्तं
पञ्चावरणं विधानमीशस्य ॥ ६९ ॥

आप्यायिनी शशियुताप्यरुणाग्निमाया
बिन्द्वन्तिका चलकुलीभुवनेन्दुयुक्ता ।
दीर्घाकलायुतशिवश्च शिवाद्यवर्णा-
स्याच्छूलिनो मनुरयं वसुवर्णयोगी ॥ ७० ॥

वामाङ्कन्यस्तवामेतरकरकमलायास्तथा वामबाहु-
न्यस्तारक्तोत्पलायाः स्तनविधृतिलसद्वामबाहुः प्रियायाः ।
सर्वाकल्पाभिरामो धृतपरशुमृगेष्टः करैः काञ्चनाभो
ध्येयः पद्मासनस्थः स्मरललिततनुः संपदे पार्वतीशः ॥

पञ्चार्णोक्ताङ्गाद्यः
पञ्चब्रह्मप्रदिष्टपूजश्च ।
वसुमितलक्षजपोऽयं
मन्त्रस्तावत्सहस्रहोमश्च ॥ ७२ ॥

इति जपहुतपूजाध्यानकैरीशयाजी
प्रियतरचरितः स्यात्सर्वतो देहभाजाम् ।

धनविभवयशःश्रीसंपदा दीर्घजीवी
तनुविपदि च शैवं तत्परं धाम भूयात् ॥ ७३ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे पञ्चविंशः पटलः ॥

षड्विंशः पटलः ॥

अथ प्रवक्ष्यते मन्त्रो दक्षिणामूर्तिसंज्ञकः ।
जपतामिष्टसंसिद्धिविधानसुरपादपः ॥ १ ॥

अत्रिः क्षिणा कालकर्णकामिकायुप्रयेक्षरा: ।
तुध्यामध्यगता: स्युर्भ्यं वटमूलनिवासिने ॥ २ ॥

नैधातृनिरताङ्गाय नमो रुद्राय शंभवे ।
तारशक्तिनिरुद्धोऽयं मन्त्रः षट्त्रिंशदक्षरः ॥ ३ ॥

शुकः प्रोक्तो मुनिश्छन्दोऽनुष्टुप्च समुदाहृतम् ।
दक्षिणामूर्तिरुद्रोऽस्य देवता समुदीरिता ॥ ४ ॥

तारशक्त्यादिकैर्हृङ्गाद्यन्तैर्मन्त्राक्षरैः क्रमात् ।
ऋत्वक्षिवसुवस्वग्निगुणवर्णैर्विभागशः ॥ ५ ॥

मन्त्री कुर्यात्षडङ्गानि जातियुञ्जि समाहितः ।
कालिकश्रुतिदृग्गण्डद्वयनासास्यके दश ॥ ६ ॥

दोःसंधिकण्ठस्तनहृन्नाभिकट्यन्धुषु क्रमात् ।
पत्संधिषु पुनर्द्वाभ्यां मन्त्रविद्व्यापकं न्यसेत् ॥
एवं न्यस्तशरीरोऽथ चिन्तयेन्मन्त्रदेवताम् ॥ ७ ॥

मुद्रां भद्रार्थदात्रीं सपरशुहरिणां बाहुभिर्बाहुमेकं
जान्वासक्तं दधानो भुजगवरसमाबद्धकक्ष्यो वटाधः ।
आसीनश्चन्द्रखण्डप्रतिघटितजटः क्षीरगौरस्त्रिणेत्रो
दद्यादाद्यैः शुकाद्यैर्मुनिभिरभिनुतो भावशुद्धिं भवो वः ॥

प्राक्प्रोक्तविधानेन च
सम्यक्संपूज्य साधु कलशाद्यैः ।
कृतसंदीक्षो मन्त्री
जप्यादेनं मनुं समाहितधीः ॥ ९ ॥

द्वात्रिंशदयुतमानं
जप्याच्च जुहोतु तद्दशांशमितैः ।
दुग्धाप्लुतैस्तिलैर्वा
साज्येन पयोन्धसा द्वयेनापि ॥ १० ॥

जप्त्वैवं मन्त्रमेनं दिनमनु गिरिशं पूजयित्वा च हुत्वा
नत्वा स्तुत्वा मनोवाक्तनुभिरवहितः प्राप्य कामानशेषान् ।
व्याख्याता चागमानां भुवि कविषु वरः साधु वेदान्तवेदी
वादीट् सोऽद्वैतविद्याविमलतरमतिर्याति शैवं पदं तत् ॥

जीवशिखिकर्णरेफा-
न्प्रतिवीप्स्य प्रादिकांश्च पुनरपि तान् ।
मेधाप्यायिनियान्तां-
स्तानेव तरान्तिकान्सतनुरूपान् ॥ १२ ॥

आभाष्य चटप्रचटौ
सकहवमौ बन्धघातयौ वीप्स्य ।
प्रोक्त्वा वर्माख्रावधि
समुद्धरेच्छक्तिपूर्वकं मन्त्रम् ॥ १३ ॥

ऋषिरस्याघोराख्यः
संप्रोक्तस्त्रिष्टुबुच्यते छन्दः ।
रुद्रोऽप्यघोरपूर्वः
समीरितो देवता तथास्य मनोः ॥ १४ ॥

हृत्पञ्चभिस्तदर्णैः
शिरो हि षड्भिः शिखा तथा दशभिः ।
तावद्भिरेव कवचं
दृगष्टभिर्द्वादशभिरपि चास्त्रम् ॥ १५ ॥

कहृगास्यकण्ठहृन्ना-
भ्यन्धूरुषु जानुजङ्घयोः पदयोः ।
एकादशधा भिन्नै-
र्मन्त्रार्णैर्न्यसतु विग्रहे मन्त्री ॥ १६ ॥

पञ्चभिरथो सषड्भि-
र्द्वाभ्यामप्यष्टभिश्चतुर्भिश्च ।
षड्भिश्चतुस्त्रयेण च
षड्भिर्द्वाभ्यां च भेदितैः क्रमशः ॥ १७ ॥

कालाभ्राभः कराग्रैः परशुडमरुकौ खड्गखेटौ च बाणे-
ष्वासौ शूलं कपालं दधदतिभयदो भीषणास्यस्त्रिणेत्रः ।
रक्ताकाराम्बरो हि प्रवरघटितगात्रोऽरिनागग्रहादी-
न्खादन्निष्टार्थदायी भवदनभिमतच्छित्तये स्यादघोरः ॥

स्वच्छो मुमुक्षोस्तु भवेदघोरः
काम्यक्रियायामपि रक्तवर्णः ।
कृष्णोऽभिचारे ग्रहवैकृते च
प्रोक्तो जपः स्यादपि लक्षमानम् ॥ १९ ॥

घृतावसिक्तैस्तिलतण्डुलैश्च
जयावसाने जुहुयाद्दशांशम् ।
घृतप्लुतैर्वाथ हविर्भिरेवं
तावत्प्रजुह्वन्समुपैति कामान् ॥ २० ॥

हृल्लेखास्थितसाध्या-
क्षरविलसत्कर्णिकं कलावीतम् ।
वर्गाष्टकात्तकेसर-
मन्त्ये सहळक्षयाक्षरोल्लसितम् ॥ २१ ॥

मन्त्राक्षरत्रयोद्य-
द्दलमध्यदलाग्रकं च तद्वाह्ये ।
वह्निपुटाश्रिसमाश्रित-
कवचास्त्रं प्रतिविलिख्य यन्त्रमिदम् ॥ २२ ॥

कृत्वा समाप्य मण्डल-
मन्त्र विनिक्षिप्य पूरयेत्कलशम् ।
पीठे पिनाकपाणे-
र्गव्यैर्वा क्वाथकल्पतोयैर्वा ॥ २३ ॥

अङ्गावृतेरनु च हेतिभिरीरिताभिः
पश्चाच्च मातृभिरथापि दिशाधिनाथैः ।
संपूजयीत विधिनेति षडक्षरोक्त-
मार्गेण वा मनुपरिस्फुरणाय मन्त्री ॥ २४ ॥

आज्यापामार्गसमि-
त्तिलसर्षपपायसाज्यकैश्च पृथक् ।
रात्रौ सहस्रहोमा-
द्भूतद्रोहादिशान्तिरुद्दिष्टा ॥ २५ ॥

सितकिंशुकनिर्गुण्डी-
कनकापामार्गजन्मनां समिधाम् ।
पृथगपि सहस्रहोमा-
न्निग्रहमोक्षोऽचिराद्ग्रहाणां स्यात् ॥ २६ ॥

गव्यार्कैर्जुहुयात्पृथग्दशशतं मन्त्री मयूरेध्मकै-
र्भूयस्तैश्चतुरङ्गुलैश्च शिवपञ्चम्यां निशायां हुनेत् ।
सर्पिर्मार्गसपञ्चगव्यचरुसर्पिः ससंपातकं
हुत्वा तत्प्रतिभोजयेत्प्रतिशमं यान्त्येव सर्वे ग्रहाः ॥

षट्कोणे कर्णिकायां स्फुरयुगलवृतां साध्यगर्भां च शक्तिं
कोणाग्रे प्रस्फुरद्वन्द्वकमथ विलिखेन्मन्त्रवर्णान्दलेषु ।
षड्वेदद्वन्द्वषड्वेदकचतुर्युगषट्संख्यकान्बाह्यषट्के
वर्मास्त्रार्णां तदेतद्ग्रहगदभयहृद्यन्त्रमाघोरमाहुः ॥ २८ ॥

न च रिपवो न च रोगा
न ग्रहपीडा न शस्त्रबाधा च ।
न क्ष्वेलरुजा मर्त्या-
न्स्पृशन्त्यघोरास्त्रमन्त्रजापपरान् ॥ २९ ॥

तस्मादघोरास्त्रमनुं प्रजप्या-
त्समर्चयेत्तद्विहितं यथावत् ।
हुनेच्च तेनैव समस्तवाञ्छा-
संसिद्धये चाथ विमुक्तये च ॥ ३० ॥

खसप्तमः कर्णयुतोऽर्धचन्द्रवा-
ल्लँपञ्चमो द्वीन्दुयुतो ध्रुवादिकः ।
मनुः स्वयं मृत्युजयात्मकः स्फुटं
समीरितः साधकरक्षणक्षमः ॥ ३१ ॥

ऋषिरस्य कहोलाख्य-
श्छन्दो देव्यादिका च गायत्री ।
स्याद्देवता च मृत्युं-
जयरुद्रोऽङ्गान्यथाचरेद्भृगुणा ॥ ३२ ॥

स्फुटितनलिनसंस्थं मौलिबद्धेन्दुरेखा-
गलदमृतजलार्द्रं चन्द्रवह्न्यर्कनेत्रम् ।
स्वकरकलितमुद्रापाशवेदाक्षमालं
स्फटिकरजतमुक्तागौरमीशं नमामि ॥ ३३ ॥

जप्तव्योऽयं मन्त्रवर्यैर्लक्षं
दीक्षापूर्वं होमकृत्स्याद्दशांशैः ।
दुग्धाज्याक्तैः शुद्धखण्डैर्गलूच्या
गुर्वादेशात्साधको हव्यवाहे ॥ ३४ ॥

अर्चा कार्या नित्यशः शैवपीठे
स्यादप्यङ्गैर्लोकपालैस्तदस्त्रैः ।
सम्यक्पूजावस्तुभिर्मन्त्रजापैः
प्रोक्तं ह्येतन्मृत्युभेत्तुर्विधानम् ॥ ३५ ॥

इति जपहुतार्चनाद्यैः
सिद्धो मन्त्रोक्तमूर्तिविहितमनुः ।
संभावयेन्निजान्त-
र्योगं कृत्यापमृत्युनाशकरम् ॥ ३६ ॥

तारनालमथ मध्यपत्त्रकं
ह्याद्यकर्णिकयुतं क्रमोत्क्रमात् ।
चिन्तयेन्नियतमन्तरा शिवं
नीरुजे च नियतायुषेऽङ्गयोः ॥ ३७ ॥

ऊर्ध्वाधःप्रोतपद्मद्वयदलनिचितैरक्षराद्यैर्ध्रुवाद्यै-
राद्यन्तैर्मन्दमन्दप्रतिगलितसुधापूरसंसिच्यमानम् ।
ईशानं सूक्ष्मरूपं विमलतरसुषुम्नान्तरा संनिषण्णं
ध्यायन्नाप्नोति रोगैर्नियतपरिहृतः संजपाद्दीर्घमायुः ॥

आदौ तारं विलिखतु ससाध्याह्वयं कर्णिकायां
दिक्पत्रेष्वप्ययपरमपरं चापि तत्कोणकेषु ।
भूयो भूमेः पुरमनु मृगाङ्कं तदश्रेषु टान्तं
जप्त्वा बन्धं ग्रहगदविषध्वंसि यन्त्रं तदेतत् ॥ ३८ ॥

इति कृतयन्त्रविभूषित-
मण्डलमध्ये निधाय कलशमपि ।
आपूर्य चाभिषिञ्चे-
च्छ्रीवश्यकरं ग्रहाभिचारहरम् ॥ ३९ ॥

ततश्छिन्नोद्भवानां तु समिद्भिश्चतुरङ्गुलैः ।
दुग्धसिक्तैः समिद्धेऽग्नौ षट्सहस्रद्वयं हुनेत् ॥ ४० ॥

यस्तु वह्नौ जुहोत्येवं यावत्संख्येन साधकः ।
तावत्संख्यैः सुधाकुम्भैरम्भिः प्रीणाति शंकरम् ॥ ४१ ॥

आप्यायितोऽग्निना शर्वः साधकस्येप्सितान्वरान् ।
प्रदद्यादायुराद्यांश्च दुरन्तान्प्रलयान्तिकान् ॥ ४२ ॥

मन्त्रान्ते साध्याख्यां
पालययुगलं प्रतीपमपि मन्त्रम् ।

*P II. 7

प्रोक्त्वा समापयेन्मनु-
मयमपि मृत्युंजयाह्वयो मन्त्रः ॥ ४३ ॥

अथ वामलकमलपुटा-
न्तरितं शिशुवेषभूषणं रुद्रम् ।
ध्यात्वा जपेद्यथाव-
द्धुतक्लृप्त्या मृत्युनाशनं दृष्टम् ॥ ४४ ॥

चतुरङ्गुलपरिमाणै-
रमृताखण्डैरथार्कसाहस्रम् ।
जुहुयाच्च दुग्धसिक्तै-
रारोग्यायायुषे च लक्ष्म्यै च ॥ ४५ ॥

अमृतावटतिलदूर्वाः
पयो घृतं पायसं क्रमेणेति ।
सप्तद्रव्याण्युक्ता-
न्येतैर्जुहुयात्पृथक्सहस्रत्रयम् ॥ ४६ ॥

तीव्रे ज्वरे घोरतरेऽभिचारे
सोन्मादके दाहगदे च मोहे ।

तनोति शान्तिं नचिरेण होमः
संजीवनं चाब्दशतप्रमाणम् ॥ ४७ ॥

संभोजयेद्धोमदिने च विप्रा-
न्सप्ताधिकान्स्वादुभिरन्नजातैः ।
सतर्णका गाश्च हुतावसाने
दद्याद्विजेभ्यो हुतकर्मकृद्भ्यः ॥ ४८ ॥

निजजन्मदिने शतं शतं यो
जुहुयाद्द्रव्यवरैः ससप्तसंख्यैः ।
मधुरैरपि भोजयेच्च विप्रा-
नभिवाञ्छन्नियमेन दीर्घमायुः ॥ ४९ ॥

अथ वा सप्तभिरेतै-
र्द्रव्यैरेकेन वा सहस्रत्रयम् ।
जन्मर्क्षे होममात्रा-
न्निरुपद्रवमुत्तमं व्रजेदायुः ॥ ५० ॥

दूर्वात्रितयैर्जुहुया-
न्मन्त्रविदेकादशाहुतीर्दिनशः ।

जित्वापमृत्युरोगा-
न्प्रयात्यसावायुषश्च दैर्घ्यमपि ॥ ५१ ॥

जन्मर्क्षाणां त्रितये
च्छिन्नाकाष्मर्यवकुलकैरिध्मैः ।
क्रमशो हुनेत्सहस्रं
नश्यन्त्यपमृत्युरोगदुरितानि ॥ ५२ ॥

सितसिद्धार्थसहस्रा-
हुत्या नश्यन्त्युपद्रवा ज्वरजाः ।
तद्वदपामार्गहुता
मृत्युंजयमप्यरोगतां लभते ॥ ५३ ॥

प्रोक्तैर्ध्यानजपार्चनाहुतविधानाद्यैश्च मृत्युंजयं
यो मन्त्री प्रभजन्मनुं प्रतिदिनं प्रातः प्रसन्नाशयः
तस्येष्टानि भवन्ति संसृतिरपि स्फीता च पुत्रादयः
संपन्नः सुसुखी च जीवति चिरं देहापदि स्याच्छिवः ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे षड्विंशः पटलः ॥

सप्तविंशः पटलः ॥

अथ सजपहुताशो वक्ष्यते साधुचिन्ता-
मणिरभिमतकामप्राप्तिकल्पद्रुमोऽयम् ।
अनलकषमरेफप्राणसद्यान्तवाम-
[1]श्रुतिहिमधरखण्डैर्मण्डितो मन्त्रराजः ॥ १ ॥

ऋषिरपि काश्यप उक्त-
श्छन्दोऽनुष्टुप्च देवतोमेशः ।
[2]यान्तैः षड्भिर्वर्णै-
रङ्गं वा देवतार्धनारीशः ॥ २ ॥

अहिशशधरगङ्गाबद्धतुङ्गाप्तमौलि-
स्त्रिदशगणनताङ्घ्रिस्त्रीक्षणः स्त्रीविलासी ।
भुजगपरशुशूलान्खड्गवह्नी कपालं
शरमपि धनुरीशो बिभ्रदव्याच्चिरं वः ॥ ३ ॥

---

1. श्रुतिशश॰ 2. स्वान्तैः

हावभावललितार्धनारिकं
भीषणार्धमपि[1] वा महेश्वरम् ।
पाशसोत्पलकपालशूलिनं
चिन्तयेज्जपविधौ विभूतये ॥ ४ ॥

अथ वा षोडशशूल-
व्यग्रभुजा त्रिणयनाभिनद्धाङ्गी ।
अरुणांशुकानुलेपन-
वर्णाभरणा च भगवती ध्येया ॥ ५ ॥

विहितार्चनाविधिरथानुदिनं
प्रजपेद्दशायुतमितं मतिमान् ।
अयुतं हुनेत्त्रिमधुराद्रंतरै-
स्तिलतण्डुलैस्तदवसानविधौ ॥ ६ ॥

शैवोक्तपीठेऽङ्गपदैर्यथाव-
दुक्षेचदुर्गेगणेशमुख्यैः ।
समातृभिर्दिक्पतिभिर्महेशं
पञ्चोपहारैर्विधिनार्चयीत ॥ ७ ॥

1. भीषणार्धमथ

आरभ्यादिज्वलनं
	दिक्संस्थैरष्टभिर्मनोरर्णैः ।
आराधयेच्च मातृभि-
	रिति संप्रोक्तः प्रयोगविधिरपरः ॥ ८ ॥

कारपूर्वं हसलिपिसंयुतं जपादौ
	जप्तॄणां प्रवरमितीह केचिदाहुः ।
प्रासादाद्ययुतजपेन मङ्क्षु कुर्या-
	दावेशादिकमपि नीरुजां च मन्त्री ॥ ९ ॥

शिरसोऽवतरन्निशेशबिम्ब-
	स्थितमभिर्वृतमागलत्सुधार्द्रम् ।
अपमृत्युहरं विषज्वराप-
	स्मृतिविभ्रान्तिशिरोरुजापहं च ॥ १० ॥

निजवर्णविकीर्णकोणवैश्वा-
	नरगेहद्वितयावृतत्रिकोणे ।
विगतस्वरबीतमुत्तमाङ्गे
	स्मृतमेतत्क्षपयेत्क्षणाद्ग्रहार्तिम् ॥ ११ ॥

वह्नेर्बिम्बे वह्निवत्प्रज्वलन्तं
न्यस्त्वा बीजं मस्तके प्रस्तजन्तोः ।
ध्यात्वावेशं कारयेद्बन्धुजीवं
तज्जप्तं वा सम्यगाघ्राणनेन ॥ १२ ॥

शुक्लादिः शुक्लभाः पौष्टिकशमनविधौ कृष्टिवश्येषु रक्तो
रक्तादिः क्षोभसंस्तोभनविधिषु हकारादिको हेमवर्णः ।
धूम्रोऽङ्गामर्दनोच्चाटनविधिषु समीरादिकोऽदादिरुक्तः[1]
पीताभः स्तम्भनादौ मनुरतिविमलो भुक्तिभाजामदादिः ॥

कृष्णाभः प्राणगेहस्थितमथ नयने ध्यातमान्ध्यं विधत्ते
बाधिर्यं कर्णरन्ध्रेऽर्दितमपि वदने कुक्षिगं शूलमाशु ।
मर्मस्थाने समीरं सपदि शिरसि वा दुःसहं शीर्षरोगं
वाग्रोधं कण्ठनालेऽवनिवृतमथ तन्मण्डले [2]पीतमेतत् ॥

प्रालेयत्विषि च स्वरावृतमिदं नेत्रे स्मृतं तद्रुजं
योनौ वामदृशोऽस्रविस्रुतिमथो कुक्षौ च शूलं [3]जपेत् ।
विस्फोटे सविषे ज्वरे तृषि तथा रक्तामये विभ्रमे
दाहे शीर्षगदे स्मरेद्विधिरिमं संतृप्तये मन्त्रवित् ॥ १५ ॥

1. अलादिरुक्तः 2. बीजमेतत् 3. जयेत्

साध्याया हृदयकुशेशयोदरस्थं
प्राणाख्यं दृढमवबध्य बीजवर्णैः ।
तेजस्तच्छिरसि विधुं विधाय वाते
नाकर्षेदपि निजवाञ्छयैव मन्त्री ॥ १६ ॥

पारिभद्रसुमनोदलभद्रं
वह्निबिम्बगतमक्षरमेतत् ।
संस्मरेच्छिरसि यस्य स वश्यो
जायते न खलु तत्र विचारः ॥ १७ ॥

निजनामगर्भमथ बीजमिदं
प्रविचिन्त्य योनिसुषिरे सुदृशः ।
वशयेत्क्षणाच्छिततया मनसः
स्रवयेच्च शुक्रमथ वा रुधिरम् ॥ १८ ॥

निजशिवशिरःश्रितं त-
[1]द्बिम्बं स्मृत्वा प्रवेशयेद्योनौ
यस्यास्तत्संपर्का-
त्तां च क्षरयेत्क्षणेन वशयेच्च ॥ १९ ॥

1. द्वीजं

परेफगर्भधृतसाध्यपदं
त्रिकगं हुताशयुतषट्कवृतम् ।
विगतस्वरावृतमगारभुवि
स्थितमेतदाशु वशयेद्रमणान् ॥ २० ॥

मधुरत्रयसंयुतेन शाली-
रजसा पुत्तलिकां विधाय तेन ।
मनुना जुहुयात्तया विभज्य
त्रिदिनं यस्य कृते वशो भवेत्सः ॥ २१ ॥

विषपावकोद्यदभिधानगदं
ठगतं कुकोणयुतलाङ्गलिकम्[1] ।
अहिपत्रक्लृप्तपरिजप्तमिदं
शिरसो रुजं प्रशमयेददनात् ॥ २२ ॥

कण्ठे केनावनद्धार्पितदहनयुजा मज्जया मेन वामं
दक्षं संवेष्ट्य वक्षोरुहमनलसमीरैभिरंसद्वयं च ।
वक्त्रे नाभौ च दीर्घं सुमतिरथ विनिक्षिप्य बिन्दुं निशेशं
वक्षस्याधाय बद्धा चिरमिव विहरेत्कन्दुकैरात्तसाध्यैः ॥

1. ०लिनम्

कृत्वा वह्नेः पुरमनु मनुं बन्धुजीवेन तस्मि-
न्नाधायाग्निं विधिवदभिसंपूज्य चाज्यैः शताख्यम् ।
त्रैलोहाख्ये प्रतिविहितसंपातमष्टोत्तरं त-
द्धुत्वा जप्तं दुरितविषवेतालभूतादिहारि ॥ २४ ॥

साध्याख्यागर्भमेनं लिख दहनपुरे कर्णिकायां षडश्रं
बाह्येऽश्रिष्वङ्गमष्टान्दलमनु परितो बीजवर्णान्विभज्य ।
भूयोऽच: कादियादींस्त्रिषु श्रुतिषु कुगेहाश्रके नारसिंहं
तस्मिन्कार्यो यथावत्कलशविधिरयं सर्वरक्षाकरः स्यात् ॥

टान्ते लिख्यात्कलाभिर्वृतमनुमनलावासयुग्मेन वह्नि-
द्योतत्कोणेन बाह्ये तदनु सविलृबिम्बेन काद्यार्णभाजा ।
तद्बाह्ये क्ष्मापुराभ्यां लिखितनृहरियुक्ताश्रकाभ्यां तदेत-
द्यन्त्रं रक्षाकरं स्याद्ग्रहगदविषमक्ष्वेलजूर्त्यादिरोगे ॥२६॥

बिम्बद्वन्द्वे कृशानोर्विलिखतु मणिमेनं ससाध्यं तदश्रि-
ष्वग्न्यादीन्व्यञ्जनार्णान्स्वरयुगलमथो संधिषट्के यथावत् ।
तारावीतं च बाह्ये कुगृहपरिवृतं गोमयाद्रोचनाभ्यां
लाक्षाबद्धं निबध्याज्जपमहितमिदं साधु साध्योत्तमाङ्गे ॥

लक्ष्म्यायु:पुष्टिकरं
परं च सौभाग्यवश्यकृत्सततम् ।
चोरव्यालमहोरग-
भूतापस्मारहारि यन्त्रमिदम् ॥ २८ ॥

साध्याख्याकर्मयुक्तं दहनपुरयुगे मन्त्रमेनं तदश्रि-
ष्वग्निज्वालाश्च बाह्ये विषतरुविटपे साग्रशाखे लिखित्वा ।
जप्त्वाष्टोर्ध्वं सहस्रं नृहरिकृतधिया स्थापयेत्तत्र शत्रु-
व्याघ्रादिक्रोडचोरादिभिरपि च पिशाचादयो न व्रजन्ति ॥

ससिद्धसुरपूजित: सकलवर्गसंसाधको
ग्रहज्वररुजापहो विषविसर्पदोषापह: ।
किमत्र बहुनार्थिनामभिमतार्थचिन्तामणि:
समुक्त इह संग्रहान्मनुवरस्तु चिन्तामणि: ॥

षष्ठस्वरो हुतवहस्तययोस्तुरीया-
वाद्यस्वरो मनुरयं कथित: फडन्त: ।
अस्य त्रिको निगदितो मनुरप्यनुष्टु-
प्छन्दश्च चण्डसहितो मनुदेवतेश: ॥ ३१ ॥

सप्रज्वलज्वालिनिभिस्तटेन च हृतेन च ।
सर्वज्वालिनिसंयुक्तैः फडन्तैरङ्गमाचरेत् ॥ ३२ ॥

अव्यात्कपर्दकलितेन्दुकरः करात्त-
शूलाक्षसूत्रककमण्डलुटङ्क ईशः ।
रक्ताभवर्णवसनोऽरुणपङ्कजस्थो
नेत्रत्रयोल्लसितवक्त्रसरोरुहो वः ॥ ३३ ॥

कृतसंदीक्षो मन्त्री
जप्याल्लक्षत्रयं च मन्त्रमिमम् ।
जुहुयात्रिमधुरसिक्तैः
सतिलैरपि तण्डुलैर्दशांशेन ॥ ३४ ॥

व्याघातसमिद्भिर्वा
मनुजापी तावतीभिरथ जुहुयात् ।
[1]पूर्वोक्तार्चापीठे
गन्धाद्यैरर्चयेच्च चण्डेशम् ॥ ३५ ॥

चण्डचण्डाय चेत्युक्त्वा प्रवदेद्विद्महेपदम् ।
चण्डेश्वराय च प्रोक्त्वा [2]धीमहीपदमुच्चरेत् ॥ ३६ ॥

---

1. पूर्वोक्त एव पीठे. 2. धीमहे॰

तन्नश्चण्ड इति प्रोक्त्वा भूयो ब्रूयात्प्रचोदयात् ।
एषा तु चण्डगायत्री जपात्सांनिध्यकारिणी ॥ ३७ ॥

अङ्गैः समातृभिर्मन्त्री लोकेशैः संप्रपूजयेत् ।
कूर्मो विष्णुयुतो दण्डी बीजमस्योच्यते बुधैः ॥ ३८ ॥

वदेच्चण्डेश्वरायेति बीजादिहृदयान्तिकम् ।
अर्चनादिष्विमं मन्त्रं यथावत्संप्रयोजयेत् ॥ ३९ ॥

एवं जपहुतार्चाभिः सिद्धमात्रे तु मन्त्रके ।
वाञ्छितादधिकं लभ्येत्काञ्चनं नात्र संशयः ॥ ४० ॥

त्र्यक्षरस्य जपो यावत्तावज्जप्यात्षडक्षरम् ।
ऐहिकामुष्मिकीं सिद्धिं यथा हि लभते नरः ॥ ४१ ॥

कृत्वा पिष्टेन शल्याः प्रतिकृतिमनलं चापि काष्ठैश्चिताना-
माधायारभ्य पुंसस्त्रिमधुरलुलिता दक्षिणाङ्गुष्ठदेशात्
छित्त्वा छित्त्वाष्टयुक्तं शतमथ जुहुयाद्योषितां वामपादा-
द्विप्रादीनां चतुर्णां वशकरमनिशं मन्त्रमेतद्धुतान्तम् ॥

अनुदिनमष्टशतं यो
जुहुयात्पुष्पैरनेन मन्त्रेण ।

सप्तदिनैः स तु लभते
वासस्तद्वर्णसंकाशम् ॥ ४३ ॥

अहरहरष्टशतं यो
मन्त्रेणानेन तर्पयेदीशम् ।
तस्य तु मासचतुष्का-
दर्वाक्संजायते महालक्ष्मीः ॥ ४४ ॥

साध्यश्चाङ्घ्रिपचर्मणां सुमसृणां पिष्टैश्च लोणैः समं
कृत्वा पुत्तलिकां प्रतिष्ठितचलां जप्त्वा च रात्रौ हुनेत् ।
सप्ताहं पुरुषोऽङ्गना यदि चिरं वश्यं स्ववश्यं भवे-
दस्मिञ्जन्मनि नात्र चोद्यविषयो देहान्तरे संशयः ॥

इति चण्डमन्त्रविहितं विधिव-
द्विधिमादरेण य इमं भजते ।
स तु वाञ्छितं [1]पदमिहाप्य पुनः
शिवरूपतामपि परत्र लभेत् ॥ ४६ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीगोविन्द-
भगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे सप्तविंशः पटलः ॥

---

1. पदमवाप्य.

अष्टाविंशः पटलः ॥

अथाखिलार्थानुततैव[1] शक्ति-
 र्युक्ता चतुर्विंशतितत्त्वभेदैः ।
गायत्रिसंज्ञापि च तद्विशेषा-
 नथ प्रयोगान्कथयामि साङ्गान् ॥ १ ॥

ताराह्वयो व्याहृतयश्च सप्त
 गायत्रिमन्त्रः शिरसा समेतः ।
अन्वर्थकं मन्त्रमिमं तु वेद-
 सारं पुनर्वेदविदो वदन्ति ॥ २ ॥

जप्यः स्यादिह परलोकसिद्धिकामै-
 र्मन्त्रोऽयं [2]महिततरैर्द्विजैर्यथावत् ।
भूदेवा नरपतयस्तृतीयवर्णाः
 संप्रोक्ता द्विजवचनेन तत्र भूयः ॥ ३ ॥

---

1. ०नुगतैव. 2. महिततरो.

तेषां शुद्धकुलद्वयोत्थमहसामारभ्य तन्तुक्रियां
तारव्याहृतिसंयुता सहशिरा गायत्र्युपास्या परा ।
संध्योपासनया जपेन च तथा स्वाध्यायभेदैरपि
प्राणायामविधानतः सुमतिभिर्ध्यानेन नित्यं द्विजैः ॥

आदौ तारः प्रकृतिविकृतिप्रोत्थितोऽसौ च मूला-
धारादारादलिविकृतिराविश्य सौषुम्नमार्गम् ।
आद्यैः शान्तावधिभिरनुगो मात्रया सप्तभेदैः
शुद्धो मूर्धावधि परिगतः शाश्वतोऽन्तर्बहिश्च ॥ ५ ॥

प्रकाशितादौ प्रणवप्रपञ्चता
निगद्यते व्याहृतिसप्तकं पुनः ।
सभूर्भुवः स्वश्च महर्जनस्तपः-
समन्वितं सत्यमिति क्रमेण च ॥ ६ ॥

भूःपदाद्या व्याहृतयो भूशब्दस्तादि वर्तते ।
तत्पदं सदिति प्रोक्तं सन्मात्रत्वात्तु भूरतः ॥ ७ ॥

भूतत्वात्कारणत्वाच्च भुवःशब्दस्य संगतिः ।
[1]सर्वस्वीकरणात्स्वात्मतया च स्वरितीरितम् ॥ ८ ॥

---

1. सर्वस्य स्वीरणात्

*P. II. 8

महस्त्वाच्च महत्त्वाच्च महःशब्दः समीरितः ।
तदेव सर्वजनता तस्मात्तु व्याहृतिर्जनः ॥ ९ ॥

तपो ज्ञानतया चैव तथा तापतया स्मृतम् ।
सत्यं परत्वादाप्तत्वादनन्तज्ञानतः स्मृतम् ॥ १० ॥

प्रणवस्य व्याहृतीनामतः संबन्ध उच्यते ।
अकारो भूरुकारस्तु भुवो मार्णः स्वरीरितः ॥ ११ ॥

बिन्दुर्महस्तथा नादो जनः शक्तिस्तपः स्मृतम् ।
शान्तं सत्यमिति प्रोक्तं यत्तत्परतरं पदम् ॥ १२ ॥

प्रणवस्य व्याहृतीनां गायत्र्यैक्यमथोच्यते ।
अत्रापि तत्पदं पूर्वं प्रोक्तं तदनुवर्ण्यते ॥ १३ ॥

तद्वितीयैकवचनमनेनाखिलवस्तुनः ।
सृष्ट्यादिकारणं तेजोरूपमादित्यमण्डले ॥ १४ ॥

अभिध्येयं [1]परानन्दं परं ब्रह्माभिधीयते ।
यत्तत्सवितुरित्युक्तं षष्ठ्येकवचनात्मकम् ॥ १५ ॥

धातोरिह समुत्पन्नं प्राणिप्रसववाचकात् ।
सर्वासां प्राणिजातीनामिति प्रसवितुः सदा ॥ १६ ॥

1. सदानन्दं

वरेण्यं वरणीयत्वात्सेवनीयतया तथा ।
भजनीयतया सर्वैः प्रार्थनीयतया स्मृतम् ॥ १७ ॥

पूर्वस्याष्टाक्षरस्यैवं व्याहृतिर्भूरिति स्मृता ।
पापस्य भञ्जनाद्भर्गो भक्तस्निग्धतया तथा ॥ १८ ॥

देवस्य वृष्टिदानादिगुणयुक्तस्य नित्यशः ।
प्रभूतेन प्रकाशेन दीप्यमानस्य वै तथा ॥ १९ ॥

ध्यैचिन्तायामतो धातोर्निष्पन्नं धीमहीत्यदः ।
निगमाद्येन दिव्येन विद्यारूपेण चक्षुषा ॥ २० ॥

दृश्यो हिरण्मयो देव आदित्ये नित्यसंस्थितः ।
हीनतारहितं तेजो यस्य स्यात्स हिरण्मयः ॥ २१ ॥

यः सूक्ष्मः सोऽहमित्येवं चिन्तयामः सदैव तु ।
द्वितीयाष्टाक्षरस्यैवं व्याहृतिर्भुव ईरिता ॥ २२ ॥

धियो बुद्धीर्मनोरस्य च्छान्दसत्वाद्य ईरितः ।
कृतश्च लिङ्गव्यत्यासः सूत्रात्सुप्तिङुपग्रहात् ॥ २३ ॥

यत्तु तेजो निरुपमं सर्वदेवमयात्मकम् ।
भजतां पापनाशस्य हेतुभूतमिहोच्यते ॥ २४ ॥

न इति प्रोक्त आदेशः षष्ठ्यासौ युष्मदस्मदोः ।
तस्मादस्माकमित्यर्थः प्रार्थनायां प्रचोदयात् ॥ २५ ॥

तृतीयाष्टाक्षरस्यापि व्याहृतिः स्वरितीरिता ।
एवं दश पदान्यस्यास्त्रयश्चाष्टाक्षराः स्मृताः ॥ २६ ॥

षडक्षराश्च चत्वारः स्युश्चतुर्विंशदक्षराः ।
इत्थंभूतं यदेतस्य देवस्य सवितुर्विभोः ॥ २७ ॥

वरेण्यं भजतां पापविनाशनकरं परम् ।
भर्गोऽस्माभिरभिध्यातं धियस्तन्नः प्रचोदयात् ॥ २८ ॥

उक्तैवमत्र गायत्री पुनस्तच्छिर उच्यते ।
आपो ज्योती रस इति सोमाग्न्योस्तेज उच्यते ॥२९॥

तदात्मकं जगत्सर्वं रसस्तेजोद्वयं युतम् ।
अमृतं तदनाशित्वाद्ब्रह्मत्वाद्ब्रह्म उच्यते ॥ ३० ॥

यदानन्दात्मकं ब्रह्म सत्यज्ञानादिलक्षणम् ।
तद्भूर्भुवःस्वरित्युक्तं सोऽहमित्योमुदाहृतम् ॥ ३१ ॥

एतत्तु वेदसारस्य शिरस्त्वाच्छिर उच्यते ।
लक्षणैरिति निर्दिष्टो वेदसारेषु निष्ठितः ॥ ३२ ॥

फलार्थी तदवाप्नोति मुमुक्षुर्मोक्षमृच्छति ।
उपव्युषस्येवोत्थाय कृतशौचविधिर्द्विजः ॥ ३३ ॥

दन्तानां धावनं चैव जिह्वानिर्लेखनादिकम् ।
कृत्वा स्नात्वा समाचम्य मन्त्रपूतेन वारिणा ॥ ३४ ॥

आपो हि ष्ठा मयेत्यादिऋग्भिस्तिसृभिरेव च ।
अभ्युक्ष्य शुद्धदेहः सन्नपः पीत्वा समाहितः ॥ ३५ ॥

सूर्यश्चेत्यनुवाकेन पुनराचम्य पूर्ववत् ।
अभ्युक्ष्य शुद्धदेहः सन्गृहीत्वाञ्जलिना जलम् ॥ ३६ ॥

आदित्याभिमुखो भूत्वा तद्गतात्मोर्ध्वलोचनः ।
वेदसारं परं ज्योतिर्मूलभूतं परात्परम् ॥ ३७ ॥

हृत्स्थं सर्वस्य लोकस्य मण्डलान्तर्व्यवस्थितम् ।
चिन्तयन्परमात्मानमप ऊर्ध्वं विनिक्षिपेत् ॥ ३८ ॥

एनस्ताः प्रतिनिघ्नन्ति जगदाप्याययन्ति च ।
ततः प्रदक्षिणीकृत्य पुनराचम्य संयतः ॥ ३९ ॥

क्रमात्ताराादिमन्त्राणामृष्यादीन्विन्यसेत्सुधीः ।
तत्र तु प्रणवस्यादावृषिरुक्तः प्रजापतिः ॥ ४० ॥

छन्दश्च देवी गायत्री परमात्मा च देवता ।
जमदग्निभरद्वाजभृगुगौतमकाश्यपाः ॥ ४१ ॥

विश्वामित्रवसिष्ठाख्यावृषयो व्याहृतीरिताः ।
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्च बृहती पङ्क्तिरेव च ॥ ४२ ॥

त्रिष्टुब्जगत्यौ च्छन्दांसि कथ्यन्ते देवता अपि ।
सप्तार्चिरनिलः सूर्यो वाक्पतिर्वरुणो वृषा ॥ ४३ ॥

विश्वेदेवा इति प्रोक्ताः सप्त व्याहृतिदेवताः ।
हृन्मुखांसोरुयुग्मेषु सोदरेषु क्रमान्न्यसेत् ॥ ४४ ॥

विश्वामित्रस्तु गायत्र्या ऋषिश्छन्दः स्वयं स्मृतम् ।
सविता देवता चास्य ब्रह्मा शिर ऋषिः स्मृतः ॥ ४५ ॥

छन्दश्च देवी गायत्री परमात्मा च देवता ।
स्थानेषु पूर्वमुक्तेषु सताराव्याहृतीर्न्यसेत् ॥ ४६ ॥

गायत्रीं शिरसा विद्वाञ्जपेत्त्रिः स्यादुपासना ।
हृदयेऽधस्तथोर्ध्वं च महादिक्ष्वपि संयतः ॥ ४७ ॥

व्यापयेद्व्याहृतीः सम्यग्गायत्रीं च शिरोयुताम् ।
सार्थसंस्मृति संजप्यात्त्रिरिदं जपलक्षणम् ॥ ४८ ॥

आत्मन्यधश्चोपरितो दिग्भ्यस्ताः समुपानयेत् ।
गायत्रीं पूर्ववज्जप्यात्स्वाध्यायविधिरीदृशः ॥ ४९ ॥

एतत्त्रयं त्रिशः कुर्यादृजुकायस्त्वनन्यधीः ।
निरुच्छ्वासः स विज्ञेयः प्राणायामो मनीषिभिः ॥५०॥

ध्यानस्य केवलस्यास्य व्याख्याने दर्शितः क्रमः ।
त्रिव्याहृत्यादिमभ्यस्येद्गायत्रीं संध्ययोः सुधीः ॥ ५१ ॥

शतं वाथ सहस्रं वा मन्त्रार्थगतमानसः ।
पूर्वं प्रपञ्चयागोक्तान्गाणपत्यजपादिकान् ॥ ५२ ॥

लिपिन्यासादिकान्साङ्गान्महन्न्यासादिसंयुतान् ।
सनिजर्ष्यादिकान्सर्वान्विदध्याद्विधिवद्बुधः ॥ ५३ ॥

पादसंधिचतुष्कान्धुनाभिहृद्गलदोर्द्वयी ।
संध्यास्यनासागण्डाक्षिकर्णभ्रूमस्तकेष्वपि ॥ ५४ ॥

वारुणैन्दवयाम्यप्रागूर्ध्वकेषु मुखेषु च ।
क्रमेण वर्णान्विन्यस्येद्गायत्र्या मन्त्रवित्तमः ॥ ५५ ॥

शिरोभ्रूमध्यनयनवक्त्रकण्ठेषु वै क्रमात् ।
हृन्नाभिगुह्यजान्वाख्यपादेष्वपि पदान्न्यसेत् ॥ ५६ ॥

सब्रह्मविष्णुरुद्रैश्च सेश्वरैः ससदाशिवैः ।
ससर्वात्माह्वयैः कुर्यादङ्गन्यासं समाहितः ॥ ५७ ॥

एवं कृत्वा तु सिद्ध्यर्थं गायत्रीं दीक्षितो जपेत् ।
अथ त्रिगुणिते प्रोक्ते विचित्रे मण्डलोत्तमे ॥ ५८ ॥

शक्तिभिः प्राक्समुक्ताभिः सौरं पीठं समर्चयेत् ।
तत्र निक्षिप्य कलशं यथापूर्वोपचारतः ॥ ५९ ॥

गव्यैर्वा पञ्चभिः काथजलैर्वा पूरयेत्ततः ।
तस्मिन्नावाह्य कलशे शक्तिमित्थं विचिन्तयेत् ॥ ६० ॥

मन्दाराह्वयरोचनाञ्जनजपाख्याभैर्मुखैरिन्दुम-
द्रत्नोद्यन्मकुटांशुभिस्ततचतुर्विंशार्णचित्रा[1] तनुः ।
अम्भोजारिदराह्वयौ गुणकपालाख्ये च पाशाङ्कुशे-
ष्टाभीतीर्दधती भवेद्भवदभीष्टोत्तारिणी तारिणी ॥ ६१ ॥

संचिन्त्य भर्तारमिति प्रभाणां
त्रिशक्तिमूर्तीः प्रथमं समर्च्य ।
आदित्यशक्त्याख्यचतुष्टयेन
यजेद्द्वितीयावरणे दिनेशम् ॥ ६२ ॥

---

1. ०मकुटांशुसंततचतुर्विंशार्णतत्त्वा

प्रह्लादिनीं प्रभां नित्यां सविश्वंभरसंज्ञकाम् ।
विलासिनीप्रभावत्यौ जयां शान्तां क्रमाद्यजेत् ॥ ६३ ॥

तमोपहारिणीं सूक्ष्मां विश्वयोनिं जयावहाम् ।
पद्मालयां परां शोभां भद्ररूपां तथा यजेत् ॥ ६४ ॥

मातृभिश्चारुणाभिश्च षष्ठयथो सप्तमीमहैः ।
आदित्यपार्षदन्तैरप्यष्टमीन्द्रादिभिः सुरैः ॥ ६५ ॥

आवृतिः कथिता चेति विधानं परमीदृशम् ।
गन्धादिभिर्निवेद्यान्तैर्दिनेशं सम्यगर्चयेत् ॥ ६६ ॥

अथ पुनरमुमभिषिञ्चे-
त्संयतचित्तं च देशिकः शिष्यम् ।
कृतहुतविधिमपि विधिव-
द्विहितबलिं दत्तदक्षिणं गुरवे ॥ ६७ ॥

भूयस्त्वक्षरलक्षं
गायत्रीं संयतात्मको जप्त्वा ।
जुहुयात्पायसतिलघृत-
दूर्वाभिर्दुग्धतरुसमिद्भिरपि ॥ ६८ ॥

एकैकं त्रिसहस्रं
मन्त्री समभीष्टसिद्धये मुक्त्यै ।
अक्षरसहस्रसंख्यं
मुख्यतरैः केवलैस्तिलैर्जुहुयात् ॥ ६९ ॥

दुरितोच्छेदनविषये
मन्त्री दीर्घायुषे च विशदमतिः ।
आयुष्कामो जुहुया-
त्पायसहविराज्यकेवलाज्यैश्च ॥ ७० ॥

दूर्वाभिः सतिलाभिः
सर्वैस्त्रिसहस्रसंख्यकं मन्त्री ।
अथ तु त्रिमधुरसिक्तै-
ररुणैर्जुहुयात्सरोरुहैरयुतम् ॥ ७१ ॥

नष्टश्रीरपि भूयो
भवति मनोज्ञश्च मन्दिरं लक्ष्म्याः ।
अन्नाद्यर्थ्यन्नैरपि
पालाशैर्ब्रह्मवर्चसे जुहुयात् ।

सर्वैरेतैर्जुहुया-
त्सर्वफलाप्त्यै द्विजेश्वरो मतिमान् ॥ ७२ ॥

इति परमरहस्यं वेदसारस्य सारं
गदितमजसुशुद्धैर्योगिभिर्ध्यानगम्यम् ।
अमुमथ जपहोमध्यानकाले य एवं
भजति स तु विशुद्धः कर्मभिर्मुक्तिमेति ॥ ७३ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे अष्टाविंशः पटलः ॥

एकोनत्रिंशः पटलः ॥

अथ वक्ष्यामि विद्यायास्त्रिष्टुभः प्रवरं विधिम् ।
ऋषिच्छन्दोदेवताभिरङ्गन्यासक्रमैः सह ॥ १ ॥

मारीचः काश्यपो ज्ञेय ऋषिश्छन्दः स्वयं स्मृतम् ।
देवता जातवेदोऽग्निरुच्यन्तेऽङ्गान्यतः परम् ॥ २ ॥

नवभिः सप्तभिः षड्भिः सप्तभिश्च तथाष्टभिः ।
सप्तभिर्मूलमन्त्रेण कुर्यादङ्गानि षट् क्रमात् ॥ ३ ॥

अङ्गुष्ठगुल्फजङ्घासु जानूरुकटिगुह्यके ।
सनाभिहृदयोरोजपार्श्वयुक्पृष्ठकेषु च ॥ ४ ॥

स्कन्धयोरुभयोर्मध्ये बाहुमूलोपबाहुषु ।
प्रकूर्परप्रकोष्ठेषु मणिबन्धतलेषु च ॥ ५ ॥

मुखनासाक्षिकर्णेषु मस्तमस्तिष्कमूर्धसु ।
न्यसेन्मन्त्राक्षरान्मन्त्री क्रमाद्वा व्युत्क्रमात्तनौ ॥ ६ ॥

शिखाललाटदृक्कर्णयुगोष्ठरसनासु च ।
सकर्णबाहुहृत्कुक्षिकटिगुह्योरुजानुषु ।
जङ्घाचरणयोर्न्यस्येत्पदानि त्रिष्टुभः क्रमात् ॥ ७ ॥

[1]भास्वद्विद्युत्करालाकुलहरिगलसंस्थारिशङ्खासिखेटे-
ष्वख्यासाख्यत्रिशूलानरिगणभयदां तर्जनीं चादधाना ।
चर्माण्युद्धूर्णदोर्भिः प्रहरणनिपुणाभिर्वृता कन्यकाभि-
र्दद्यात्कार्शानवीष्टांस्त्रिणयनलसिता कापि कात्यायनी वः॥

इति विन्यस्तदेहस्तु कुर्याज्जप्यादिकाः क्रियाः ।
दीक्षा प्रवर्त्यते पूर्वं यथावद्देशिकोत्तमैः ॥ ९ ॥

ततोऽस्त्रकलशैः संप्रोक्ता स्यात्प्रयोगविधिस्ततः ।
दीक्षकाख्याक्षराण्यादौ शक्त्यावेष्ट्य ततो बहिः ॥१०॥

यन्त्रं षड्गुणितं कृत्वा दुर्वर्णलसिताश्रकम् ।
बहिरष्टदलं पद्मं प्रोक्तलक्षणलक्षितम् ॥ ११ ॥

अत्र पीठं यजेन्मन्त्री क्रमात्सनवशक्तिकम् ।
जया च विजया भद्रा भद्रकाली सुदुर्मुखी ॥ १२ ॥

---

1. उद्यद्विद्यु०

व्याघ्रसिंहमुखीदुर्गात्रिष्टुभो नव शक्तयः ।
तत्रादाय घटं दिव्यक्वाथमूत्रपयोम्भसाम् ॥ १३ ॥

एकेन पूरयित्वास्मिन्नावाह्य च विभावसुम् ।
अङ्गावृतेर्बहिरग्न्यादिपादाष्टकविनिःसृताः ॥ १४ ॥

मूर्तीरभ्यर्चयेदग्नेर्जातवेदादिकाः क्रमात् ।
पृथिव्यम्ब्वनलेशानप्यात्मनेपदसंयुतान् ॥ १५ ॥

अर्चयेद्दिक्षु कोणेषु निवृत्त्यादीर्यथाक्रमम् ।
दिक्ष्वेकादशसंख्याः स्युर्जागताद्यर्णशक्तयः ॥ १६ ॥

लोकपालांश्च तद्धेतीर्विधिनेति समर्चयेत् ।
जागता तापिनी वेदगर्भा दाहनरूपिणी ॥ १७ ॥

सेन्दुखण्डा सुम्भहन्त्री सनभश्चारिणी तथा ।
वागीश्वरी मदवहा सोमरूपा मनोजवा ॥ १८ ॥

मरुद्वेगा रात्रिसंज्ञा तीव्रकोपा यशोवती ।
तोयात्मिका तथा नित्या दयावत्यपि हारिणी ॥ १९ ॥

तिरस्क्रिया वेदमाता तथान्या दमनप्रिया ।
समाराध्या नन्दिनी च परा रिपुविमर्दिनी ॥ २० ॥

षष्ठी च दण्डिनी तिग्मा दुर्गा गायत्रिसंज्ञका ।
निरवद्या विशालाक्षी श्वासोद्वाहा च नादिनी ॥ २१ ॥

वेदना वह्निगर्भा च सिंहवाहाह्वया तथा ।
धुर्या दुर्विषहा चैव रिरंसा तापहारिणी ॥ २२ ॥

त्यक्तदोषा निःसपत्ना चत्वारिंशच्चतुर्युताः ।
अभिषिच्य पुनः शिष्यं कुम्भादीन्गुरुराहरेत् ॥ २३ ॥

ईदृशं यन्त्रमारुह्य जपेच्छिष्यः सुयन्त्रितः ।
मन्त्राक्षरसहस्रं तु सिद्ध्यर्थं गुरुसंनिधौ ॥ २४ ॥

सर्वजापेषु संज्ञेया गायत्र्या द्विगुणो जपः ।
कर्तव्यो वाञ्छितार्थाश्यै रक्षायै कार्यसिद्धये ॥ २५ ॥

तिलराज्यनलक्षीरवृक्षेध्महविराज्यकैः ।
सर्पिःसिक्तैः क्रमाद्धोमः साधयेदीप्सितं नृणाम् ॥ २६ ॥

चत्वारि चत्वारिंशच्च चतुःशतसमन्वितम् ।
चतुःसहस्रसंयुक्तं प्रोक्तैरेतैर्हुतक्रिया ॥ २७ ॥

एवं संसिद्धमन्त्रस्य स्युरस्त्राद्याः क्रिया मताः ।
चत्वारि चत्वारिंशच्च वर्णानामस्त्रमिष्यते ॥ २८ ॥

विलोमपाठो वर्णानामस्त्रमाहुर्मनीषिणः ।
पादाष्टकमिदं विद्यात्ततोऽष्टाङ्गो मनुः स्वयम् ॥ २९ ॥

जप्तुकामो मनुं त्वेनं पादांस्तु प्रतिलोमतः ।
पठेत्तथा हि मन्त्रोऽयं श्चाल्यते दुष्टदूषितः ॥ ३० ॥

आद्याः पञ्चाक्षरपदास्त्रयः सप्ताक्षरः परः ।
पञ्चमश्चाथ षष्ठश्च द्वौ तु पादौ षडक्षरौ ।
पञ्चाक्षरौ तदन्त्यौ च तेषां भावो निगद्यते ॥ ३१ ॥

गन्धाद्यं ज्ञानेन्द्रियं कामं द्वितीयं पाञ्चभौतिकम् ।
तृतीयं धातवः सप्त चतुर्थं वर्णसप्तकम् ॥ ३२ ॥

षडूर्मयः पञ्चमं स्यात्षष्ठः षट्कौशिको मतः ।
सप्तमश्चाष्टमः पादः शब्दाद्यं वचनादिकम् ॥ ३३ ॥

साङ्गः सत्प्रतिपत्तिकः सगुरुपद्वन्द्वप्रमाणक्रमा-
ज्जाप्येत्यादिषडन्तकोऽन्तविगतो वर्णप्रतीपस्तथा ।
गुर्वादेशविधानतश्च विविधध्यानक्रियो मन्त्रिणा
तत्तत्कार्यसमाप्तयेऽखिलविपद्ध्वान्तौघभानूदयः ॥

अनुलोमजपेऽङ्गानामपि पाठोऽनुलोमतः ।
प्रतिलोमानि तानि स्युः प्रतिलोमविधौ तथा ॥ ३५ ॥

अन्तः पादप्रतीपे हि तथा तानि भवन्ति हि ।
वर्णप्रतीपे च तथा मात्राण्यप्रतिलोमके ॥ ३६ ॥

प्रतिपत्तिविशेषांश्च तत्र तत्र विचक्षणः ।
गुर्वादेशविधानेन प्रविदध्यान्न चान्यथा ॥ ३७ ॥

जपः पुरोक्तसंख्यः स्याद्धुतक्लृप्तिस्तथा भवेत् ।
क्षीरद्रुमसमिद्राजितिलहव्यघृतैः क्रमात् ॥ ३८ ॥

अथ वा पञ्चगव्योत्थचरुणा हुतमुच्यते ।
प्रत्यङ्मुखेन कर्तव्यं प्रायो जपहुतादिकम् ॥ ३९ ॥

तत्र स्युर्मन्त्रवर्णेभ्यस्तावत्यो वह्निदेवताः ।
प्रत्येकमावृतास्तास्तु पञ्चकेन नतभ्रुवाम् ॥ ४० ॥

तत्पञ्चकं च प्रत्येकमावृतं पञ्चभिः पृथक् ।
प्रत्येकं पञ्चकानां तु षोडशावृतिरिष्यते ॥ ४१ ॥

प्रत्येकं षोडशानां तु कोटयः [1]परिचारिकाः ।
इत्येकाक्षरजात्पूर्वमेकस्मात्षोडशात्मकात् ॥ ४२ ॥

एतावत्यस्तु जातास्ताद्विस्तरं पुनरूहयेत् ।
तत्र त्विन्द्रियजाः प्रोक्ता देवतास्तूर्ध्वदृष्टयः ॥ ४३ ॥

तिर्यञ्चो भौतिकाः प्रोक्ता धातूत्थास्तूभया नराः ।
ऊर्मिजास्तूर्ध्ववदनास्तिर्यञ्चश्चाथ कोशजाः ॥ ४४ ॥

क्लीबा मुखद्वयोपेता गोचरोत्थाः स्त्रियो मताः ।
अधोमुखाश्च तिर्यञ्च इत्युक्तो मूर्तिसंग्रहः ॥ ४५ ॥

आभिः सर्वाभिरपि च शिखाभिर्जातवेदसः ।
व्याप्यते परराष्ट्रेषु वृक्षगुल्मतृणादिकम् ॥ ४६ ॥

आरम्भे मानुषाणि स्युर्नक्षत्राण्याभिचारके ।
कर्माण्यासुरभानि स्युर्दैवानि स्युस्तथा हुतौ ॥ ४७ ॥

अन्त्याश्वीन्द्वर्कादिति
गुरुहरिमित्रानिलाह्वया देवाः ।

---

1. परिवारिकाः

पूर्वोत्तरत्रयी यम-

हरविधयो मानुषाः परेऽसुरभाः ॥ ४८ ॥

नन्दास्वारभ्य रिक्तासु प्रयोज्यात्मनि संहरेत् ।
भद्रासु संग्रहं कुर्याज्जयासु च विशेषतः ।
आरेणारभ्य मन्देन प्रयोज्यादित्यवारके ॥ ४९ ॥

संहरेत्संग्रहं कुर्याद्वारे त्वाचार्ययोः सुधीः ।
चरोर्विसृज्योभयकैराहरेदभ्यसेत्स्थिरैः ॥ ५० ॥

दिनाख्यं दिनकृद्युक्तं वारग्रहसमन्वितम् ।
कृत्तिकादि च कृत्यान्तं कृत्याख्यं जातवेदसः ॥ ५१ ॥

नक्षत्रात्मा हुताशः स्यात्तिथ्यात्मेन्दुरुदाहृतः ।
ताभ्यां करोति दिनकृद्विसर्गादानकर्मणी ॥ ५२ ॥

रक्षानिग्रहकर्मणोरनु पराग्वक्त्राः प्रधानाकृति-
प्रख्या मन्त्रविधानवित्त दिशि दिश्येकादशैकादश ।
संस्थाप्य क्रमशोऽश्वरोदितरुचीः शक्तीर्जपेद्वा मनुं
सम्यग्वा जुहुयादनुप्रतिगतं सिद्ध्यै समाराधयेत् ॥

पीतायोमुष्टिगदा-
हस्ता महिषाज्यसंयुतपुलाकैः ।
वैभीतारिष्टसमि-
त्कोद्रवकैः स्तम्भयेच्च हुतविधिना ॥ ५४ ॥

सुसिता पाशाङ्कुशयु-
ग्विगलद्वारिप्रवाहसंभिन्ना ।
वेतससमिदाहुत्या
मधुरयुजा मङ्क्षु वर्षयेद्दुर्गा ॥ ५५ ॥

रक्ता पाशाङ्कुशिनी
निशि फलिनीकेसरोद्भवैः कुसुमैः ।
चन्दनरससंसिक्तै-
र्होमाद्दुर्गा वशीकरोति जगत् ॥ ५६ ॥

लवणैस्त्रिमधुरसिक्तै-
स्तत्कृतया वा जुहोतु पुत्तल्या ।
उडुतरुकाष्ठैर्नक्तं
सप्ताहान्नृपतिमपि वशीकुरुते ॥ ५७ ॥

सकपालशूलपाशा-
　　ङ्कुशहस्तारुणतरा तथा दुर्गा ।
आकर्षयते लावण-
　　पुत्तल्या त्रिमधुराक्तया होमात् ॥ ५८ ॥

ध्यात्वा धूम्रां मुसल-
　　त्रिशिखकरामस्थिभिश्च तीक्ष्णाक्तैः ।
कार्पासानां निम्ब-
　　च्छदमेषघृतैर्हुताच्च विद्वेषः ॥ ५९ ॥

धूम्रा तर्जनिशूला-
　　हितहस्ता विषदलैः समहिषाज्यैः ।
होमाच्च मरिचसर्षप-
　　चरुभिरजारुधिरसेचितैरटयेत् ॥ ६० ॥

शिखिशूलकराग्निनिभा
　　सर्षपतैलाक्तमत्तबीजैश्च ।
मरिचैर्वा राजियुतै-
　　र्होमादहितान्विमोहयेद्दुर्गा ॥ ६१ ॥

क्रुष्णा शूलासिकरा
रिपुदिनवृक्षोद्भवैः समित्प्रवरैः ।
व्रणकृद्घृतसंसिक्तै-
र्होमान्मासेन मारयेद्दुर्गा ॥ ६२ ॥

नक्षत्रवृक्षसमिधो
मरिचानि च तीक्ष्णहिङ्गुशकलानि ।
मारणकर्मणि विहिता-
न्यरुष्करस्नेहसिक्तानि ॥ ६३ ॥

नक्षत्रवृक्षसमिधां
विलिखितसाध्याभिधानकर्मवताम् ।
सचतुश्चत्वारिंश-
त्तत्त्वयुजां होमकर्म मरणकरम् ॥ ६४ ॥

मरिचं क्षौद्रसमेतं
प्रत्यक्पुष्पीपरागसंभिन्नम् ।
उष्णाम्भःपरिलुलितं
प्रसेचयेदृक्षवृक्षपुत्तल्याः ॥ ६५ ॥

हृदये वदने च रिपोः
संमुखतः संप्रतिष्ठितोरायाः ।
जूर्त्यभिभूतोऽरिः स्या-
त्तत्कथनात्पक्षमात्रकान्म्रियते ॥ ६६ ॥

सैव प्रतिकृतिरसकृ-
त्प्रतिष्ठितसमीरणा च विशदधिया ।
तीक्ष्णस्नेहालिप्ता
विलोमजापेन तापनीयाग्नौ ॥ ६७ ॥

विधिना ज्वरपीडा स्या-
दपघनहोमेन हानिरङ्गस्य ।
सर्वाहुत्या मरणं
प्राप्नोति रिपुर्न तत्र संदेहः ॥ ६८ ॥

प्राक्प्रोक्तान्भूतवर्णान्दश दश युगशो बिन्दुयुक्तान्क्रमोन्ता-
न्योनेर्मध्याश्रमध्येष्वपि पुनरथ संस्थाप्य भूताभवर्णान् ।
वर्णैस्तैः साकमग्नेर्मनुमपि कुलिशाद्यैः स्वचिह्नैः समेतं
कुर्यात्कर्माणि सम्यक्पटुविशदमतिः स्तम्भनाद्यानि मन्त्री ॥

[1]ऊदोद्रादिलळाः को-
नसौ चतुर्थार्णिका वसौ वाराम् ।
दष्टचैद्वितीयरक्षा
वह्नेरद्वन्द्वयोनिकादियषाः ॥ ७० ॥

मरुतः कपोलबिन्दुक-
पञ्चमवर्णाः शहौ तथा व्योम्नः ।
मनुषु परेष्वपि मन्त्री
कर्माणि करोतु तत्र संसिद्धौ ॥ ७१ ॥

उन्मत्तक्ष्वेलनेत्रद्रुमभवसमिधां सप्तसाहस्रिकान्तं
प्रत्येकं राजितैलालुलितमथ हुनेन्माहिषाज्यप्लुतं वा ।
कृष्णाष्टम्याद्यमेवं सुनियतचरितः सप्तरात्रं निशायां
निःसंदेहोऽस्य शत्रुस्त्यजति किल निजं देहमाविष्टमोहः ॥

सामुद्रे च सहिङ्गुजीरकविषे साध्यर्क्षवृक्षाकृतिं
कृत्वा यो वदनाञ्चले घटकटाहाद्दिश्रिते क्वाथयेत् ।
सप्ताहं ज्वलनं जपन्विषतरोर्यष्ट्या शिरस्ताडनं
कुर्वन्सप्तदिनान्तरैर्यमपुरक्रीडापरः स्यादरिः ॥ ७२ ॥

1. ऊओद्रा

अर्कस्यन्दनबद्धपन्नगमुखप्रस्ताङ्घ्रिमाशाम्बरं
　न्यग्वक्त्रं तिलजाप्लुतं विषहरं दीप्तं करैर्भास्वतः ।
वायुप्रेरितवह्निमण्डलमहाज्वालाकुलास्यादिकं
　ध्यायन्वैरिणमुत्क्षिपेज्जलममुं मन्त्रं जपेन्मृत्यवे ॥ ७४ ॥

आर्द्रांशुकोऽग्निमनुना त्वथ सप्तरात्रं
　सिद्धार्थतैललुलितैर्मरिचैर्जुहोतु ।
आरभ्य विष्टिदिवसेऽरिनरः प्रलाप-
　मूर्छान्वितेन विषयीक्रियते ज्वरेण ॥ ७५ ॥

तालस्य पत्रे भुजपत्रके वा
　मध्ये लिखेत्साध्यनराभिधानम् ।
अथाभितो मन्त्रमिमं विलोमं
　विलिख्य भूमौ [1]विनिखन्य तत्र ॥ ७६ ॥

आधाय वैश्वानरमादरेण
　समर्च्य सम्यङ्मरिचैर्जुहोतु ।
तीव्रो ज्वरस्तस्य भवेत्पुनस्त-
　त्तोये क्षिपेद्वश्यतमः स भूयात् ॥ ७७ ॥

---

1. विनिहत्य

सिंहस्थाशरनिकरैः कृशानुवक्त्रै-
धावन्तं रिपुमनुधावमानमेनाम् ।
संचिन्त्य क्षिपतु जलं दिनेशबिम्बे
जप्त्वामुं मनुमपि चाटनाय शीघ्रम् ॥ ७८ ॥

कृत्वा स्थण्डिलमङ्गणे भगवतीं न्यासक्रमैरर्चये-
द्गन्धाद्यैः पुनरन्धसा च विकिरन्मन्त्री निशायां बलिम् ।
जप्त्वा मन्त्रममुं च रोगसहिताः कृत्यानिकृत्या कृतां-
स्तांस्तान्भूतपिशाचवैरिविहितान्दुःखानसौ नाशयेत् ॥

विधिवदभिज्वाल्यानल-
मन्वहमाराध्य गन्धपुष्पाद्यैः ।
संध्याजपाच्च मनुरथ-
माकाङ्क्षितसकलसिद्धिकल्पतरुः ॥ ८० ॥

कुसुमरसलुलितलोणै-
र्वारुणवदनो जुहोतु संध्यासु ।
मन्त्रार्णसंख्यमग्नि-
रैक्येन द्रावयेदरीनचिरात् ॥ ८१ ॥

शुद्धैश्च तण्डुलैरपि
　हविर्विनिष्पाद्य पञ्चगव्यमपि ।
सघृतेन तेन जुहुया-
　दष्टसहस्रं [1]समेतसंपातम् ॥ ८२ ॥

प्राशितसंपातस्य
　स्याद्रक्षा सर्वथैव साध्यस्य ।
प्राङ्गणमन्दिरयोरपि
　निखनेद्द्वारे च शिष्टसंपातम् ॥ ८३ ॥

कृत्या नश्यति तस्मि-
　न्वीक्षन्ते न ग्रहादयो भीत्या ।
कर्तारमेव कुपिता
　कृत्या सर्वात्मना च नाशयति ॥ ८४ ॥

ब्रह्मद्रुमफलकान्ते
　मन्त्रितमः सप्तसप्तकोष्ठयुते ।
कोणोदराणि हित्वा
　मायाबीजं सकर्ममध्यगते ॥ ८५ ॥

---

1. समे ससंपातम्

विलिखेत्क्रमेण मन्त्रा-
क्षरांश्च शिष्टेषु तेषु कोष्ठेषु ।
तत्र मरुतः प्रतिष्ठां
विधाय विनिधाय वह्निमपि जुहुयात् ॥ ८६ ॥

आज्येनाष्टसहस्रं
फलकोपरि सम्यगात्तसंपातम् ।
विप्रतिपत्तिधरायां
निखनेन्नश्यन्त्युपद्रवाः सद्यः ॥ ८७ ॥

सिकताचरुगव्याश्मक-
मृदां प्रतिष्ठा विधीयते सिद्ध्यै ।
प्रस्थाढकघटमाना
ग्रहपुरविषयाभिगुप्तये सिकताः ॥ ८८ ॥

मध्याष्टाशान्तासु च
कुण्डानामारचय्य नवकमपि ।
विधिना निवपेत्क्रमशः
सिंहधनुश्छागयायिनि दिनेशे ॥ ८९ ॥

तिथिषु तु कालाष्टम्यां
[1]तेषु विशाखाग्निमूलभागेषु ।
वारेषु मन्दवाक्पति-
वर्जं सर्वे तथा प्रशस्यन्ते ॥ १० ॥

हस्तश्रवणमखासु
प्राजापत्येषु कर्म कुर्वीत ।
द्वादशसहस्रसंख्यं
प्रजपेद्गायत्रमपि यथाप्रोक्तम् ॥ ११ ॥

मध्ये च मूलमनुना
तदायुधैरष्टदिक्षु चक्राद्यैः ।
सकपालान्तैः पृथगपि
संस्थापनकर्म निगदितं विधिवत् ॥ १२ ॥

तास्ताश्च देवता अपि
परिपूज्य यथाक्रमेण मन्त्रितमः ।
कुर्याद्बलिं [2]दिनग्रह-
करणेभ्यो लोकपालराशिभ्यः ॥ १३ ॥

1. भेषु; 2. दिनकरग्रहणेभ्यो

सिकताः षोडशकुडुवं
ब्रह्मद्रुमभाजने तु गव्याक्तम् ।
निवपति यदि विधिना तं
देशं ग्रामं करोति चतुरब्दात् ॥ ९४ ॥

अर्केऽजस्थेऽब्धिगायामपरिमितजलायां समादाय शुद्धाः
संम्यक्संशोषयित्वातपमनु सिकताः शूर्पकोणैर्विशोध्य ।
संसिद्धे पञ्चगव्ये सुमतिरथ विनिक्षिप्य ताः कुम्भसंस्था
मन्त्राग्नौ मन्त्रजापी द्विजतरुसमिधा भर्जयेत्कार्यहेतोः ॥

एवं मृदुपलचरवः
संस्थाप्यन्ते सपञ्चगव्यास्ते ।
वसुधाविप्रतिपत्ति-
क्षयं च पुष्टिं च कुर्वते क्रमशः ॥ ९६ ॥

व्रीहिभिरन्नैः क्षीरैः
समिद्भिरथ दुग्धवीरुधामाज्यैः ।
मधुरत्रयमधुरतरै-
र्महतीमृद्धिं [1]करोति हुतविधिना ॥ ९७ ॥

---

1. करोतु

यद्यद्वाञ्छति पुरुष-
स्तत्तदमुष्य प्रभावतः साध्यम् ।
सग्रहनक्षत्राद्यां
सगिरिपुरग्रामकाननां वसुधाम् ॥ ९८ ॥

साहिझषोपलमुदधि
दहति ह मतिमानयत्नमेतेन ।
एवं प्रोत्थापयति च
मन्त्रेणानेन निशितधीर्मन्त्री ॥
पुंसा केन कियद्वा
मन्त्रस्याचक्षतेऽस्य सामर्थ्यम् ॥ ९९ ॥

तस्मादेनं मनुवरमभीष्टाप्तये संयतात्मा
जप्यान्नित्यं सहुतविधिरप्यादरादर्चयीत ।
भक्त्या कुर्यात्सुमतिरभिषेकादिकं कर्मजातं
कर्तुं वान्यत्प्रवणमतिरत्रैव भक्तः सदा स्यात् ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे एकोनत्रिंशः पटलः ॥

त्रिंशः पटलः ॥

अथाभिवक्ष्ये महितस्य मन्त्र-
स्यानुष्टुभः संग्रहतो विधानम् ।
ऋष्यादिकैरङ्गपदैर्यथाव-
द्दीक्षाजपार्चाहवनैः क्रमेण ॥ १ ॥

ऋषिरभिहितो वसिष्ठ-
श्छन्दोऽनुष्टुप्च देवता रुद्रः ।
त्र्यम्बकपदादिका स्या-
न्मनुनैव षडङ्गक्लृप्तिरथ कथिता ॥ २ ॥

त्रिभिस्तु वर्णैर्हृदयं शिरश्च
चतुर्भिरष्टाभिरथो शिखा च ।
उक्तं नवार्णैः कवचं तथाक्षि-
पञ्चार्णकं त्र्यक्षरमस्त्रमाहुः ॥ ३ ॥

प्राक्प्रत्यग्याम्यसौम्ये शिरसि च वदनोरोगलांसेषु नाभौ
हृद्देशे पृष्ठकुक्ष्योरथ शिवगुदयोरूरुमूलान्तयोश्च ।
जान्वोस्तद्वृत्तयुग्मस्तनतटयुगपार्श्वेषु पत्पाणिनासा-
शीर्षेष्वप्यूर्ध्वतोऽर्घैर्न्यसतु पुनरधस्तोऽपि मन्त्री तथोर्ध्वम् ॥

चरणाग्रसंधिषु गुदा-
धारोदरहृदयकंधरेषु पुन: ।
बाह्वो: संध्यग्रास्य-
घ्राणद्वयदृक्श्रुतिभ्रुशीर्षेषु ॥ ५ ॥

वर्णान्न्यस्य शिरोभ्रू-
दृग्वक्त्रकगलहृदुदरगुह्येषु ।
ऊर्वोर्जान्वो: पदयो:
पदैश्च मनुवित्क्रमेण विन्यस्येत् ॥ ६ ॥

वसिष्ठादिक्रमेणैव अङ्गन्यासं समाचरेत् ।
वसिष्ठस्त्र्यम्बकश्चैव त्रिणेत्रश्च तथैव च ।
अनुष्टुप्छन्दसे चेति जातियुक्तेन मन्त्रवित् ॥ ७ ॥

अच्छस्वच्छारविन्दस्थितिरुभयकराङ्कस्थितं पूर्णकुम्भं
द्वाभ्यां वेदाक्षमाले निजकरकमलाभ्यां घटौ नित्यपूर्णौ ।

*P. 11. 10

द्वाभ्यां तौ च स्रवन्तौ शिरसि शशिकलाबन्धुरे प्लावयन्तौ
[1]देहं देवो दधानः प्रदिशतु विशदाकल्पजालः श्रियं वः ॥

प्रासादोक्ते पीठे
गव्यैर्वा दुग्धतरुकषायैर्वा ।
संपूर्य कलशमस्मि-
न्महेशमावाह्य पूजयेद्भक्त्या ॥ ९ ॥

अङ्गैराद्याकीर्दै:
पुनरावृतिरष्टभिर्द्वितीया स्यात् ।
मन्त्रार्णशक्तिभिः स्युः
पुनश्चतस्रो दिशापवर्गाद्यैः ॥ १० ॥

अर्केन्दुधरणितोया-
नलेरवियदात्मसंज्ञकास्ते च ।
आनुष्टुभमित्यष्टा-
वरणं प्रोक्तं विधानवरमेवम् ॥ ११ ॥

रमा राका प्रभा ज्योत्स्ना पूर्णोषा पूरणी सुधा ।
विश्वा विद्या [2]सुधा प्रज्ञा सारा संध्या शिवा निशा ॥

1. वेदं 2. सिता

आर्द्रा प्रज्ञा [1]प्रभा मेधा कान्तिः [2]शान्तिर्धुतिर्मतिः ।
परोमा पावनी पद्मा शान्ता [3]मेधा जयामला ॥ १३ ॥

द्वात्रिंशदिति निर्दिष्टाः शक्तयोऽनुष्टुभः क्रमात् ।
शिवानुभावतो नित्यं जगदाप्याययन्ति याः ॥ १४ ॥

इति परिपूज्य महेशं
कलशजलैः समभिषेचयेच्छिष्यम् ।
कनकांशुकरत्नाद्यै-
र्गुरुमपि परिपूज्य मनुमतः सिद्धम् ॥ १५ ॥

प्रजपेल्लक्षायत्या
द्रव्यैर्जुहुयाज्जपावसाने च ।
बिल्वपलाशौ खदिरो
वटतिलसिद्धार्थदौग्धदुग्धानि ॥ १६ ॥

दधिदूर्वेति दशैता-
न्याज्यसमेतानि होमवस्तूनि ।
एकैकशः सहस्रं
दशभिर्हुत्वा प्रतर्प्य विप्रांश्च ॥ १७ ॥

1. वरा　2. शान्तिर्धृति०　3. मेघा

भवति नरः सिद्धमनु-
मन्त्रेण च सर्वकर्मकर्ता स्यात् ।
बिल्वैरयुतं हुत्वा
महतीं लक्ष्मीमवाप्नुयाद्विप्रः ॥ १८ ॥

तावद्भिर्द्विजवृक्षै-
र्द्विजः श्रियं पुष्कलामवाप्नोति ।
खदिरसमिदयुतहोमा-
त्तेजोबलपुष्टिमाप्नुयादिष्टाम् ॥ १९ ॥

न्यग्रोधायुतहोमा-
द्धनधान्यसमृद्धिमेति नचिरेण ।
अयुतं तिलैः प्रजुह्व-
न्नपमृत्योः पाप्मनो विमुक्तः स्यात् ॥ २० ॥

सिद्धार्थायुतहोमो
वैरिणमपमृत्युमपि विनाशयति ।
पायसहुतेन परमां
रमामथायुर्यशो लभेन्मर्त्यः ॥ २१ ॥

दुग्धहुतात्कान्तिः[1] स्या-
त्परकृत्या नश्यति श्रियं लभते ।
दधिहोमतोऽन्नवान्स्या-
त्संवननकरं च तं वदन्ति बुधाः ॥ २२ ॥

दूर्वायुतेन [2]जुहुया-
द्रोगान्निवार्य सर्वमपमृत्युम् ।
गर्वितधीरब्दानां
विप्रवरः सर्वथा शतं जीवेत् ॥ २३ ॥

निजजन्मदिने पयोन्धसा वा
[3]शतवीर्यैस्त्रितयैः पयोघृताक्तैः ।
जुहुयाच्च शतं सविंशतिं यः
स लभेदायुररोगतां चिराय ॥ २४ ॥

काश्मर्यदारुसमिधां त्रिशतं सहस्रं
सर्पिःपयोन्नसहितं त्रितयं जुहोतु ।
विप्रान्प्रतर्प्य च गुरून्परिपूज्य सम्य-
ग्दीर्घं विमुक्तगदमायुरवाप्तुकामः ॥ २५ ॥

---

1. ०च्छान्तिः 2. जुहु- 3. शतवीर्या०

स्नात्वार्काभिमुखोऽम्भसि स्थित इमं मन्त्रं सहस्रं जपे-
द्दायुष्यं प्रतिपर्व दुग्धहविषा होमो महाश्रीप्रदः ।
लाजाभिर्निजवाञ्छिताय हवनात्कन्याशु संदीयते
स्वाद्वक्तस्तनजद्रुमैश्च हवनात्सर्वान्वशे स्थापयेत् ॥

गायत्रिवर्णपरिपूर्णतनुस्तु भानु-
स्त्रिष्टुब्विशिष्टमहिमा महितः कृशानुः ।
आनुष्टुभाक्षरसमग्ररुचिः शशाङ्को
दद्युः समुद्यतममी परिवाञ्छितं वः ॥ २७ ॥

एभिस्त्रिभिर्मनुवरैस्तु शताक्षराख्यो
मन्त्रोऽभिकाङ्क्षितफलाप्तिदकामधेनुः ।
प्रोक्तो हिताय जगतां मुनिभिः कृपार्द्र-
चित्तैर्यथोक्तमथ संप्रहुतो वदामि ॥ २८ ॥

ऋष्याद्याः पूर्वोक्ता-
स्त्रिदशाः स्युर्हृत्त्रयोदशभिरर्णैः ।
शिर एकादशभिश्च
द्वाविंशद्भिस्तथा शिखाकवचम ॥ २९ ॥

नयनं पञ्चदशार्णै:
सप्तभिर्दशभिरस्त्रमङ्गविधि: ।
विन्यासं च मनूनां
मन्त्रज्ञ: पूर्ववत्क्रमात्कुर्यात् ॥ ३० ॥

स्मर्तव्याखिललोकवर्ति सततं यज्जङ्गमस्थावरं
व्याप्तं येन च यत्प्रपञ्चविहितं मुक्तिश्च यात्सिद्धित: ।
यद्वा स्यात्प्रणवत्रिभेदगहनं श्रुत्या च यद्गीयते
तद्व: काङ्क्षितसिद्धयेऽस्तु परमं [1]तेजस्त्रयोत्थं मह: ॥

लक्षायतो जपविधि:
शताक्षरस्याथ होमविधिरुक्त: ।
अयुतावधिको द्रव्यं
दौग्धान्नं सर्पिषा समायुक्तम् ॥ ३२ ॥

सौरे पीठे पूज्या
पूर्वोक्ताङ्गै: समावृति: प्रथमा ।
प्रह्लादिन्याद्याभि-
स्तिस्र: प्रोक्ता: क्रमात्समावृतय: ॥ ३३ ॥

1. ज्योतिस्त्र०

पञ्चम्यावृतिरुक्ता
त्रैष्टुभवज्रागतादिभिस्तदनु ।
स्याच्चरमादिभिरावृति-
चतुष्कमुक्तं दशम्यथेन्द्राद्यैः ॥ ३४ ॥

इति शताक्षरमन्त्रसमर्चना
निगदितेह दशवरणा बुधैः ।
प्रजपतामभिकाङ्क्षितसिद्धये
निखिलसंसृतिमोक्षपदाप्तये ॥ ३५ ॥

दुग्धाक्तैर्जुहुयात्सहस्रममृताकाण्डैस्तु दीर्घायुषे
दूर्वाणां त्रितयैस्तथा घृतपयःसिक्तैर्घृतेनैव वा ।
लक्ष्म्यै कोकनदैश्च शोणरुचिभिस्त्रिस्वादुयुक्तैस्तथा
रक्तैरुत्पलकैस्तदह्नि त्रिकचैर्बैल्वप्रसूनैरपि ॥ ३६ ॥

अनुदिनमघशान्त्यै संयतात्मा सहस्रं
प्रतिजुहुतु तिलैर्वा मन्त्रविन्मासमेकम् ।
अपि दिनकरसंख्यं भोजयीत द्विजाती-
न्विविधरसविशिष्टैर्भक्तितो भोज्यजातैः ॥ ३७ ॥

शतं शतं प्रातरतन्द्रितोद्यतो
जपेद्द्विजो मन्त्रमिमं शताक्षरम् ।
अरोगजुष्टं बहुलेन्दिरायुतं
शतं स जीवेच्छरदां सुखेन सः ॥ ३८ ॥

सर्वान्कामानवाप्नोति मन्त्रमेनं जपेत्तु यः ।
सर्वं साधयते मन्त्री अस्त्रशस्त्रादिलक्षणम् ॥ ३९ ॥

प्रणवव्याहृत्याद्या व्याहृतितारान्तिका च मन्त्री च ।
जप्त्वा शताक्षरी स्यादिहपरलोकप्रसिद्धये दिनशः ॥४०॥

मनुममुमघशान्त्यै पत्पदाद्यं प्रजप्या-
द्रुदगणरहितायाप्यायुषेऽनुष्टुबाद्यम् ।
विमलमतिररातिध्वंसने त्रिष्टुबाद्यं
दिनमनु दिनवक्त्रे वत्सरं संयतात्मा ॥ ४१ ॥

शताक्षरमनोरयं क्रम उदीरितः संग्रहा-
द्भजेदमुमतन्द्रितो दिनश एव मन्त्री रहः ।
अभीष्टफलसिद्धये सुयशसे च दीर्घायुषे-
ऽप्यशेषजनरञ्जनाय चिरमिन्दिरावाप्तये ॥ ४२ ॥

संवादसूक्तविहितं
विधानमथ साङ्गदेवतारूपम् ।
वक्ष्यामि साधकाना-
मनुदिनमभिवाञ्छितप्रदानकरम् ॥ ४३ ॥

ऋषिरपि संवननोऽस्या-
नुष्टुप्च त्रिष्टुबुच्यते च्छन्दः ।
संवादाद्यः प्रोक्तः
संज्ञानाद्यश्च देवता वह्निः ॥ ४४ ॥

ब्रह्माख्यो हृदयमनुः शिरश्च विष्णू
रुद्रः स्यादिह तु शिखेश्वरश्च वर्म ।
नेत्रे द्वे भवति सदाशिवस्तथास्त्रं
सर्वात्मेत्यथ कथितं षडङ्गमेवम् ॥ ४५ ॥

धवलनलिनराजच्चन्द्रमध्ये निषण्णं
करविलसितपाशं साङ्कुशं साभयं च ।
सवरदममलेन्दुक्षीरगौरं त्रिणेत्रं
प्रणमत सुरवक्त्रं मङ्क्षु संवादयन्त्रम् ॥ ४६ ॥

सहस्रकाणां दशभिश्चतुर्भिर-
　　प्यथो सहस्रैश्च चतुर्भिरन्वितम् ।
जपेन्मनुं सम्यगथाभिदीक्षितः
　　पयोन्धसान्ते जुहुयाद्दशांशकम् ॥ ४७ ॥

यजेत्पुराङ्गैश्च तदर्चनाविधौ
　　पुनर्द्वितीयावरणेऽग्निमूर्तिभिः ।
अनन्तरं च त्रिदिवेश्वरादिभिः
　　क्रमेण वह्निं विधिनेति पूजयेत् ॥ ४८ ॥

संवादसूक्ते विधिनेत्यनेन
　　संसाधिते कर्म करोतु मन्त्री ।
चतुःशतं चापि दशोत्तरेण
　　चतुश्चतुष्कं प्रजपेद्धुनेद्वा ॥ ४९ ॥

पायसेन मधुरत्रयभाजा
　　विप्रराजतरुजैः कुसुमैर्वा ।
सर्पिषा स्तनजवृक्षसमिद्भि-
　　र्वाञ्छितार्थविधये प्रजुहोतु ॥ ५० ॥

जुहुयात्कलाचतुष्कैः
प्रत्यृचमायोज्य कादिवर्गचतुष्कैः ।
तद्वच्च पयशलाद्यै-
र्वर्गैः संयोज्य पूर्ववन्मतिमान् ॥ ५१ ॥

तद्वदृचं प्रतियोज्य
त्रिष्टुप्पादांश्च पूर्वसंख्येन ।
जुहुयात्सर्पिःसिक्तं
पायसमचिरेण कार्यसमवाप्त्यै ॥ ५२ ॥

प्रतिपादमथकपादं
प्रतियोज्य जुहोतु पूर्ववन्मतिमान् ।
तेनाभीष्टावाप्ति-
र्नचिरेण नरस्य हस्तगा भवति ॥ ५३ ॥

अक्षरपादात्रिष्टु-
ब्युक्तैः सूक्तैस्तु पूर्वसंख्येन ।
जुहुयात्समाजरूपं
संवादयितुं प्रतर्पयेद्वाग्भिः ॥ ५४ ॥

उद्दिश्य यद्यदिह मन्त्रितमो जुहोति
　सूक्तैरमा निगदितैस्त्रिविधैश्च मन्त्रैः ।
व्यस्तैर्यथाविभवतो विधिवत्समस्तै-
　स्तत्तस्य सिध्यति समग्रमयत्नमेव ॥ ५५ ॥

ऋग्वारुणी ध्रुवा स्वाधा या सा त्रिष्टुब्निगद्यते ।
ऋषिर्वसिष्ठस्त्रिष्टुप्च च्छन्दो वारीशदेवता ॥ ५६ ॥

अष्टभिः सप्तभिः षड्भिः पुनस्तावद्भिरक्षरैः ।
षडङ्गानि विधेयानि तन्मन्त्रसमुदीरितैः ॥ ५७ ॥

अङ्गुल्यग्रससंधिपायुशिवसंज्ञाधारनाभिष्वथो
　कुक्षौ पृष्ठहृदोरुरोजगलदोःसंध्यग्रवक्त्रेषु च ।
गण्डघ्राणविलोचनश्रवणयुग्भ्रूमध्यमध्येषु के
　सर्वाङ्गेषु तथा न्यसेद्विशदधीर्वर्णैः समर्थैः क्रमात् ॥

अच्छांशुकाभरणमाल्यविलेपनाढ्यः
　पाशाङ्कुशाभयवरोद्यतदोः सरोजः ।
स्वच्छारविन्दवसतिः सुसितः प्रसन्नो
　भूयाद्विभूतिविधये वरुणश्चिरं वः ॥ ५९ ॥

अङ्गैरष्टभिरहिपै-
दिंशाधिपैः समभिपूज्य वारीशम् ।
कलशैः पुनरभिषिञ्चे-
त्परमगुरुर्मन्त्रजापिनं शिष्यम् ॥ ६० ॥

वसुभिः प्रसाद्य देशिक-
मथ शिष्यो मनुमिमं जपेल्लक्षम् ।
जुहुयाच्च दुग्धपक्कै-
रन्नैरयुतं घृताप्लुतैर्मतिमान् ॥ ६१ ॥

आगियमृणमोचनी स्या-
ज्जपैर्हुतैस्तर्पणैश्च मन्त्रविदः ।
संप्राप्तदुर्गतेरपि
सद्यो हृद्यां च संवहेल्लक्ष्मीम् ॥ ६२ ॥

इक्षोः सितैश्च शकलै-
र्घृतसंसिक्तैश्चतुर्दिनं जुहुयात् ।
सकलोपद्रवशान्त्यै
तथर्णमुक्त्यै च संपदे सुचिरम् ॥ ६३ ॥

वैतससमिद्युतहुता-
  द्वृष्टिमकालेऽपि वितनुते वरुणः ।
गव्यक्षीरसमेता-
  त्त्रिदिनकृताद्दिनमुखेषु मुदितमनाः ॥ ६४ ॥

शतभिषजि समुदितेऽर्के
  चतुःशतं पायसं हुनेत्सघृतम् ।
ऋणमोचनाय लक्ष्म्यै
  जनसंवननाय शुक्रवारे वा ॥ ६५ ॥

पाशाबद्धं वैरिण-
  मङ्कुशसंप्रोतमम्बुधेः पारे ।
ध्यायन्परे क्षिपन्तं
  वरुणं जुहुयाच्च वा तथा प्रजपेत् ।

पाशनिबद्धं वैरिण-
  मसिना च्छित्वाशु नाशयन्तमसुम् ।
ध्यायन्वेतससमिधा
  गोमूत्रयुजा हुनेत्तदपहृत्यै ॥ ६७ ॥

दोग्धाग्नैर्भृगुवारे
घृतसंसिक्तैः कृतश्च हवनविधिः ।
ऋणमोक्षदश्च विविधो-
पद्रवशमकृद्रमाकरः प्रोक्तः ॥ ६८ ॥

पश्चिमसंध्यासमये
पश्चिमवदनोऽनलं समाराध्य ।
ऋचमेनामभिजप्या-
च्चतुःशतं सकलदुःखनाशाय ॥ ६९ ॥

शालीघृतसंसिक्ताः
सरिदन्तरतो जुहोतु परसेनाम् ।
संस्तम्भयितुं त्रिदिनं
सुमना मन्त्री चतुःशतावृत्त्या ॥ ७० ॥

प्रत्यङ्मुखोऽथ मन्त्री
प्रतर्पयेद्वा जलैः सुशुद्धतरैः ।
यः सोऽप्युपद्रवाणां
रुन्धेन्निवहं श्रियं समृच्छति च ॥ ७१ ॥

बहुना किमनेन मन्त्रिमुख्यो
मनुनाशु प्रतिसाधयेदभीष्टम् ।
हवनक्रिययाथ तर्पणैर्वा
सजपैः पाशभृतो महामहिम्नः ॥ ७२ ॥

अथ लवणमनुं वदामि साङ्गं
सजपं सप्रतिपत्तिकं सहोमम् ।
विधिवद्विहितेन येन सर्वां
जगतीमात्मवशे करोति मन्त्री ॥ ७३ ॥

लवणाम्भसि चेत्याद्या द्वितीया लवणे इति ।
दहेति च तृतीया स्यात्सदग्ध्वेति चतुर्थ्यपि ॥ ७४ ॥

ऋक्पञ्चमी तु या ते स्याद्यथा प्रोक्तमथर्वणि ।
ऋग्भिराभिस्तु पञ्चाङ्गं पञ्चभिर्वा समीरितम् ॥ ७५ ॥

चिट्यक्षरैः षडङ्गं वा प्रणवाद्यैर्निगद्यते ।
पञ्चभिश्च त्रिभिरपि पञ्चभिः पञ्च चाक्षरैः ॥ ७६ ॥

सपञ्चभिर्युगार्णेण जातियुक्तैः समाहितः ।
अङ्गिराः स्यादृषिश्छन्दोऽनुष्टुबत्रैव देवता ।
अग्निरात्री तथा दुर्गा भद्रकाली समीरिता ॥ ७७ ॥

अरुणोऽरुणपङ्कजसंनिहितः
स्रुवशक्तिवराभययुक्तकरः ।
अमितार्चिरजात्तगतिर्विलस-
न्नयनत्रितयोऽवतु वो दहनः ॥ ७८ ॥

नीलवरांशुककेशकलापा
नीलतनुर्निबिडस्तनभारा ।
साङ्कुशपाशसशूलकपाला
यामवती भवतोऽवतु नित्यम् ॥ ७९ ॥

करकमलविराजच्चक्रशङ्खातिशूला
परिलसितकिरीटा पातितानेकदैत्या ।
त्रिणयनलसिताङ्गी तिग्मरश्मिप्रकाशा
पवनसखनिभाङ्गी पातु कात्यायनी वः ॥ ८० ॥

सुरौद्रसितदंष्ट्रिका त्रिणयनोर्ध्वकेशोल्बणा
कपालपरशूलसड्डमरुका त्रिशूलाकुला ।
घनाघननिभा रणद्रुचिरकिङ्किणीमालिका
भवद्विभवसिद्धये भवतु भद्रकाली चिरम् ॥ ८१ ॥

खेटासिमुसलतोमर-
कपालशक्तीः सपाशसृणि दधती ।
दंष्ट्रोग्रा सिंहस्था
...रात्रिकालिका ध्येया ॥ ८२ ॥

अयुतं नियतो मन्त्रमृक्पञ्चकसमन्वितम् ।
प्रजपेत्त्रिसहस्रं वा सम्यगेनं समाहितः ॥ ८३ ॥

दशांशेन हुनेत्सिद्ध्यै हविषा घृतसंयुजा ।
एवं कृते प्रयोगार्हो मन्त्री भूयान्न चान्यथा ॥ ८४ ॥

वह्निरात्री वरे स्यातां वश्याकर्षणकर्मणोः ।
दुर्गाकाल्यौ तथा देव्यौ शस्ते मारणकर्मणि ॥ ८५ ॥

आरभ्य कर्मकृन्मन्त्री तृतीयां कृष्णपक्षजाम् ।
संदीक्षितो भवेत्पूते मन्दिरे मन्त्रजापवान् ॥ ८६ ॥

निखन्यात्तत्र कुण्डं च दोर्मात्रं त्र्यश्रमेखलम् ।
चतुष्कं सुन्दराकारं पुत्तलीनां च कारयेत् ॥ ८७ ॥

एतां साध्यर्क्षवृक्षेण शालिपिष्टेन चापराम् ।
चक्रीकरमृदा चान्यां मधूच्छिष्टेन चेतराम् ॥ ८८ ॥

तासु हृद्देशलिखितसाध्याख्यासु समाहितः ।
सम्यक्संस्थापयेत्प्राणान्साध्यादानीय साधकः ॥ ८९ ॥

उत्तानां दारवीं कुण्डे खनेन्मन्त्राभिमन्त्रिताम् ।
विग्रहां विग्रहस्याधः पादस्थाने च मृन्मयीम् ॥ ९० ॥

लम्बयेदम्बरे सिद्धमयीमूर्ध्वमधोमुखीम् ।
पुनः कृष्णाष्टमीरात्रौ पूर्वयामे गते सति ॥ ९१ ॥

रक्तमाल्याम्बरो मन्त्री कृतरक्तानुलेपनः ।
सम्यक्कृतलिपिन्यासप्राणायामादिकः शुचिः ॥ ९२ ॥

कुड्वं पीतलवणं सुश्लक्ष्णं परिचूर्णितम् ।
दधिक्षौद्रघृतक्षीरैः प्रोक्षयित्वा सुशोधितम् ॥ ९३ ॥

आलोड्य गुडमध्वाज्यैर्विस्पष्टावयवामथ ।
तेन पुत्तलिकां मन्त्री चावेक्ष्यं कारयेत्सुधीः ॥ ९४ ॥

तस्यां च स्थापयेत्प्राणान्गुर्वादेशविधानतः ।
अष्टोर्ध्वशतसंख्यं वा तथाष्टोर्ध्वसहस्रकम् ॥ ९५ ॥

ऋक्पञ्चकं पञ्चविंशत्संख्यं प्रतिकृतिं स्पृशन् ।
जपित्वाङ्गानि विन्यस्येत्स्वाङ्गप्रतिकृतावपि ॥ ९६ ॥

सतारैश्चिटिमन्त्रार्णैश्चतुर्विंशतिसंख्यकैः ।
शिरोललाटदृक्कर्णनासास्यचिबुकेष्वपि ॥ ९७ ॥

सकण्ठहृदयोरोजकुक्षिनाभिकटीषु च ।
मेढ्रपायूरुजान्वाख्यजङ्घाङ्घ्रिषु च विन्यसेत् ॥ ९८ ॥

अधो गुह्यादभेदः स्यादूर्ध्वं भेदेऽन्विते सति ।
आत्मन्येवं प्रविन्यस्य पुनः प्रतिकृतौ न्यसेत् ॥ ९९ ॥

अङ्गुष्ठसंधिप्रपदजङ्घाजानूरुपायुषु ।
सलिङ्गनाभिजठरहृदयेषु स्तनद्वये ॥ १०० ॥

कंधराचिबुकास्येषु घ्राणदृक्कर्णयुग्मके ।
ललाटशिरसोर्न्यस्येत्प्रतिमायां च संहरेत् ॥ १०१ ॥

उपलिप्याथ कुण्डं तद्बहिर्गोमयवारिणा ।
साध्यसंमुख आसीन आदध्याद्धव्यवाहनम् ॥ १०२ ॥

प्रज्वाल्य साध्योडुतरुकाष्ठैरभ्यर्च्य दीप्तिमान् ।
राजीकुशीतपुष्पाद्भिश्चषके रजतादिके ॥ १०३ ॥

देवतां प्रतिपाद्यार्घ्यं दत्वा कार्यार्थसिद्धये ।
उपतिष्ठेद्धुतस्यादावन्ते मन्त्रैरितीरितैः ॥ १०४ ॥

त्वमाननममित्रघ्न निशायां हव्यवाहन ।
हविषा मन्त्रदत्तेन तृप्तो भव मया सह ॥ १०५ ॥

जातवेदो महादेव तप्तजाम्बूनदप्रभ ।
स्वाहपते विश्वभक्ष लवणं दह शत्रुहन् ॥ १०६ ॥

ईशे ईश्वरि शर्वाणि ग्रस्तं मुक्तं त्वया जगत् ।
महादेवि नमस्तुभ्यं वरदे कामदा भव ॥ १०७ ॥

नमोमयि महादेवि महादेवस्य सुव्रते ।
स्त्रिया मे पुरुषं गत्वा वशमानय देहि मे ॥ १०८ ॥

दुर्गे दुर्गादिरहिते दुर्गसंशोधनार्गले ।
चक्रशङ्खधरे देवि दुष्टशत्रुभयंकरि ॥ १०९ ॥

नमस्ते दह शत्रुं मे वशमानय चण्डिके ।
शाकंभरि महादेवि शरणं मे भवानघे ॥ ११० ॥

भद्रकालि भवाभीष्टे भद्रसिद्धिप्रदायिनि ।
सपत्नान्मे दह दह पच शोषय तापय ॥ १११ ॥

शूलादिशक्तिवज्राद्यैरुत्कृत्योत्कृत्य मारय ।
महादेवि महाकालि रक्षात्मानं कुमारिके ॥ ११२ ॥

पुनः प्रतिकृतेरङ्गसप्तकं निशितायसा ।
दक्षपादादिकं छित्वा पञ्चार्चै प्रजपेन्मनुम् ॥ ११३ ॥

साध्यं संस्मृत्य शितधीर्जुहुयात्सप्तसंख्यया ।
दक्षिणं चरणं पूर्वं ततो दक्षार्धकं पुनः ॥ ११४ ॥

दक्षहस्तं तृतीयं स्याद्गलादूर्ध्वं चतुर्थकम् ।
पञ्चमं वामहस्तं स्यात्षष्ठं वामार्धमेव च ॥ ११५ ॥

सप्तमं वामपादं स्यादन्यापि स्याद्धुतक्रिया ।
सप्त सप्त विभागो वा क्रमादङ्गेषु सप्तसु ॥ ११६ ॥

एकादशांशभिन्नैर्वा तदङ्गैः सप्तभिर्हुनेत् ।
होमोऽन्यथा वा पूर्वं तु दक्षिणश्चरणो भवेत् ॥ ११७ ॥

द्वितीयो दक्षिणकरस्तृतीयः शिर उच्यते ।
वामबाहुश्चतुर्थस्तु मध्यादूर्ध्वं तु पञ्चकम् ॥ ११८ ॥

अधोभागस्तु षष्ठः स्याद्वामभागस्तु सप्तकः ।
हुत्वैवं पूर्वसंप्रोक्तैरुपस्थापकमन्त्रकैः ॥ ११९ ॥

अर्चयित्वा दण्डदीर्घं प्रणमेद्धव्यवाहनम् ।
सकर्षस्वर्णयुक्ताङ्गां शोणां दद्यात्सतर्णकाम् ॥ १२० ॥

दक्षिणां सप्तकर्षां तु दद्यान्मारणकर्मणि ।
अंशुकं रुचकं धान्यं दत्त्वा संप्रीणयेद्गुरुम् ॥ १२१ ॥

एवं कृतेन मन्त्रीष्टं लभते होमकर्मणा ।
अथ वा मारणाकाङ्क्षी साध्यवामाङ्घ्रिपांसुभिः ॥१२२॥

सनिम्बतिलसिद्धार्थव्रणकृत्तैलसंयुतैः ।
हिङ्गुत्रिकटुकोपेतैर्महिषीमूत्रपेषितैः ॥ १२३ ॥

वराहपारावतयोः पुरीषेण समन्वितैः ।
एतैश्च संमिश्रयतु लोणं पूर्वोक्तसंख्यकम् ॥ १२४ ॥

पूर्ववत्पुत्तलीं तेन लोणचूर्णेन कारयेत् ।
प्राणान्प्रतिष्ठापयेच्च तत्र पूर्वोक्तसंख्यकम् ॥ १२५ ॥

पूर्वोक्ताभिः पुत्तलीभिः कुण्डे दक्षिणदिङ्मुखे ।
दुर्गां वा भद्रकालीं वा प्रतिपद्य यथेरिताम् ॥ १२६ ॥

उपस्थिते त्वर्धरात्रे सव्यपाणिस्थशस्त्रकः ।
वामपादं समारभ्य जुहुयात्पूर्वसंख्यया ॥ १२७ ॥

समापयेद्दक्षपादं विकारेणायसो वशी ।
क्षिप्रग्राहप्रयोगेण मारयेद्रिपुमात्मनः ॥ १२८ ॥

तस्यां रात्र्यामुपोष्याथ परेऽहनि च साधकः ।
प्राणायामादिभिरपि गायत्रीजपहोमकैः ॥ १२९ ॥

विमुक्तपापो भूत्वा तु स पुनर्विहरेत्सुखम् ।
यां कल्पयन्त्यपामार्गराजीघृतहवींषि च ॥ १३० ॥

पृथगष्टोत्तरशतावृत्त्या हुत्वा बलिं हरेत् ।
यो मे पुरस्तादित्यादिदशमन्त्रैर्बलिं हरेत् ॥ १३१ ॥

इति लवणमनोर्विधानमेवं
प्रणिगदितं विधिवत्प्रयोगभिन्नम् ।
विधिममुमथ साधु संप्रयुञ्ज्या-
द्व्रजति फलं निजवाञ्छितं चिराय ॥ १३२ ॥

अथ वा लवणैः परागभूतै-
र्मधुराक्तैः पुनरष्टमीनिशाद्यम् ।
जुहुयात्तु चतुर्दशीनिशान्तं
कुडुबोन्मानितमेभिरेव मन्त्रैः ॥ १३३ ॥

नारीनरान्वा नगरं नृपान्वा
ग्रामं जनान्वा मनसोऽनुकूलान् ।

वशीकरोत्येव हुतक्रियेयं
चिराय नैवात्र विचारणीयम् ॥ १३४ ॥

वस्तुनोक्तेन क्रियतां साङ्गोपाङ्गेन पुत्तली ।
तस्यां तु साध्यलिङ्गायां प्राणाद्यर्पणमाचरेत् ॥ १३५ ॥

निक्षिप्य हृदये किंचित्कीटान्तां संस्पृशन्पुनः ।
प्राणार्पणेन यत्कार्यं क्षिप्रं कुर्याद्विचक्षणः ॥ १३६ ॥

अथास्य हृदये स्मृत्वा वर्तुलं वायुमण्डलम् ।
कृष्णषड्बिन्दुगं वायुं वायुगर्भं विचिन्तयेत् ॥ १३७ ॥

तत्र भूतास्तु तन्मात्राशब्दाद्यं श्रवणादिकम् ।
धातून्मनश्च बुद्धिं च संक्षिपेदप्यहंक्रियाम् ॥ १३८ ॥

तत्सर्वं तेन चण्डेन समीरेण समीरितम् ।
अवामनासारन्ध्रेण स्वसमीपमुपानयेत् ॥ १३९ ॥

प्रवेशयेच्च पुत्तल्यां पुनस्तेनैव वर्त्मना ।
प्राणप्रतिष्ठामन्त्रेण लब्धप्राणादिकां तथा ॥ १४० ॥

याद्यष्टकान्भ्रमरवद्धृदयाम्बुजस्थां
तत्केसरार्पितपरागपरिष्कृताङ्गान् ।

संचिन्त्य साध्यहृदयेऽपि तथैव भूयः
साध्याम्बुजस्थानलिपिस्स्वकीयैः ॥ १४१ ॥

हृत्पद्ममध्यस्थिततन्तुजालै-
रेकैकमेकोत्पतितैः क्रमेण ।
निश्वासमात्रेण सुखं प्रविष्टा-
स्तत्प्राणमार्गेण हरेद्विरेफान् ॥ १४२ ॥

वायव्याग्नेयैन्द्रवारीणमहेश-
ऋव्यात्सोमप्रेतनाथाश्रितेषु ।
किञ्जल्केषु प्राणभूतद्विरेफां-
स्तत्संबन्धांस्तन्तुभिर्बिन्दुभूतैः ॥ १४३ ॥

अवामनासामार्गेणैवाकृष्याकृष्य पुत्तलीम् ।
प्रवेशयेत्सुधीः प्राणान्प्राणाद्यर्पणयोगतः ॥ १४४ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे त्रिंशः पटलः ॥

———*———

एकत्रिंशः पटलः ॥

प्राणप्रतिष्ठानमनोर्विधानं
प्रवक्ष्यते संप्रति सर्वसिद्ध्यै ।
यस्माद्दतेऽमी कथिताः प्रयोगाः
व्यर्था भवेयुर्गतजीवकल्पाः ॥ १ ॥

प्रोक्त्वा पूर्वममुष्यशब्दमथ च प्राणा इह प्राणका-
स्तद्वज्जीव इह स्थितेति च तथा सर्वेन्द्रियाणीति च ।
भूयो वाङ्मनसावुदीर्य तदनु प्राणा इहायान्त्विति
स्वाहान्तं प्रजपेन्मनुं निशितधीः प्राणान्प्रतिष्ठापयेत् ॥[1]

सृष्टिः सा जगतामनादिनिधना विश्वस्य चेष्टाकरी
प्राणाख्या प्रकृतिः क्रियामयवपुर्देवी परा देवता ।

---

[1]तद्वद्वाङ्मनसी दृशं श्रुतिमथो घ्राणं च सप्राणकं
सैवेहागतयामयुक्तसुखचिरं तिष्ठन्तु ठद्वन्द्वकम् ।
मन्त्रस्यास्य विधिर्हरिश्च हर इत्येते मुनित्वे स्थिता
श्छन्दस्त्वृग्यजुषी च सामकमथर्वेतीह च्छन्दांसि च ॥

प्रत्येकं कादिवर्गैः प्रतिगतलिपिकैर्बिन्दुयुक्तैर्धराद्यैः
　　शब्दाद्यैः श्रोत्रमुख्यैर्वदनकरमुखैस्तत्क्रियाभिः क्रमेण ॥
बुद्ध्याद्यैश्चात्मनेऽन्तैरुपरि च विलसज्जातिभिः षड्भिरेवं
　　कुर्यादङ्गानि सम्यग्वरविशदमतिर्विश्वरूपत्वसिद्ध्यै ॥३॥

नाभेर्देशादापदं पाशबीजं
　　हृद्देशादा नाभिदेशं च शक्तिम् ।
आहृद्देशं मस्तकादङ्कुशाख्यं
　　न्यस्त्वा यादीन्धातुभिर्न्यस्य[1] सप्त ॥ ४ ॥

प्राणे जीवे चैव हंसश्च
　　यार्णन्यस्येन्मूलं व्यापकं मस्तकादिम् ।
एवं न्यस्य प्राणशक्तिस्वरूपं
　　[2]विद्यां ध्यायेदात्मरूपां च देवीम् ॥ ५ ॥

रक्ताम्बोधिस्थपोतोल्लसदरुणसरोजाधिरूढा कराब्जैः
　　पाशं कोदण्डमिक्षूद्भवमथ गुणमप्यङ्कुशं पञ्चबाणान् ।
बिभ्राणा सृक्कपालं त्रिणयनलसिता पीनवक्षोरुहाढ्या
　　देवी बालार्कवर्णा भवतु सुखकरी प्राणशक्तिः स्वरूपा ॥

---

1. जन्तुषु न्यस्त　　2. बिभ्रत्

ध्यात्वा देवीं प्रजपेदेवं लक्षं मनुं समाहितधीः ।
आज्येनान्ते जुहुयाच्चरुणा वा तद्दशांशतो मन्त्री ॥ ७ ॥

शाक्ते पीठे देवीं षट्कोणस्थैः प्रजेशहरिरुद्रैः ।
वाणीलक्ष्मीगिरिजासहितैरङ्गैश्च मातृलोकेशैः ॥ ८ ॥

प्रयजेच्चतुर्भिरेवं परिवारैर्नित्यमेव निशितमनाः ।
एवं संसिद्धमनुर्वश्याद्यान्यारभेत कर्माणि ॥ ९ ॥

पाशाङ्कुशान्तरितशक्तिमनोः परस्ता-
दुच्चार्य यादिवसुवर्णगणं सहंसम् ।
पश्चादमुष्यपदमुच्चरतु प्रयोग-
मन्त्रोऽयमित्थमुदितो ग्रहसंख्यया वा ॥ १० ॥

मृता वैवस्वता चैव जीवहा प्राणहा तथा ।
आकृष्या प्रथना चैव उन्मादा विष्फुलिङ्गिनी ।
क्षेत्रज्ञा प्रतिहारी च प्राणमूर्त्यः सयादिकाः ॥ ११ ॥

बद्ध्वा साध्या पाशबीजेन शक्त्या
गृह्णन्नाकृष्याङ्कुशेनाथ यादीन् ।

दूतीश्चोक्त्वा साध्यनाम्नाथ धातू-
नेवं मन्त्रो यावदात्मा सवीर्यः ॥ १२ ॥

सुप्ताशेषजने निशीथसमये साध्ये स्वपित्यादरा-
दारुह्य स्ववशं विधाय हृदये साध्याकृतेः कीलकम् ।
बद्ध्वा तं च निपीडमेव सहसा कालस्य यष्ट्या शिर-
स्याघातात्क्षुभिताखिलेन्द्रियगणं साध्यं स्मरेत्साधकः ॥

वायव्याग्नेयैन्द्रवारीण्महेश-
क्रव्यात्सोमप्रेतराण्मध्यकेषु ।
स्थानेष्वेतेष्वष्ट यादीन्सहंसा-
न्भृङ्गान्ध्यायेद्बीजबिन्दुप्रबद्धान् ॥ १४ ॥

स्वीये चैवं संस्मरेद्धृत्सरोजे
भृङ्गीरूपान्निर्गतान्श्वासमार्गैः ।
साध्याब्जस्थांश्चश्चरीकान्गृहीत्वा
स्वीयं स्थानं पूर्ववत्संप्रविष्टान् ॥ १५ ॥

बीजानि रक्तानि तु वश्यकर्म-
ण्यम्भोधराभान्यभिचारकाले ।

धूम्राणि विद्वेषविधौ समोहे
पीतानि संस्तम्भविधौ स्मरेच्च ॥ १६ ॥

अथ वा साध्यप्राणा-
न्मण्डूकाकारधारिणो ध्यायेत् ।
स्वीयान्भुजगाकारा-
नभिचारादौ नृशंसकर्मविधौ ॥ १७ ॥

प्राणप्रतिष्ठाकर्मैवं विधायैकादशापरम् ।
पुत्तल्यादौ स्वचित्ते वा तांस्तु संस्तम्भयेद्ध्रुवा ॥ १८ ॥

आकृष्टानां साध्यदेहादसूनां
पुत्तल्यादावप्ययं स्यात्प्रकारः ।
किं तु स्वीये हृत्सरोजे प्रवेशो
वश्याकृष्ट्योरेव नात्राभिचारे ॥ १९ ॥

पाशाद्यत्रिकयुक्तमूलहृदयभ्रूमध्यसूत्रायिता
साग्निः साध्यललाटरन्ध्रवगतोऽप्यामूलमाजग्मुषि[1] ।
योन्यां स्वात्महृदब्जमेवमनिशं भ्राम्यत्यसौ चिन्त्य तं
शक्तिर्जन्मशतान्यपीह वशयेत्साध्यं समाकर्षयेत् ॥२०॥

1. ०पतितामामूलमाजग्मुषि

प्राणप्रतिष्ठाविधिरेवमुक्तः
साङ्गः सयोगो विनियोगयुक्तः ।
अस्मिन्प्रवीणो गिरिकाननादी-
न्प्रचालयेत्प्राणवतो विधाय ॥ २१

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीगोविन्द-
भगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे एकत्रिंशः पटलः ॥

द्वात्रिंशः पटलः ॥

अथ यन्त्रविरचनाभि-
मैन्त्रविशेषान्बहुप्रकारयुतान् ।
कथयिष्ये मन्त्रविदा-
मैहिकपारत्रिकाप्तये सुधियाम् ॥ १ ॥

त्रिगुणितसंज्ञे माया-
लंकृतकोणे तथाभिवीते च ।
या या विशेषक्लृप्ति-
स्तां तामपि संग्रहेण समभिदधे ॥ २ ॥

कोणोल्लसितसुधाक्षर-
गलदमृतस्फुरितवह्निपरिवीतान् ।
बिन्दोर्मध्यगबीज-
स्थितान्सुधाधारया परिस्रुतया ॥ ३ ॥

पूर्णसुषुम्नारन्ध्रां
    साध्यतनुं संस्मरञ्छिरसि बध्यात् ।
तेनारोगी पुरुषः
    प्रज्ञावान्दीर्घमायुराप्नोति ॥ ४ ॥

शीतांशुमण्डलस्थं
    कूर्मचतुर्थान्तकोणलसितमिदम् ।
शीतप्रलिप्तजप्तं
    कधृतं च शिरोरुजाज्वरार्तिहरम् ॥ ५ ॥

तद्यन्त्रयुगं विलिखे-
    दभिविलिखितसाध्यसाधकाख्ययुतम् ।
साध्यमधस्तात्कृत्वा
    बद्ध्वात्र स्वपतु साधको नित्यम् ॥ ६ ॥

विधिनानेन तु सम्य-
    क्साध्योऽस्य वशे भवेदयत्नेन ।
तत्तु खनित्वागारे
    तत्रास्तं सिद्धमस्तु वश्यकरम् ॥ ७ ॥

साध्याख्यां शक्तिवह्नौ नरहरिमपि रन्ध्रत्रये च त्रिशक्तौ
कर्मालिख्याथ लोष्टे सततगमपि संस्थाप्य जप्त्वा स्वशक्त्या ।
आगारे स्थापयित्वा नरमुदकनिधेश्चित्रपत्रे लिखित्वा
दीपाग्नौ तापयित्वा स्त्रियममलधियः सम्यगाकर्षयेयुः ॥८॥

त्रिगुणितविहिता विधयः
षड्गुणिते च प्रयोजनीयाः स्युः ।
रक्षाकर्मणि विहितं
तत्प्रायः प्रचुरमन्त्रयुक्ततया ॥ ९ ॥

पाशाष्टाक्षरवीतशक्ति दहनप्रोल्लासिसाध्याह्वयं
शक्तिश्रीस्मरसंवृतं कुयुगरन्ध्रावद्धचिन्तामणि ।
इत्थं षड्गुणितं विलिख्य जपितं मन्त्री दधानोऽसकृ-
द्राज्ञां वामदृशां प्रियो भवति संग्रामे पुरे वा चिरम् ॥

चिन्तारत्नाश्रिताश्रित्रियुगमथ नृसिंहावृतान्तःस्थबीजं
प्रादुःसाध्याभिधानं बहिरपि लिपिभिः प्रानुलोमानुवीतम् ।
क्ष्माबिम्बद्वन्द्वरन्ध्रप्रचलितचतुरर्णं ग्रहोन्मादभूत-
व्याधिघ्नं यन्त्रमस्मिन्कृतकलशविधिर्गर्भरक्षाधिकारी ॥

द्वादशगुणिते शूले
नृसिंहबीजं नरेन्द्रपुरबीतम् ।
पीतालिप्तं पुरलघु-
धूपितमन्त:प्रबद्धकर्मयुतम् ॥ १२ ॥

चतसृषु दिक्षु निखन्या-
त्सीमायां द्वारतोरणाधो वा ।
देशाभिगुप्तिरेषा
गुप्ततमा सूरिभिः पुरा प्रोक्ता ॥ १३ ॥

अलदलनिशाकुशीतै-
र्मसृणे पट्टे विलिख्य यन्त्रमिदम् ।
[1]धेरस्थापनकर्म
प्रतिजप्तं प्राङ्गणे खनेन्मन्त्री ॥ १४ ॥

तत्र विशन्ति न चोरा
[2]ग्रहकृत्या स्यान्निकेतरक्षा च ।
अश्माभिपातवारण-
मभिवृद्धिं संपदां करोत्यचिरात् ॥ १५ ॥

---

1. सेर॰ 2. ग्रहकृत्याद्या निकेत॰

तद्वद्कूटार्गलाख्यं
यन्त्रं नीले विलिख्य पट्टवरे ।
[1]मेचकसाध्यप्रतिकृति-
हृदये गुलिकां विधाय निक्षिप्य ॥ १६ ॥

त्रिमधुरपूर्णे पात्रे
विन्यस्याभ्यर्च्य गन्धपुष्पाद्यैः ।
बलिमपि विकिरेद्रात्रिषु
सप्ताहादानयेद्वधूमिष्टाम् ॥ १७ ॥

तामेवाथ प्रतिकृति-
मग्नौ किंचित्प्रतापयेत्प्रजपन् ।
शक्तिं पाशाङ्कुशमनु-
साध्याह्वयदर्भितां समाहितधीः ॥ १८ ॥

विधिनामुना त्रिरात्रा-
द्द्रवितधियमपि सुराङ्गनां मन्त्री ।
आकर्षेन्निजवाञ्छा-
प्रदायिनीं मदनबाणविह्वलिताम् ॥ १९ ॥

1. मोचक०

यन्त्रं तदेव लाक्षा-
ताम्रावीतं निधाय कलशजले ।
जप्त्वा भानुसहस्रक-
मभिषिञ्चेद्रजतकाञ्चनाभ्यां च ॥ २० ॥

तद्वद्विधाय [1]कलशे
तद्यन्त्रं धारयेत्पुनर्नित्यम् ।
वाञ्छितसिद्धिं लभते
भक्त्या प्रणमन्ति देवता अपि तम् ॥ २१ ॥

यन्त्रं तदेव विधिव-
द्भित्तावालिख्य पूजयेद्दिनशः ।
चोरारिभूतनागा
अपि तं देशं न वीक्षितुं शक्ताः ॥ २२ ॥

आलिख्य वीरपट्टे
यन्त्रमिदं मस्तकार्पितं कृत्वा ।
युध्यन्प्रत्यर्थिनमपि
हत्वा यात्यव्रणाङ्कितो योद्धा ॥ २३ ॥

1. कलशं

मदजलविलिखितमेत-
यन्त्रं जप्तं च मस्तके न्यस्तम् ।
करिणीमपि मदयेद्वा-
क्चण्डतरे का कथा करेणुवरे ॥ २४ ॥

बहुनेति भाषितेन कि-
मेभ्यो मुख्यं न किमपि यन्त्रेभ्यः ।
तस्मादमूनि सद्भि-
र्धार्याणि च विश्ववश्यमिच्छद्भिः ॥ २५ ॥

गजमृगमदकाश्मीरै-
र्मन्त्रितमः सुरभिरोचनायुक्तैः ।
विलिखेदलक्तकरसा-
लुलितैर्यन्त्राणि सकलकार्यार्थी ॥ २६ ॥

राज्या पटुसंयुतया
सपाशशक्त्यङ्कुशेन मन्त्रेण ।
स्वाद्वक्तयाभिजुह्व-
न्निश्युर्वीशांस्तथोर्वशीं वशयेत् ॥ २७ ॥

हृल्लेखाग्निस्थसाध्याह्वयमपि बहिरांक्रौंवृतं वह्निगेह-
द्वन्द्वाश्रिस्वस्तिकाढ्यं प्रतिलिखतु दले यन्त्रजं नागवल्ल्याः ।
जप्त्वा शक्तिं तु पाशाङ्कुशलिपिसहितां तापयेद्दीपवह्नौ
नक्तं भक्त्यानताङ्गी स्मरशरविवशा प्रेमलोलाभियाति ॥

शक्तिस्थं निजनाभिवह्निभवनद्वन्द्वोदरे मान्मथं
बीजं साध्यविदर्भया परिवृतं शक्त्या बहिः पार्थिवम् ।
तत्कोणे स्मरमन्यपुष्टनयनप्रोत्थैः पुनः [1]कर्णिके-
[2]स्ताम्बूलैर्लिखिताभिजप्तमदयेद्योषिन्मनोमोहनम् ॥२९॥

शक्त्यन्तःस्थितसाध्यनाम परितो बीजैश्चतुर्भिः समा-
बद्धं शक्तिमनोभवाङ्कुशलिपिप्रोंभिः समावेष्टितम् ।
शाल्युत्थे प्रतिलिख्य पिष्टविकृतौ प्राणान्प्रतिष्ठाप्य च
त्रिस्वादौ परिभर्ज्य तत्समदतः साध्यो वशे तिष्ठति ॥

डान्तं शिखीलवयुतं दहनांशसाध्यं
मायांशसाधकमथाभिवृतं कलाभिः ।
मध्योल्लसद्विमुखशूलमिदं तु भर्तु-
र्यन्त्राह्वयं नरनताङ्गिवशंकरं स्यात् ॥ ३१ ॥

1. कण्टके- 2. स्ताम्बूले

मृत्काराङ्गुलिकात्तया सकृकलासान्तर्वसायुक्तया
साध्यस्याङ्घ्रिरजोयुजा मृदुमृदा क्लृप्तस्य शक्तिं हृदि ।
रूपस्याभिविलिख्य तद्विवरके साध्यं तदीरान्प्रति-
ष्ठाप्याजल्प्य निखन्य तत्र दिनशो मेहेच्चिरं वश्यकृत् ॥

वामाक्ष्याः प्रतिलिख्य नाम निशया वामोरुदेशे निशा-
मध्ये वामकरेण संशितमतिः संछादयंस्तन्मनाः ।
पूर्वं रुद्रपदं ततश्च दयितेयोगीश्वरीबिन्दुम-
न्मन्त्रं जप्यति चेदनङ्गविवशां सद्यः प्रियामानयेत् ॥

मायाहृदोरथान्ते
ब्रह्मश्रीराजितेऽक्षरान्प्रोक्त्वा ।
राजयुतपूजितेऽर्णा-
न्स जये विजये च गौरि गान्धारि ॥ ३४ ॥

त्रिभुवनवशंकरीति च
सर्वलोकान्तिके वशंकरि च ।
सर्वस्त्रीपुरुषवशं-
करि सुदुघे वाक्षरान्प्रवीप्स्य ततः ॥ ३५ ॥

मायाद्विठान्तिको मनु-
रेकाधिकषष्टिवर्णकः प्रोक्तः ।
ऋषिरस्याजोऽतिनिचृ-
च्छन्दो गौरी च देवता प्रोक्ता ॥ ३६ ॥

सचतुर्दशभिर्दशभि-
स्तथाष्टभिश्चाष्टभिस्तथा दशभिः ।
एकादशभिर्मन्त्रा-
क्षरैः क्रमादुच्यते षडङ्गविधिः ॥ ३७ ॥

असकलशशिराजन्मौलिराबद्धपाशा-
ङ्कुशरुचिरकराब्जा बन्धुजीवारुणाङ्गी ।
अमरनिकरवन्द्या त्रीक्षणा शोणलेपां-
शुककुसुमयुता स्यात्संपदे पार्वती वः ॥ ३८ ॥

अयुतं प्रजपेज्जुहुया-
द्घृताप्लुतैः पायसैर्दशांशेन ।
आराधयेत्तदङ्गै-
र्मातृभिराशाधिपैश्च निशितमनाः ॥ ३९ ॥

तिलतण्डुलकैर्लोणै-
स्त्रिमधुरसिक्तैः फलैश्च मधुरतरैः ।
साज्यैररुणकुवलयै-
स्त्रिदिनं हवनक्रिया सुवश्यकरी ॥ ४० ॥

नित्यं चादित्यगतां
देवीं प्रतिपद्य तन्मुखो जप्यात् ।
अष्टोत्तरशतमह्ना-
मादौ भुवनं वशीकरोत्यचिरात् ॥ ४१ ॥

वर्णादर्वाङ्मन्त्री
प्रयोजयेत्साध्यनामकर्मयुतम् ।
प्रजपेद्वा हवनविधौ
वाञ्छितसिद्धिप्रदस्तथा मन्त्रः ॥ ४२ ॥

सतारराजमुख्यन्ते राजाधिमुखिवर्णकान् ।
संभाष्य वश्यमुखि च स्वां श्रीमारार्णकान्वदेत् ॥ ४३ ॥

वीप्स्य देविमहादेविपदं देवादिदेवि च ।
प्रोक्त्वा सर्वजनस्येति मुखं मम वशं वदेत् ॥ ४४ ॥

कुरु कुर्विति ठद्वन्द्वान्तिकं मन्त्रं समुद्धरेत् ।
सप्ताधिकैः सदशभिस्तथा त्रिंशद्भिरक्षरैः ॥ ४५ ॥

दशभिः सप्तभिश्चैव चतुर्भिः करणाक्षरैः ।
पञ्चभिः सप्तदशभिर्वर्णैरङ्गक्रिया मता ॥ ४६ ॥

ब्रह्माश्रीमन्त्रसंप्रोक्ता प्रतिपत्तिरमुष्य च ।
मन्त्रस्य जपक्लृप्तिस्तु तथा होमविधिर्मतः ॥ ४७ ॥

मन्त्री सर्वजनस्थाने कुर्यात्साध्याह्वयान्मनोः ।
प्रजपे हवने वाथ तथा तर्पणकर्मणि ॥ ४८ ॥

देवीध्माष्टशतं प्रसूनवदथ त्रिस्वादुयुक्तं हुने-
त्सप्ताहं भस्मितेन तेन विहितं पुण्ड्रादिकं वश्यकृत् ।
आज्यैस्तत्कृतहोमपातितसमाजप्तं घृतं प्राशये-
त्साध्यं निष्परिहारकं च तदिदं वश्यं भवेद्देहिनाम् ॥

शक्तिं साध्यर्क्षवृक्षप्रतिकृति हृदि संलिख्य संस्थाप्य जीवं
जप्त्वा खन्याङ्कणेऽस्मिन्विधिवदनलमाधाय पुष्पैर्जपायाः ।
देवीमन्त्रेण रात्रौ दशपरशतसंख्यैस्तु काचन्दनाक्तै-
र्हुत्वा तां सप्तरात्रं सरिलि निखनतादुत्तमं वश्यकर्म ॥

अन्नं मह्यमथान्नं
मे देह्यन्नाधिपतये ममेत्युक्त्वा ।
अन्नं प्रदापयेति च
ठद्वयुगान्तोऽन्नदायको मन्त्रः ॥ ५१ ॥

करणेन्द्रियरसधातु-
द्वयवर्णैरङ्गमन्त्रपत्रपदैः[1] ।
ह्ययुतजपावधिरेष
द्विसहस्रहुतं च सर्पिरन्नाभ्याम् ॥ ५२ ॥

दुग्धाब्धौ रूप्यवप्रावृतकनकमयद्वीपवर्ये सुराढ्ये
कल्पद्रूद्यानकाधो मणिमयलसिते वित्तसस्याग्रभागे ।
आसीने भूश्रियौ वाञ्छितवसुनिचयं मन्त्रिणे संसृजन्त्यौ
मन्त्री संचिन्तयानो जपतु दिनमुखे संपदेऽन्नस्य मन्त्रम् ॥

नत्यादिभगवत्यन्ते माहेश्वरिपदं वदेत् ।
अन्नपूर्णेऽग्निजायान्तो मन्त्रोऽन्नप्रदसंज्ञकः ॥ ५४ ॥

मायाविहितषडङ्गो
दिनमुखजप्यश्च षोडशसहस्रम् ।

1. ०मस्य मन्त्रपदैः

प्रोक्तो जपावसाने
　　सघृतैरन्नैर्दशांशको होमः ॥ ५५ ॥

रुद्रताण्डवविलोकनलोलां
　　भद्रवक्त्रनयनां भवकान्ताम् ।
अन्नदाननिरतां जननीं तां
　　चिन्तयञ्जपतु चित्रदुकूलाम् ॥ ५६ ॥

वैश्रवणः पक्वाशः
　　पिङ्गलनिधिपौ तथैव वित्तेशः ।
सकुबेरस्वाहान्ताः
　　सव्याहृतयः समीरिता मन्त्राः ॥ ५७ ॥

वित्तेशस्यान्तराले दशवटसमिधः सर्पिषाक्ता विविक्ता
　होतव्या द्रव्यसिद्ध्यै कनकघटकरण्डात्तदोस्तुन्दिलोऽसौ ।
[1]हेमाभो रत्नदीप्तो दरकमलनिधिद्योतितो हेमपीठे
　ध्येयो न्यग्रोधमूले हुतभुजि विदुषा वैश्वदेवावसाने ॥

मन्त्रैरेतैर्घृतयुत-
　　पायसहोमोऽपि मन्त्रिणां विहितः ।

---

1. हेमाभै रत्नजालैः

लक्ष्म्यै सघृतैश्च तिलै-
बिल्वसमिद्भिर्मतस्तदेव फलम् ॥ ५९ ॥

भयाद्दारेन्दुयुक्सैव विदण्डाहस्पताक्षराः ।
[1]बालिस्थयोनिर्नत्यन्तो वसुवर्णो मनुर्मतः ॥ ६० ॥

वर्णसाहस्रजाप्यश्च तावच्छतहुतो मतः ।
होमः सर्पिष्मताग्नेन बीजेनाङ्गक्रिया मता ॥ ६१ ॥

रत्नस्वर्णांशुकादीन्निजकरकमलाद्दक्षिणादाकिरन्तं
वासोराशौ निधायापरममरगुरुं पीतवस्त्रादिभूषम् ।
ध्यायन्नासीनमप्यापणभुवि शतसंख्यं सविंशत्कमेवं
भीतापुष्पैर्घृताक्तैस्त्रिदिनमथ हुनेत्स्वर्णवस्त्रादिसिद्ध्यै ॥

वययोरन्तरास्त्रं मे देहि शुक्राक्षराद्विठः ।
मन्त्रोऽयुतजपः सर्पिः सहस्रहवनक्रियः ॥ ६३ ॥

शुक्रास्ये शुक्लपुष्पैर्हुतभुजि गुणशः सप्तशोऽप्येकविंश-
द्वारं होतव्यमेषोऽप्यतिसितकुसुमालेपनो वामदोष्णा ।
वासोरत्नादिकार्तस्वरमपि सततं साधकाय प्रयच्छ-
न्ध्यातो व्याख्यानमुद्राकलितपरकरस्त्वापणालिन्दसंस्थः ॥

1. वायुः स०

राजेरस्थोऽहिपो दण्डी वेदान्तेऽसौ विदण्डकः ।
सायान्ते नतिरप्यष्टवर्णो वैयासिको मनुः ॥ ६५ ॥

मुनिव्रातावीतं मुदितधियमम्भोदरुचिर-
  द्युतिं व्याख्यामुद्राकलनविलसद्दक्षिणकरम् ।
परं जानौ कृत्वा दृढकलितकक्ष्ये कविवरं
  समासीनं व्यासं स्मरत निरतं पुण्यचरितम् ॥

विकृतिसहस्रजपोऽयं
  दशांशतः पायसाज्यहवनविधिः ।
निरुपमकविताप्रज्ञा-
  व्याख्याश्रीसंपदावहो मन्त्रः ॥ ६७ ॥

करचरणपार्श्वमूल-
  द्युलोंहरेबिन्दुदुंसरसनार्णाः ।
अलिकाद्या वर्मास्त्र-
  द्विठान्तिको मनुरयं ध्रुवादिः स्यात् ॥ ६८ ॥

अयुतं प्रजपेच्च षट्सहस्रा-
  वधि मन्त्रे जुहुयाद्दशांशमानम् ।

* P. II. 13

तिलसर्षपतण्डुलैः सशाली-
हविराज्यैः सुसमेधिते कृशानौ ॥ ६९ ॥

चतुरङ्गादिः प्रचेता अपि दहनसमीरौ धराव्योमसंज्ञो
प्राक्प्रत्यग्दक्षसौम्यास्वध उपरि च दिक्षु प्रबन्धप्रभाः स्युः ।
तन्मध्यस्थान्विपक्षादिकहरिरुरुदन्तीन्द्रनागान्सचोरा-
न्हन्त्येतैर्मन्त्रिमुख्यो मनुविहितबलव्याकुलान्सद्य एव ॥

निजरिपुमचलाद्यैस्तैः ससंबाधवीतं
मनुविदथ हलोभ्यां रुद्धनिश्वासवेगे ।
तदुपरिगतबीजैः साधुसंस्यूतवक्त्रं
दहतु सकवचास्त्रद्वीन्दुभिः[1] स्वेच्छयैनम् ॥ ७१ ॥

योनिर्वियत्सुनेत्रं
परमे वर्णास्तथास्थिगं मेदः ।
रक्तस्थदृग्द्विठान्त-
स्ताराद्योऽयं मनुर्दशार्णयुतः ॥ ७२ ॥

अयुतं जपेन्मनुमिमं
सहस्रवारं हुनेत्तथाज्येन ।

1. ०बिन्दुभिः

ध्यातापि गिरिसुतेयं
जगतीं विश्वां वशीकरोत्यनिशम् ॥ ७३ ॥

अश्वारूढा कराग्रे नवकनकमयीं वेत्रयष्टिं दधाना
दक्षेऽन्येनानयन्ती स्फुरिततनुलतापाशबद्धां स्वसाध्याम् ।
देवी नित्यप्रसन्नाननशशधरबिम्बा त्रिनेत्राभिरामा
दद्यादाद्यानवद्या प्रवरसुखफलप्राप्तिहृद्यां श्रियं वः ॥ ७४ ॥

विद्ययानुदिनहृद्ययानया
होमकर्मवरहेमदायि तत् ।
कामितां सपदि वामलोचना-
मानयेदपि च मारपीडिताम् ॥ ७५ ॥

हवनक्रिया सपदि वश्यकरी
मधुरावसेकपटुना पटुना ।
सदृशो न कश्चन जगत्यपरो
मनुनामुनानयनकर्मविधौ ॥ ७६ ॥

वाणी ख्यात्ताररूपा शिरसि गिरिसुता शक्तिरूपा ललाटे
रव्यग्न्यक्ष्णोस्तथामौ विधुरपि वदनावेष्टने टान्तरूपः ।

श्रीर्जिह्वायां स्वरूपा स्वभिमतकरिरूपौ स्वहौ दीर्घयुक्ता-
वेवं न्यासे मुखश्रीविभवसुखयशःकान्तिमेधाकरः स्यात् ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे द्वात्रिंशः पटलः ॥

त्रयस्त्रिंशः पटलः ॥

अथ संतानसंसिद्धिसमाकुलितचेतसाम् ।
तदुत्पत्तिकरं यागं प्रवक्ष्ये गृहमेधिनाम् ॥ १ ॥

न चापुत्रस्य लोकोऽस्ति पितरोऽधः पतन्ति च ।
तस्मात्तु सकलोपायैर्यतेतापत्यसिद्धये ॥ २ ॥

देवर्षिपितृपूजासु निरतानामभक्तितः ।
गुरुमातृपितृश्राद्धवञ्चकानां च नित्यशः ॥ ३ ॥

अर्थिभ्योऽर्थमदातॄणां विद्यमानेऽर्थसंचये ।
अदत्त्वैवातिथिभ्योऽन्नं भोक्तॄणां पापचेतसाम् ॥ ४ ॥

हरिशंकरयोः पादपद्मार्चाविरतात्मनाम् ।
स्वभार्यानिन्दकानां च लोकवेदविरोधिनाम् ॥ ५ ॥

इत्यादिदोषदुष्टानां पापानां [1]गृहमेधिनाम् ।
दुष्प्रतिग्रहदोषाद्वा जायते ह्यनपत्यता ॥ ६ ॥

1. गृहवर्तिनाम्.

एवमादिकदोषापनोदनी सुतसिद्धिदा ।
अशेषपापहन्त्री च वक्ष्यते यजनक्रिया ॥ ७ ॥

पुत्राप्तये गृहस्थो
दीक्षाविधिना चतुर्दशीरात्रिम् ।
सह पत्न्या गमयित्वा
कृत्वा पौर्वाह्णिकीः क्रियाः सर्वाः ॥ ८ ॥

संयोज्य किंचन यथाविधि पञ्चगव्यं
संकोचकेन मनुना प्रतिमथ्य वार्णम् ।
संमन्त्र्य चाष्टशतकं समवद्यभूत-
मन्त्रैः पिबेत्स्वयमसावपि गर्भधात्री ॥ ९ ॥

ततोऽग्निमाधाय चरुं च कृत्वा
संकल्प्य तद्दक्षिणमुत्तरं च ।
भागं क्रमात्पैतृकदैविकं त-
त्पित्र्यं तु पूर्वं जुहुयात्क्रमेण ॥ १० ॥

स्मृत्वा निजं पितरमप्यधरा निषण्णं
सांनाय्य पिण्डयुगलं घृतसंप्लुतं तत् ।

हुत्वा स्रुवेण घृतसंपुटितं तथैव
　　मन्त्री पितामहमथ प्रपितामहं च ॥ ११ ॥

व्याहृतीभिरथ पक्वहोमतः
　　सर्वतः प्रतिजुहोतु सर्पिषा ।
मातृवर्गगुरुतल्पितृद्वयं
　　पूर्ववत्समवदिष्य साधकः ॥ १२ ॥

कलायुतैः षोडशमूर्तिमन्त्रै-
　　र्व्यस्तैरथाष्टाक्षरजैश्च वर्णैः ।
अष्टौ समस्तेन च तेन पञ्चा-
　　क्षरेण चाष्टाक्षरवज्जुहोतु ॥ १३ ॥

पक्वाहुतीनामपि वर्णसंख्यं
　　चतुर्गुणं चापि घृताहुतीनाम् ।
हुत्वावदानद्वितयं च पुंस्त्री-
　　भेदप्रभिन्नं हविषा करोतु ॥ १४ ॥

पञ्चाक्षरेण पुरुषात्मकमन्यदन्य-
　　वर्णेन चाष्टशतयुग्ममथ प्रजप्य ।

संयोज्य तद्युगलमप्यभिमन्त्र्य विष्णु-
यौन्यादिकेन मनुना च कपर्दिसंख्यम् ॥ १५ ॥

पुरुषः पुरुषात्मकं प्रकृत्या-
त्मकमन्याथ समाहितोपयुज्य ।
अवदानयुगं क्रमान्मनस्वी
पुनराचम्य समर्चयेद्धुताशम ॥ १६ ॥

गुरवेऽप्यथ दक्षिणां प्रदत्त्वा-
नलमुद्वास्य च भोजयेद्द्विजातीन् ।
प्रतिपर्वकमेत्रमेकवृद्ध्या
मतिमान् पकुरकं प्रपूरयीत ॥ १७ ॥

एकह्रासादन्यमब्दं द्विजाती-
न्संभोज्यान्यं पूरयेदेकवृद्ध्या ।
संपूर्यमाणादेवमेव त्रिकाब्दा-
दर्वाक्पुत्रो जायते दैवशक्त्या ॥ १८ ॥

पितृदेवताप्रसादा-
न्मेधायुःकान्तिसंयुतो विद्वान् ।

लक्ष्मीतेजोयुक्तो
धर्मरुचिर्भवति संततेः कर्ता ॥ १९ ॥

समुनिसुरपितृभ्यो ब्रह्मचर्येण यज्ञै-
स्त्रिविधमृणमपत्यैश्चैव संमोचयेद्यः ।
श्रुतिवचनकृदस्मिन्वापि लोके परस्मि-
न्निति स तु गृहमेधी पूज्यते साधुलोकैः ॥

[1]वर्णादिको हृल्लोमन्त्रः संकोचाख्यो ध्रुवादिकः ।
मन्त्रः स्याद्भूतमनवः स्युश्च भूतात्मनात्मभिः ॥ २१ ॥

अथो हिताय जगतां प्रथितं शितचेतसाम् ।
अद्य संक्षिप्य वक्ष्यामि लक्षणं गुरुशिष्ययोः ॥ २२ ॥

स्वच्छः [2]स्वच्छन्दसहितोऽतुच्छधीः सक्तहृच्छयः ।
देशकालादिविद्देशे देशे देशिक उच्यते ॥ २३ ॥

अग्रगण्यः समग्रज्ञो निग्रहानुग्रहक्षमः ।
षड्वर्गविजयव्यग्रोऽनुग्रो विगतविग्रहः ॥ २४ ॥

शुक्लशुक्लांशुकोत्कृष्टकर्मा विक्लवमानसः ।
वेदवेदाङ्गविद्वादी वेदिताविदितागमः ॥ २५ ॥

---

1. वर्गादिको; 2. स्वच्छन्दचरितो

इष्टदोऽनिष्टसंहर्ता दृष्टादृष्टसुखावहः ।
रतोऽविरतमर्चासु परं पुरमुरद्विषोः ॥ २६ ॥

शान्तो दान्तः शान्तमना नितान्तं कान्तविग्रहः ।
स्वदुःखकरणेनापि परं परसुखोद्यतः ॥ २७ ॥

ऊहापोहविदव्यग्रो लोभमोहविवर्जितः ।
अज्ञानुकम्प्यविज्ञातज्ञानो ज्ञातपरेङ्गितः ॥ २८ ॥

निरंशसांशवित्सर्वसंशयच्छिदसंशयः ।
नयविद्विनयोपेतो विनीतो न चिरात्मवान् ॥ २८ ॥

व्याधिरप्रापितव्याधिः समाधिविधिसंयुतः ।
श्रुतिधीरोऽतिधीरश्च वीरो वाक्यविशारदः ॥ ३० ॥

वर्गोपेतसमारम्भो गभीरो दम्भवर्जितः ।
आदर्श इव विद्यानां न तु दर्शनदूषकः ॥ ३१ ॥

असौ मृग्यश्च दृश्यश्च सेव्यश्चाभीष्टमिच्छता ।
शिष्यस्तदावर्जनकृद्देहेन द्रविणेन च ॥ ३२ ॥

तस्य पादारविन्दोत्थरजःपटलरूषणः ।
स्नानमप्राप्य न प्राप्यं प्रायो बुद्धिमतेप्सितम् ॥ ३३ ॥

नित्यशः कायवाक्चित्तैस्त्रिचैकाब्दादिकावधि ।
परिचर्यापरः शिष्यः स्यात्सुसंयतमानसः ॥ ३४ ॥

तं तथाविधमालक्ष्य सदावितथवादिनम् ।
मातृतः पितृतः शुद्धं बुद्धिमन्तमलोलुपम् ॥ ३५ ॥

अस्तेयवृत्तिमास्तिक्ययुक्तं मुक्तिकृतोद्यमम् ।
अकल्मषं मृषाहीनमहीनद्रव्यमानसम् ॥ ३६ ॥

ब्रह्मचर्यपरं नित्यं परिचर्यापरं गुरोः ।
अल्पाशनिद्रं पूजायामनल्पकृतकल्पनम् ॥ ३७ ॥

अधीतवेदं स्वाधीनमनाधिं व्याधिवर्जितम् ।
तरुणं करुणावासं परितोषकरं गुरोः ॥ ३८ ॥

सुवेषमेषणातीतममलं विमलाशयम् ।
सुप्रसन्नं प्रसन्नाङ्गं सदा संनिहितं गुरोः ॥ ३९ ॥

परोपकारनिरतं विरतं परदूषणे ।
मातृवद्गुरुपत्नीं च भ्रातृवत्तत्सुतानपि ॥ ४० ॥

स्मरन्तमस्मराबाधं स्मितोपेतमविस्मितम् ।
परिग्रहे परीक्ष्यैव शिष्यमेवंगुणं गुरुः ॥ ४१ ॥

अलसं मलसंक्लिन्नं क्लिष्टं क्लिष्टान्ववायजम् ।
दम्भान्वितमगम्भीरं चण्डं पण्डितमानिनम् ॥ ४२ ॥

रागिणं रोगिणं भोगलालसं बालसंमतम् ।
रौद्रं दरिद्रं निद्रालुमाचूनं क्षुद्रचेष्टितम् ॥ ४३ ॥

नृशंसमन्धं बधिरं पङ्गुं व्यङ्गममङ्गलम् ।
अतिदीर्घमतिह्रस्वमतिस्थूलकृशात्मकम् ॥ ४४ ॥

आदित्सुं कुत्सितं वत्सं बीभत्सं मत्सरात्मकम् ।
परदारपरं भीरुं दारुणं वैरिणं सताम् ॥ ४५ ॥

लुब्धं त्वलब्धवैदग्ध्यं स्तब्धं लुब्धकबान्धवम् ।
सुखिनं मुखरं दुर्गं दुर्मुखं मूकमानसम् ॥ ४६ ॥

प्रत्यग्रमुग्रं व्यग्रेहमग्रगण्यं दुरात्मनाम् ।
प्रष्टव्यकं तमःस्पृष्टं क्लिष्टामिष्टापहं नृणाम् ॥ ४७ ॥

स्वार्थकृत्यं प्रसक्तार्थं निरर्थारम्भणं शठम् ।
ईदृग्विधं गुरुः शिष्यं न गृह्णीयात्कथंचन ॥ ४८ ॥

यदि गृह्णाति तद्दोषः प्रायो गुरुमपि स्पृशेत् ।
मन्त्रिदोषो यथा राज्ञि पत्यौ जायाकृतो यथा ॥ ४९ ॥

तथा शिष्यकृतो दोषो गुरुमेति न संशय: ।
स्नेहाद्वा लोभतो वापि यो न गृह्णाति दीक्षया ॥ ५० ॥

तस्मिन्गुरौ सशिष्ये तु देवताशाप आपतेत् ।
मधुद्विषि महादेवे मातापित्रोर्महीभृति ।
भक्तिर्या सा पदाम्भोजे कार्या निजगुरौ सदा ॥ ५१ ॥

छायाज्ञापादुकोपानद्दण्डांश्च शयनासने ।
यानं मनोगतं चान्यदन्तेवासी न लङ्घयेत् ॥ ५२ ॥

व्याख्याविवाद: स्वातन्त्र्यकामिता [1]काम्यजृम्भिता ।
निद्राकुतर्कक्रोधांश्च त्यजेद्गुरुगृहे सदा ॥ ५३ ॥

अग्राम्यधर्मं विण्मूत्रसर्गनिष्ठीवनादिकम् ।
परित्यजेत्परिज्ञाता वर्मि च गुरुमन्दिरे ॥ ५४ ॥

ग्राम्योक्तीरनृतं निन्दामृणं च वसुविक्रयम् ।
परित्यजेद्गुरौ तस्य सपत्न्यैश्च समागमम् ॥ ५५ ॥

इष्टं वानिष्टमादिष्टं गुरुणा यत्तु गुर्वपि ।
त्वरया परया कुर्याद्धिया सम्यगजिह्मया ॥ ५६ ॥

---

1. कार्यं०

कर्मणा मनसा वाचा सदा भक्तियुजा गुरुम् ।
निर्व्याजं पूजयेच्छिष्यो निजकार्यप्रसिद्धये ॥ ५७ ॥

लोकोद्वेगकरी या च या च कर्मनिकृन्तनी ।
स्थित्युच्छेदकरी या च तां गिरं नैव भाषयेत् ॥ ५८ ॥

रम्यमप्युज्ज्वलमपि मनसोऽपि समीप्सितम् ।
लोकविद्वेषणं वेषं न गृह्णीयात्कदाचन ॥ ५९ ॥

इत्याचारपरः सम्यगाचार्यं यः समर्चयेत् ।
कृतकृत्यः स वै शिष्यः परत्रेह च नन्दति ॥ ६० ॥

देवानृषीनपि पितॄनतिथींस्तथाग्निं
नित्योद्यतेन मनसा दिनशोऽर्चयेद्यः ।
इष्टानवाप्य सकलानिह भोगजाता-
न्प्रेत्य प्रयाति परमं पदमादिपुंसः ॥ ६१ ॥

इत्थं मूलप्रकृत्यक्षरविकृतिलिपित्रातजातग्रहर्क्ष-
क्षेत्राद्याबद्धभूतेन्द्रियगुणरविचन्द्राग्निसंप्रोतरूपैः ।
मन्त्रैस्तद्देवताभिर्मुनिभिरपि जपध्यानहोमार्चनाभि-
स्तन्त्रेऽस्मिन्यन्त्रभेदैरपि कमलज ते दर्शितोऽयं प्रपञ्चः ॥

यदाश्रया विप्रकृतिप्रभावतो
विभिन्नतारांशसमुत्थितौजसः ।
जगन्ति पुष्णन्ति रवीन्दुवह्नयो
नमोऽस्तु तस्मै परिपूर्णतेजसे ॥ ६३ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य
श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य
श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ
प्रपञ्चसारे त्रयस्त्रिंशः पटलः ॥

प्रपञ्चसारः संपूर्णः ॥

श्लोकानुक्रमणिका

॥ श्रीः ॥

॥ श्लोकानुक्रमणिका ॥

	पृष्ठम्
अ	
अं स्यादात्मा	१३०
अकचटतपयाद्यैः	१
अकारप्रभवा ब्रह्म०	२८
अकारेकारयो०	३३
अङ्कीबद्धादशा०	३१३
अक्षतकुशयव०	२१८
अक्षरं नाम किं नाथ	३
अक्षरपादात्रिष्टु०	४६०
अक्षरलक्षचतुष्कं	३८४
अक्षरलक्षजपान्ते	११८
अक्षिनासास्यकर्ण०	१६
अक्षोभ्यासत्यवादिन्यौ	१४७
अग्निं प्रज्वलितं	७५
अग्निः पूषा च	५२

	पृष्ठम्
अग्नीन्दुयोग०	१२८
अग्नीषोमात्मकमरि०	३६५
अग्न्यदव्युमा सविघ्ना	४७
अग्न्यादिकमपि	३२८
अग्रगण्यः	५०५
अग्राम्यधर्मे	५०९
अग्राश्रावामोदः	२४९
अग्रेऽश्वत्थ बिल्वम०	२४९
अग्रे समग्रबल०	३६८
अङ्गं स्वेदवदभ्यन्त०	२०
अङ्गबाणाद्भुतेरूर्ध्वं	२६८
अङ्गमन्त्राः क्रमा०	७६
अङ्गमन्त्रैस्ततो	७७
अङ्गानि पूर्वं	२९९
अङ्गान्यादौ	८६

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अङ्गारावजवृश्चिकौ	४२	अचलात्मजा	१२३
अङ्गावृतेरनु च	३९७	अच्छस्वच्छारविन्द०	४४९
अङ्गाशेड्वङ्गाद्यैः	२७२	अच्छांशुकाभरण०	४६१
अङ्गुलोत्सेधविस्ताराः	६१	अच्छाभः स्वच्छ०	११२
अङ्गुल्यग्रससंधि०	४६१	अच्युतकामिनि०	३१६
अङ्गुष्ठगुल्फजङ्घासु	४२८	अजकलाप्रथमा०	२६४
अङ्गुष्ठसंधि०	४६९	अज प्रसीद	३१८
अङ्गैः प्रथमावरणं ग्रहै०	२२५	अजाद्रीगुहाब्जा०	१५६
अङ्गैः प्रथमावरणं मूर्ति०	३०३	अजाधोक्षज०	१५३
अङ्गैः प्रथमावृतिरपि पक्षी	३४९	अजेशशर्वसोमे०	३१
अङ्गैः प्रथमावृतिरपि पूज्या	३२६	अणोरणीयसी	४
		अतिदुःसहमन्मथ०	११२
अङ्गैः प्रथमावृतिरपि मूर्ति०	१६१	अत्र पीठं यजे०	४२९
		अत्र याः पञ्च	६९
अङ्गैः शक्तिभिराभि०	१९२	अत्राकारहकारा०	९२
अङ्गैः समातृभि०	४१४	अत्रार्च्यो मधुसूदन०	३१३
अङ्गैः स्यादावृतिः	१९६	अत्रापि चेलनाथातो	१४
अङ्गैरष्टभिरद्विपै०	४६२	अत्रिः क्षिणा	३९२
अङ्गैराद्याकाद्यैः	४५०	अत्रिर्मीनश्च	३१
अङ्गैर्लक्ष्मीहरि०	१७५	अत्रोत्तरस्यां	१३४
अङ्गैर्हुतवह	२४१	अथ कथयामि	३३७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अथ कथयिष्ये	२१५	अथ प्रवक्ष्ये विधिव०	४९
अथ कृतपुष्पाञ्जलिरपि	२१९	अथ मन्मथमन्त्र०	२६४
अथ क्रुद्धमहावीर०	२९३	अथ यन्त्रविरचना०	४८२
अथ गजलिप्सु०	२५४	अथ रमाभुवनेशि०	१७४
अथ गौरि रुद्रदयिते	१५०	अथ लवणमनुं	४६५
अथ चन्द्रमनुं	२३२	अथ वक्ष्यामि दुर्गाया	१९५
अथ तु हविष्यप्राशी	१३७	अथ वक्ष्यामि विद्या०	४२८
अथ द्वितीयाक्षरतो०	३०२	अथ वक्ष्ये संग्रहतो	१४३
अथ पट्टरवमुख्य०	८१	अथ वदाम्यजपा०	२२०
अथ परराष्ट्रजयेच्छो	३५५	अथ वा कुसुमै०	३७७
अथ पापकृतां	२१	अथ वा त्रिवलय०	२८५
अथ पुनरभिवक्ष्ये	२९२	अथ वा दशमूल०	६७
अथ पुनरमु०	४२५	अथ वादिबीजमौ	२८६
अथ पुनराचम्य	६३	अथ वा दिशि कुण्ड०	५७
अथ पुरुषार्थ०	१७९	अथ वा पञ्चगव्यो०	४३३
अथ प्रणवसंज्ञकं	२७६	अथ वा बिन्दुं	२८५
अथ प्रवक्ष्यते मन्त्रो	३९२	अथ वामलक०	४०२
अथ प्रवक्ष्यामि च	३०५	अथ वा योगोपेताः	२८७
अथ प्रवक्ष्यामि नृसिंह०	३४७	अथ वारिदरगदा०	२०९
अथ प्रवक्ष्यामि सुदर्शनस्य	३२३	अथ वारुणानि	६२
अथ प्रवक्ष्यामि सुद्दु०	१०७	अथ वा लवणैः	४७३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अथ वा शक्तिस्वस्तिक०	२३८	अथाभिधास्यामि	३७५
अथ वा शोषण०	२८१	अथाभिवक्ष्ये महितस्य	४४८
अथ वा षट्कोणावृत०	७४	अथाभिवक्ष्ये सकल०	१२७
अथ वा षोडश	४०६	अथास्य हृदये	४७४
अथ वा सघृतैरन्नैः	२३०	अथाहृतं षड्रसं	१९
अथ वा समभि०	४०३	अथोच्यते द्वादश०	३२१
अथ वा साध्यप्राणा०	४८०	अथोच्यते श्रीकर०	३३४
अथ व्यवस्थिते त्वेवं	१६	अथोभयात्मका	२६
अथ व्यवस्थिते त्वेव०	३७	अथो हिताय	५०५
अथ श्रियो मन्त्र०	१५९	अधीतवेदं	५०७
अथ संग्रहेण	२४६	अधो गुह्यादभेदः	४६९
अथ संतानसंसिद्धि०	५०१	अधोभागस्तु	४७१
अथ संप्रति	३६२	अनङ्गरूपा	२६५
अथ सजपहुताद्यो	४०५	अनङ्गशिशिरा०	२६६
अथ स्वमुत्तारयितु०	२२	अनङ्गानङ्गमदना	१४७
अथ हितविधये	१००	अनन्तब्रह्मपर्यन्तैः	१६६
अथाक्षराणामधि०	८४	अनन्तभोगे	२
अथाखिलार्था०	४१६	अनन्तसूक्ष्मौ च	३७९
अथाग्निमन्त्रा०	२३५	अनयैव च पूर्वसेवया	१६२
अथानया	९०	अनयैव जपाभिषेक०	१९७
अथाभवन्ब्रह्म०	१	अनुदिनमघशान्त्यै	४५६

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अनुदिनमनुलिम्पे०	९९	अन्त्यतुरीय०	३२३
अनुदिनममुना	१०३	अन्त्यशवर्गान्त्यासे	१०२
अनुदिनमष्टशतं	४१४	अन्त्यावूष्मस्वमू०	१२८
अनुदिनमर्चयितव्यः	२१९	अन्त्याश्चीन्द्वर्कादिलि	४३४
अनुदिनमर्चयितव्यो	२५१	अन्त्यासनोत्थ०	२५९
अनुदिनमादित्य०	३३६	अन्त्येऽवशिष्ट०	३४४
अनुमन्त्रितैश्च	१८६	अन्नं मय्यद्यन्नं	४९४
अनुरागो विसवादो	१६६	अन्नघृताभ्यां	१६९
अनुलोमजपे०	४३३	अन्यस्मिन्भवने	५३
अनुलोमविलोमगतैः	१४९	अन्या च वासवाद्यैः	३८७
अनुलोमविलोममन्त्र०	११४	अन्या धमन्यो	१२
अनुलोमविलोमगैश्च	३६५	अन्वहमन्वह०	२६२
अनुष्टुबन्त्ये	१६७	अपत्रपो युवा	२६८
अनेन ज्वलितं	७५	अपथ्यभाजा०	२०
अन्तः पादप्रतीपे	४३३	अपमृत्युरोग०	२८५
अन्तराग्निश्रियोः	१४०	अपरकराभय०	२२६
अन्तराथ पुनरा०	२११	अपाङ्गभ्रूविलासौ	२६८
अन्तरान्तर्बहिश्चैव	४	अप्यव्यक्तं प्रलपति	२३
अन्तरा योजये०	३६४	अभवत्पुराथ	५०
अन्तर्बहिर्विभागेन	४१	अभिध्येयं	४१८
अन्त्यं बीजमथेन्दु०	११७	अभिनवैः	२७१

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अभिषिच्य गुरुः	२९८	अयुतं तिलैर्वनोत्थै	२०२
अभिषिच्य यन्त्र०	३१८	अयुतं नियतो	४६७
अभीष्टदायी	२७१	अयुतं प्रजपेच्च	४९७
अभ्यर्च्य पीठं	१४१	अयुतं प्रजपेज्जु०	४९१
अभ्यर्च्य पूर्व०	३६६	अयुतं प्रजपेन्म०	२३३
अभ्यर्च्य वैष्णव०	२७७	अयुतद्वितया०	२७२
अमलकमलसंस्थः	२३२	अरिदरकृपाण०	२०१
अमलकमलसंस्था	११८	अरिदरगदाब्जहस्ताः	३०१
अमलकमलाधि०	१२३	अरिदरगदाब्जहस्ता	१३५
अमुना विधिना कृता०	१९७	अरिशङ्खकृपाणखेटबाणा०	१९९
अमुना विधिना महेश०	३८०	अरिशङ्खकृपाणखेटसंज्ञा०	३३९
अमुना विधिना हुता०	२२८	अरुणकनकवर्ण	२२०
अमुमेव मनुं	३८९	अरुणकमलसंस्था	१६८
अमृतमयजला०	२१९	अरुणतरवसन०	२६७
अमृतावटातिल०	४०२	अरुणमरुणवासो	२६५
अमृतोद्भवो	२६७	अरुणसरोरुह०	२२४
अम्बिका ह्लादिनी	१४६	अरुणा शिखिदीर्घ०	२२४
अम्बुयोन्यग्निपवन०	१०	अरुणोत्पलैश्च	१८६
अम्भस्युरोजद्वयसे	१६२	अरुणोऽरुणपङ्कज०	४६६
अयथाप्रतिपत्ति०	९७	अरुणोऽरुणपङ्कजे	२२९
अयुतं जपेन्मनुमिमं	४९८	अरुणैः पुनरुत्पलैः	२४३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अरुणैश्चन्दन०	९८३	अलसं मलसंक्लिन्नं	५०८
अर्कद्विजाङ्घ्रिप०	२२७	अलिकांसपार्श्व०	१३१
अर्कस्यन्दन०	४४१	अवगम्यानुरूपाणि	६०
अर्कानलोज्ज्वल०	३६८	अवनिजलानल०	२८९
अर्कामस्तेजसासौ	१३८	अवनिपशुपुत्र०	३१६
अर्केऽजस्थे	४४६	अवाङ्मुखी सा	१२
अर्केन्दुधराणि०	४५०	अवामनासा०	४७५
अर्केन्दुवह्नि०	३७१	अव्यक्तमहदहंकृति०	९
अर्कैर्मन्त्री	२१४	अव्यक्तात्कपर्द०	४१३
अर्कौघाभं	२९३	अव्यक्तादन्त०	७
अर्घ्यपाद्याचमन०	७०	अव्याद्भास्कर	३२५
अर्चयित्वा	४७१	अव्यान्निर्व्याज०	३५७
अर्चयेदङ्गमूर्तीश्च	२३९	अव्यान्मीलत्कलाप०	२७२
अर्चयेद्दिक्षु	४३०	अशोकोद्भव०	७१
अर्चा कार्या	४००	अश्मपातादिका	३७४
अर्च्यां ह्रस्वत्रय०	१९६	अश्वेः पार्श्वस्थ०	५१
अर्थिभ्योऽर्थं०	५०१	अश्वत्थचूत०	६९
अर्धपदाद्यन्तासु	५१	अश्वत्थविप्रा०	१३८
अर्धैकद्विलिसंख्या०	३३	अश्वत्थोदुम्बरजाः	९६
अलंकारा तथा	१७१	अश्वारूढा	४९९
अलदलनिशा०	४८५	अश्वियमानलधाता	४५

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
अश्वेभाजभुजङ्ग	४५	अष्टोर्ध्वशतं मन्त्री	३४२
अश्वोदरजसंज्ञश्च	७६	अष्टोर्ध्वशत हविषा	२४२
अष्टत्रिंशत्प्रभेदेन	६८	असंशयतरं	२३४
अष्टपत्रगुण०	३७७	असकलशशि०	४९१
अष्टपत्रमथ	३३९	असिखेटक०	२०६
अष्टप्रकृत्यात्मकश्च	२९५	असितचतुर्दश्यां	२०५
अष्टभिः सप्तभिः	४६१	असिताङ्गाख्यो	१११
अष्टभिरेतै०	२६२	असुत्रसादिकौ	६४
अष्टसाहस्र०	१९५	असौ मृग्यश्च	५०६
अष्टसु शूलेषु	३४४	अस्तेयवृत्ति०	५०७
अष्टहरिविधृत०	१८२	अस्त्रमन्त्रप्रबद्धाशो	२९४
अष्टाक्षराक्षर०	३०४	अस्पृष्टकुं गोमय०	२१३
अष्टाक्षराक्षरा०	३००	अस्य तु वेदादित्वा०	२८४
अष्टाक्षराङ्गै०	२९७	अस्य यन्त्रमभिलिख्य	३५९
अष्टाक्षरान्तरित०	३३३	अस्याक्षराण्यमूनि	३८४
अष्टाक्षरेण	२९३	अस्यास्तु रजसा	४०
अष्टाक्षरोक्त०	८९	अस्या विकारा	४१
अष्टार्णचक्र०	३७०	अस्यैकशृङ्गो	३३७
अष्टाशाशार्गला०	१४८	अहं वैश्वानरो	१०४
अष्टोत्तरं शतमथो	२४२	अहरहरष्टशतं	४१५
अष्टोत्तरशतजप्तं	२०४	अहिमूषिक०	२११

	पृष्ठम्
अहिशशधर०	४०५
अहोरात्रमिनेन्दु०	१३
आ	
आकृतिं स्वेन भावेन	३८
आकृष्टानां	४८०
आख्यां मध्यगता०	१८७
आख्यां मध्ये	१८७
आज्यतिलराज्य०	२०७
आज्याक्तैर्जुहुया०	३३१
आज्यापामार्ग०	३९७
आज्येनाष्टसहस्रं	४४४
आज्यैरयुतं	२४३
आज्यैरष्टोर्ध्वशतं	२३७
अताम्रार्कायुताभां	१०९
आत्मनो देवताभाव०	६३
आत्मन्यघश्चो०	४२३
आत्मानं मदनं	२६९
आत्मानमार्यां	२१२
आत्मान्तरात्म०	२७८
आदावङ्गावरणं स०	७२
आदावङ्गावरणमनु०	१४५

	पृष्ठम्
आदित्यं रविभानू	२२९
आदित्याभिमुखो ज०	१७०
आदित्याभिमुखो भूत्वा	४२१
आदित्सु कुत्सितं	५०८
आदीनामिति	३३
आदौ तारं विलिखतु	४०१
आदौ तारः प्रकृति०	४१७
आदौ विधानेषु	३०९
आद्यन्तप्रणवग०	१२१
आद्यन्तस्वरषट्कस्य	२६
आद्यस्वरः समेतो०	२७६
आद्याः पञ्चाक्षर०	४३२
आद्या मिथुनै०	२५२
आद्ये सूक्तत्रये	१६७
आद्यैरावीतबीजं	१३३
आद्यैर्मेधाह्वयो	४१
आद्यैस्त्रिभेदै०	९४
आर्द्रांशुको०	४४१
आर्द्रा प्रज्ञा	४५१
आधाय ब्राणे	२१२
आधाय वैश्वानरमत्र	२५५

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
आधाय वैश्वानरमादरेण	४४१	आराध्य चैवं	३३५
आधारहृद्वदन०	२९४	आर्कैः समित्सहस्त्रैः	२०३
आधारोद्यच्छक्ति०	८८	आर्तवात्परमं बीज०	११
आनन्दः कर्दमश्चैव	१६७	आर्या दुर्गा	२०१
आनित्यसमिद्धोमा०	२०६	आलिख्य वीरपट्टे	४८७
आपो हि ष्ठा	४२१	आलिख्यात्कर्णिका०	२६६
आप्यायितोऽग्निना	४०१	आलिङ्गेदग्नि०	२७०
आप्यायिनी	३९०	आलोड्य गुड०	४६८
आबद्धरत्नमकुटां	१७५	आवाह्य विघ्नेश्वर०	२५५
आभाष्य चटप्रचटौ	३९४	आवाह्य सम्यक्कलशे	१६१
आभिः सर्वाभि०	४३४	आवाह्य हार्लेखिक०	२१७
आभ्यामश्वयुगे०	४३	आवृतिः कथिता	४२५
आयामि बुद्बुदाकारं	११	आवृतिरङ्गैराद्या	३८९
आयुष्कामः स्वर्क	४५	आवृतिराद्या मूर्ति०	३८५
अरक्तैस्तरणि०	३६०	आशान्तिद्वय०	२६५
आरण्यकौ	१९८	आसनस्वागते	७०
आरभ्य कर्म०	४६७	आसीनः पश्चिमे	२३४
आरभ्यादिज्वलनं	४०७	आहाराद्रसज	१४
आरम्भे मानुषाणि	४३४	इ	
आराध्य च विसृज्या०	३७०	इक्षुशकलैः	१८५
आराध्य चाष्टोर्ध्वं०	३४१	इक्षोः सितैश्च	४६२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
इच्छन्त्रोदिति	२२	इति परमरहस्यं	४२७
इच्छादानार्थकौ	६३	इति परिपूज्य च	२२१
इतः पूर्वं प्राणबुद्धि०	७९	इति परिपूज्य महेशं	४५१
इति कृतकलशा०	१५१	इति पृष्ठः परं	३
इति कृतदलसुवि०	१५०	इति मदनयोग०	२६९
इति कृतदीक्षः	३५८	इति मन्त्रजपा०	१६४
इति कृतयन्त्र०	४०१	इति मातृकाविभेदा०	१२२
इति क्रमाख्या	१११	इति यन्त्रकलश०	२६७
इति चण्डमन्त्र०	४१५	इति योगमार्गं	२९०
इति जगदनुषक्तां	१०५	इति लवणमनो०	४७३
इति जपहुतपूजातर्पणै०	२६३	इति विन्यस्त०	४२९
इति जपहुतपूजाध्यान०	३९०	इति विरचित०	३५८
इति जपहुतार्चनाद्यैः...मन्त्रेण	२५३	इति शताक्षर०	४५६
		इति संलीन०	४०
इति जपहुतार्चनाद्यैः...मन्त्रो०	४००	इति सिद्धमनु०	११९
		इति सोममन्त्र०	२३५
इति जपहुतार्चनाद्यैर्मन्त्री	२९९	इति हवनजपा०	३२०
इति तव सषडङ्ग०	१०५	इति हृल्लेखा०	१५८
इति दीक्षितविहित०	२९६	इतीरितानामपि	५२
इति निगदितक्लृप्त्या	१९०	इतीरिता लोक०	१९३
इति निगदितो	१२२	इतीरिताश्चारु०	३०७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
इतीरिता सकल०	१०६	इन्द्रियतारसमेतं	३८१
इतीह दिनकृन्मनुं	२३१	इयमेवावृतिराधिका	३०१
इत्थं जपार्चना०	२०१	इष्टं वानिष्टं वा	५०९
इत्थंभूतः स	२१	इष्टतोऽनिष्टसंहर्ता	५०६
इत्थं मन्त्री	२७८	इष्टाय दीयते	२३५
इत्थं मूलप्रकृत्यक्षर०	५१०	इष्ट्वा दिनेशमथ	२१८
इत्यजपामन्त्रविधिः	२२३	इष्ट्वा यथोक्तमिति	१४७
इत्याचारपरः	५१०	ई	
इत्यादिदोषदुष्टा०	५०१	ईकारस्य	३७
इत्यादि वाणिनीभि०	१८५	ईदृशं गणपं	२५९
इत्युक्तविधिचतुष्के	३००	ईदृशं यन्त्र०	४३१
इत्येवं प्रणवविधिः	२९१	ईशाग्निनिरृति०	१४४
इत्येवं प्रणिगदितो	३४५	ईशानस्तत्पुरुषो०	३७६
इत्येवं हुतविधि०	१०२	ईशानाख्यः स	५२
इन्दुकलाकलितो०	१९१	ईशानादीन्मन्त्र०	३७६
इन्दुद्वयोदित०	२२२	ईशे ईश्वरि	४७०
इन्द्राग्नियम०	७३	ईशोऽनुष्टुब्भूरी	३८१
इन्द्राग्निरक्षो०	१३९	उ	
इन्द्राणी कौमारिका	३११	उकारयोगात्तस्यैव	३४
इन्द्राणी चैव	१४६	उक्तानां दारवीं	४६८
इन्द्रादयस्तद्वहिश्च	२९८	उक्तैः किमत्र	३५७

	पृष्ठम्
उक्तैवमत्र	४२०
उग्रं वीरयुतं	३४७
उच्चार्योच्चार्य च तं	२८४
उच्चैरुन्मार्गगो	३३
उत्क्रान्तौ परकाय०	२८९
उत्तरभागे	२५४
उत्तिष्ठपदं प्रथमं	१९७
उत्तुङ्गादिः	४९८
उत्पलानि च नीलानि	७१
उत्पाते महति	३५२
उत्पूर्वात्तिष्ठशब्दा०	२४०
उदानः प्राणसहितो	१७
उद्घूर्णैः प्रहरण०	२११
उद्दिश्य यद्यदिह	४६१
उद्दिश्य यद्यदेनं	२०१
उद्यदादित्यकिरण०	२
उद्यद्भास्वत्समाभां	१२९
उद्यद्भास्वत्सहस्र०	३४९
उद्यद्विक्रुतिभुजाढ्या०	१९९
उन्मत्तक्ष्वेल०	४४०
उपलिप्य	७४
उपलिप्याथ	४६९
उपस्थिते	४७२
उभाभ्यां लभते	६०
उमा चण्डेश्वरो	३८०
उरः कुक्षिस्तनाद्यं	१६
ऊ	
ऊदद्रादिलळाः	३५
ऊदोद्रादिलळाः	४४०
ऊर्ध्वं तु मरुता	१२
ऊर्ध्वाधः क्रमतो	३८६
ऊर्ध्वाधःप्रोत०	४००
ऊर्ध्वावस्तिर्य०	१०४
ऊर्ध्वादिमेखलासु	२५४
ऊर्ध्वेन्द्रयाम्य	१३४
ऊष्माणाष्टाक्षरा	३१२
ऊहापोहविद०	५०६
ऋ	
ऋक् च तदाद्यादिः	२८४
ऋकपञ्चकं	४६८
ऋक् पञ्चमी	४६५
ऋक्षराश्यादियुतया	४१

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
ऋगियमृणमोचिनी	४६२	ऋषिवर्णादिकौ	६३
ऋग्वारुणी	४६१	ऋषिस्तु भार्गवः	३३७
ऋतवसुवरनर०	२२१	ऋष्यादिकाश्च	२६४
ऋद्धिः समृद्धिः	३०	ऋष्याद्याः पूर्वोक्ता मन्त्रे०	२३८
ऋषिः प्रजापति०	३२१	ऋष्याद्याः पूर्वोक्तास्त्रि-	४५४
ऋषिर्देवते	२६०	ऋष्याद्याः स्युः	२४०
ऋषिरपि गणको०	२४६	ऋष्याद्या ब्रह्म०	२२०
ऋषिरपि काश्यप	४०५	ऌ	
ऋषिरपि वराह	१७६	ऌतवर्गलसानो०	३४
ऋषिरपि संवननो	४५८	ए	
ऋषिरभिहितो	४४८	एकद्विकत्रिक०	९७
ऋषिरस्य कहोला०	३९९	एकपञ्चाशदुद्दिष्टा	३०
ऋषिरस्य मनोः	२९३	एकमपि नालिकेरं	२६१
ऋषिरस्य वामदेवः	३७५	एकह्रासादन्य०	५०४
ऋषिरस्याघोरा०	३९४	एकाग्रचित्तो	३२७
ऋषिरस्याज०	२१५	एकादशांश०	४७१
ऋषिरस्याहि०	३२४	एकादशार्धकर्णिकां	१००
ऋषिर्गुरुत्वा०	६३	एकारादिविसर्गान्तं	३७
ऋषिर्दीर्घतमा०	२१०	एकीकृत्य समस्त०	२२०
ऋषिर्भृगुश्छन्दसि	१५९	एकेन पूरयित्वा	४३०
ऋषिस्तु नारदो	२७२	एकैकं त्रिंशतं	१७०

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
एकैकं त्रिसहस्र	४२६	एवं करोति	१७०
एकैकान्तरिता०	१३९	एवं काले	३४०
एकैकेषु दलेषु	१४९	एवं कृतेन	४७२
एतत्तु वेदसारस्य	४२०	एवं कृत्वा तु	४२४
एतत्त्रयं त्रिशः	४२३	एवं जपहुतार्चाभिः	४१४
एतां साध्यर्क्षवृक्षेण	४६७	एवं देवं	२७५
एता द्विषट्	१४१	एवं प्रोक्तैः प्रति०	३३७
एतानि केतोरमृता०	१०१	एवं प्रोक्तैर्योगै०	२९०
एतावत्यस्तु	४३४	एवं मृदुपल०	४४६
एतेषां तारणात्तारः	२२	एवं राशौ तु	८०
एतैः सहस्रद्वितया०	९८	एवं वर्णविभेद०	९५
एतैर्जुहोति	९६	एवं विचिन्त्य	२१०
एदैतोः कर्कटो	४१	एवं संग्रह०	४७
एदैतोर्मृगशीर्षार्द्रे	४४	एवं संपूज्य देवीं	१५१
एनस्ताः प्रति०	४२१	एवं संपूज्य पीठं	१३२
एभिर्विधेयाः	३१७	एवं संबन्धसंसार०	२२
एभिर्विधानैर्धरणी	३१७	एवं संसिद्ध०	४३१
एभिर्विधानैर्भुवनेश्वरीं	१५३	एवमभ्यर्चिते	२९८
एभिस्त्रिभिर्मनु०	४५४	एवमादिकदोषा०	५०२
एभ्य एव तु	४३	एवमेषा जगत्सूतिः	४०
एभ्योऽमावास्यान्ता०	४६	एष सर्गः	९

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
एषां याग०	३१८	कफास्मिकास्तु	१९
एषु प्राग्वारुणा०	५८	कमलोद्भवौषधिरसेव	८७
एषु स्वरा	२६	कम्पः पुलकानन्दौ	२९०
ऐ		कम्बुग्रीवां	२
ऐक्षवजलनिधि०	२४७	करकमलविराज०	४६६
ऐन्द्रं घृतेन	१३१	करचरणपार्श्व०	४९७
ऐन्द्रीं समारभ्य	३२४	करणात्मसमायुक्तः	९२
ओ		करणेन्द्रियरस०	४९४
ओंकारो गुणबीजं	२८४	करणोपेतै०	९
औ		करदेहमुखन्यासं	३८२
औद्भिदः स्वेदजोऽण्डो०	१०	करपादमुखादि०	२७९
क		करपुष्करधृत०	२४८
कंधराचिबुकास्येषु	४६९	कराली विकराली च	१०५
कचग्रहण इत्यस्मा०	६४	करिकलभाः	२५६
कण्ठे केनावनद्धा०	४१०	करेण तेनैव	२२३
कण्ठे भ्रूमध्ये	२८९	कर्मणा मनसा	५१०
कतस्तिष्यस्तथा	४४	कर्षोन्मिते च	३१७
कथयामि मनो०	३८५	कलाः कलानाद०	८८
कदगास्यकण्ठ०	३९५	कलावृतं चाहि०	३३२
कनकविद्रूर०	३८०	कलायुतैः	५०३
कनिष्ठान्तासु	६५	कल्पादित्यमुख०	१०३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
कश्चित्कर्मप्रकारज्ञः	१४	कुर्यात्कलाभिराभि०	८८
कश्चित्तु भौतिक०	१४	कुर्यात्प्रयोगानपि	२१४
कश्रोत्रनयन०	११८	कुर्यात्प्राणप्रतिष्ठां	६९
कषतो भुवनं	४४	कुर्यादनेन	३८६
कह्लारपद्म०	१७०	कुसुमरस०	४४२
कांसोऽस्मीत्यनया	१७१	कुसुमास्त्रधिया	२७०
कात्पूर्वं हस०	४०७	कुहूरिति च	१२
काननवृत्त०	८५	कूर्मादिभ्यां	१८०
कामाद्या वसुदाः	२८	कृशा मध्यगताः	२७२
कारस्करस्य पत्रै०	२०४	कृतं समस्तं	६०
कालाभ्राभः	३९५	कृतसंदीक्षो मन्त्री ज०	४१३
कालिकगलहृ०	१८०	कृतसंदीक्षो मन्त्री दिन०	२२५
कालीमाररमा०	१८७	कृताभिषेकदीक्षस्तु	१९५
कालेन भिद्यमानस्तु	६	कृते निवेद्ये	७४
कालेन भिन्नात्पूर्णात्मा	१०	कृत्या नश्यति	४४३
कालेन यावता	५	कृत्वा त्रिगुणिता०	२९७
काष्ठा तावत्कला	५	कृत्वा पिष्टेन	४१४
काश्मर्यदारुसमिधां	४५३	कृत्वा मण्डलमष्ट०	२२७
कुञ्चितकुन्तल०	१८१	कृत्वावनिं	५०
कुङ्कुमं पीतलवर्णं	४६८	कृत्वा समाप्य	३९७
कुरु कुर्विति	४९३	कृत्वा स्थण्डिलमङ्गणे	४४२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
कृत्वा स्थण्डिलमसि०	२९६	क्षान्तिः पुष्टिः	३८
कृष्णं दग्धपुलाकौ	६१	क्षीरद्रुमत्वगभि०	२४४
कृष्णाभः	४०८	क्षुतकृत्कृकलौ	१७
कृष्णा शूलासिकरा	४३८	क्षुरिकाकृपाण	२१३
कृसरं च वैष्णवेयं	५५	क्षेत्रज्ञसंज्ञकममुं	१०५
केरोदसक्तुपिष्टं	५५	क्षेत्रज्ञस्य	१८
केशवमेषादीनां	३०७	क्षौमाम्बरपरिधाने	१२४
केशवादिप्रदिष्टानां	२९५	ख	
केसरेष्वङ्गपूजा	२३३	खड्गं सखङ्गशिरसं	३६७
कोणद्वयार्धकोष्ठे	५१	खण्डेष्वेकाशीतिषु	१८९
कोणमत्स्यस्थिता०	५८	खण्डैः सुधालतोत्थैः	११५
कोणोल्लसितसुधा०	४८२	खण्डैश्च सप्तदिन	२४३
कोष्ठेषु षोडश	१४९	खदिरः कृष्णवंशौ	४५
क्रमवृद्धौ परं	१३	खमपि सुषिरान्विह०	७
क्रमाच्चक्रादि०	३७३	खरमञ्जरीसमुत्थं	३५९
क्रमात्तारादि०	४२१	खरमञ्जर्याः	३३०
क्रमादष्टायुधाः	१९६	खेटासिमुसल०	४६७
क्रमेण तद्वर्णविकार०	३६३	खेचरी मञ्जरी	३२
क्लीबा मुखद्वयोपेता	४३४	ग	
क्वाथैः पयोभूरुह०	३२६	गजमृग···रोचनायुक्तैः	४८८
क्षाद्यास्ते सप्तवर्गा	१०१	गजमृग...रोचनोपेतैः	१५२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
गणकः स्याद्दषि	२५७	गुह्यादाचरणतलं	२२४
गणाधिपगणेशौ	२५८	गृहपरिमितमिष्टा	२२७
गता वा बीजतामेष	३८	गोमयविहिता०	२१३
गदितं निजपाणितलं	२२३	गोमयेनोपलिप्येत	३७२
गन्धपुष्पाक्षत०	७०	गोमूत्रगोमयो०	१३३
गन्धादयो निवेद्यान्ता	७०	गोरोचनाक्षतिल०	२२६
गर्भाधानादिका	७८	गोसर्पिषा वा	७१
गव्याक्तैर्जुहुया०	३९८	गौरी त्रैलोक्यविद्या	३२
गव्येन शुद्धपयसा	२३४	गौरीन्दिरा	३०९
गव्यैर्वा पञ्चभिः	४२४	ग्न्याद्यं ज्ञानेन्द्रियं	४३२
गायत्त्रिवर्ण०	४५४	ग्रहणी नाम सा	१९
गायत्रीं न्यसतु	१३१	ग्रामं गच्छन्नगर०	२७४
गायत्रीं प्रतिलोमतः	१४४	ग्राम्योत्कीरनृतं	५०९
गायत्रीं शतमखजे	१३४	**घ**	
गायत्रीं शिरसा	४२२	घनवर्त्मकृष्ण	१२७
गुरवेऽप्यथ	५०४	घृतावसिक्तै०	३९६
गुरुणा समनुगृहीतं	८२	**च**	
गुरुमपि परिपूज्य	१५२	चक्रं च चक्राङ्क०	३६६
गुरोर्गरीयः	३१९	चक्रं च चतुरश्रं	५९
गुर्वाद्यास्तारादिका	८०	चक्रदरखड्ग०	१९९
गुह्यस्थितं	११७	चक्रमनुग्रहसंज्ञं	१९०

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
चक्रशङ्खगदा०	३२६	चन्दनकर्पूरागरु	६८
चक्रसशङ्खगदा०	२९७	चन्दनकुचन्दना	३२
चक्रस्य नाभिसस्थं	३३१	चन्दनागरुकर्पूर	७०
चक्रे चाष्टाष्टपदे	१८८	चन्दनह्रीबेरागरु०	६८
चण्डचण्डाय	४१३	चन्द्रमसे च दिग्भ्यश्च	७९
चतसृषु	४८५	चन्द्रमुख्यनिजायां	२३४
चतुःषष्ठ्यशे वा	१९०	चरणाग्रसंधिषु	४४९
चतुरङ्गुलजैः	१२०	चरन्वने दुष्ट०	३५२
चतुरङ्गुलपरिमाणै	४०२	चरस्थिरोभया०	४३
चतुरश्रमर्धशशि०	५६	चराचरस्य जगतो	३८
चतुरीयो विलोमेन	२५७	चामरमुकुरसमुद्गक०	१७५
चतुर्थं च क्रमं	३७२	चित्र्यक्षरैः	४६५
चतुर्थ्यां नालिकेरैस्तु	२५९	चित्तात्मैक्यधृतस्य	२८०
चतुर्थ्यांमावृतौ	२६८	चित्पिङ्गलपद०	७४
चतुर्भिर्यादिभिः	४१	चिद्रूपा चिन्मया	३१४
चतुर्भिश्च शिखावर्णैः	३२१	चिद्रूपात्सकल	१०१
चतुर्भुजाश्चक्रशङ्ख०	२७८	चिन्तारत्नाश्रिता०	४८४
चतुर्वक्त्रयुक्ता	१५५	छ	
चतुर्विंशतितत्त्वस्था०	२७	छन्दश्च देवी...जम०	४२२
चत्वारिंशच्चतुःपूर्वं	२५९	छन्दश्च देवी...स्थानेषु	४२२
चत्वारि चत्वारिंशच्च	४३१	छन्दस्त्वनुष्टुप्	३७०

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
छान्तं मरुत्तुरीय०	२०९	जय चक्रगदापाणे	३१९
छिन्नरुहां समिधां	३५९	जय पक्षिपति०	३१९
ज		जय सुन्दर	३१९
जटाबद्धचन्द्रा०	१५५	जया दुर्गा प्रभा	३०
जन्तुः षडङ्गी	१६	जरायुजस्तु	११
जन्मर्क्षाणां	४०४	जलजैः स्थलजै०	६०
जपः पूर्वोक्त०	४३३	जाग्रत्स्वप्न०	२८७
जपहुतपूजा	१८३	जातवेदो	४७०
जपाद्दशांशं	१३७	जातीपलाशकर०	२४३
जपावसाने	१६०	जान्वोरापाद०	३३८
जपेच्चतुर्विंशति०	१५१	जान्वोरासक्त	३४८
जपेदिमं मनुमृतु०	२३६	जायतेऽधिक०	२१
जपेन्मनुं	२३४	जायते पुनरसौ	२१
जसमधोमुख०	१८८	जायाग्नेर्हृदय	९२
जसव्योऽयं	३९९	जिह्वाङ्गमूर्ति०	७८
जप्तुकामो	४३२	जिह्वा ज्वालारुचः	७७
जप्तेनाष्टसहस्रं	३५३	जिह्वासु त्रिदशा०	७६
जप्त्वैवं मन्त्रमेनं	३९४	जीवशिखिकर्ण	३९४
जप्यः स्यादिह	४१६	जुहुयाच्च चतुर्वारं	७८
जप्याच्च लक्षमानं	२४१	जुहुयाच्च वाम०	३६९
जम्बूभिः स्वर्णाप्त्यै	१८५	जुहुयात्कलाचतुष्कैः	४६०

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
जुहुयात्तिलैः	२३८	डान्तं शिखीलवयुतं	४८९
जुहुयात्सर्वहोमेषु	७८	**त**	
जुहुयादन्त्यया०	१७१	तं तथाविधमालक्ष्य	५०७
जुहुयादशोक०	१६२	तच्च तुरीयातीतं	८८
जुहुयादष्टभि०	२९८	तच्चतुष्कं सुषुम्ना०	२६
जुहुयादष्टोर्ध्वशतं	३६९	ततः कृत्वा जपहासे	१३७
जुहुयाद्गुग्गुलु	३३०	ततः क्रोधीशचण्डीश	३१
जुहुयाद्दुग्धहवि०	२७३	ततः समस्थलीकृत्य	३७३
जुहुयाद्रोहिण	२०२	ततश्चक्री गदी	२९
ज्ञातास्मीति	२२	ततश्च मनसा	७९
ज्येष्ठा धकारा	४४	ततश्च राशिचक्रं	५९
ज्योतिः प्रकाशनं	२९१	ततश्छिन्नोद्भवानां	४०१
ज्वरादिकां रोग०	३२९	ततस्तदूर्ध्वभाग०	४२
ज्वलज्ज्वालासमाभाः	२७८	ततोऽग्निमाधाय	५०२
ज्वलितशिखिशिखे	३८१	ततो मण्टपमध्ये	५७
झ		ततो महामुसलकं	३६४
झण्डीशो भौतिकः	३१	ततो मध्यमकुण्डस्य	३७२
ट		ततो या प्रथमा	१२
टङ्काक्षाल्यभय०	१३५	ततो विदर्भितं	१४०
टान्ते लिख्या०	४११	ततोऽष्टाक्षरपूर्त्यर्थं	२९५
ड		ततोऽस्त्रक्लृप्तिः	४२९

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
ततोऽस्य प्रत्ययास्त्वेवं	१३७	तथैवामाशयगतं	२०
तत्कर्णरन्ध्रजापा०	१८७	तदा तत्पाकमुक्तं	१७
तत्पञ्चकं	४३३	तदा तां	२३
तत्परं धाम	१४	तदात्मकं	४२०
तत्पुरुषाद्याः	३८५	तदा प्रक्षुभितैः	१७
तत्प्रविचिन्त्य	२८१	तदायुधैः	१९६
तत्र किट्टं	२०	तदा षड्गुणिताख्यस्य	२४
तत्र भूतास्तु	४७४	तदा स्वरेशः	४०
तत्र विशन्ति	४८५	तदूर्ध्वभागसंस्थः	४३
तत्र स्युः	४३३	तद्देहसंस्थिता	५०
तत्र स्वाद्वम्ल०	२०	तद्बहिः पार्थिवं	६०
तत्राग्निमारुतं	५८	तद्बहिः शरमायाश्च	१४०
तत्राथो	७४	तद्बहिर्मण्डलं	३६५
तत्रान्त्रान्तर०	२०	तद्बही रुचिरा०	६०
तत्रोपसर्गा	३७४	तद्बाह्ये मनुवर्णैः०	३४४
तत्सर्वं तेन	४७४	तद्द्वितीयैक०	४१८
तथा दलानां	५९	तद्भेदांश्च	१३
तथा दिव्यैरहोरात्रै०	५	तद्यन्त्रयुगं	४८३
तथा देहावृतस्यापि	१८	तद्वद्धं प्रतियोज्य	४६०
तथाविधैर्द्वादशभि०	६	तद्वद्ध्यागं	४८६
तथा शिष्यकृतो	५०९	तद्वद्विधाय	४८७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
तद्वर्णभिन्ना	४०	तस्य पादारविन्दो०	५०६
तनुदीर्घाङ्गुली०	३	तस्य पुरस्ताद्विधि०	३५६
तनुमध्यलतां	१८०	तस्यां च	४६८
तन्त्रिभेदसमुद्भूता	२७	तस्यां ग्रहिण्यां	१६
तन्त्रश्चण्ड०	४१४	तस्यां रात्र्यां	४७३
तन्मध्यगतं प्रणवं	२८३	तस्याः कायाग्निना	१६
तन्मध्यगतं शुद्ध	२८३	तस्याधस्तात्	१९
तन्मन्त्रायुत०	२३४	तां दृष्ट्वा	३
तन्मध्यस्थितयाम्यो०	५७	ताः स्युः पञ्च	३८२
तपिनी तापिनी	२८	तानि त्रिषड्द्वादश	३०६
तपो ज्ञानतया	४१८	ताभ्याममोभ्यां	४४
तमोपहारिणीं	४२५	तामेनां कुण्डलीत्येते	३८
तमोमयि	४७०	तामेवाथ	४८६
तरणिलक्षमनुं	२६५	तारं तु मूर्ध्न्यथ	३२४
तवर्गोत्थः	४०	तारं व्याहृतयश्चा०	२३८
तवायुर्मम	६	तारं सहृदयं	३२१
तस्मादघोरा०	३९८	तारं हृदयं	३६३
तस्मादिनाय	२१९	तारः शक्त्युत्थतया	२९२
तस्मादेतं	४४७	तारनालमथ	४००
तस्मिन्गुरौ	५०९	तारभवाभिरथर्भिः	१३३
तस्मिन्निधाय	२८६	तारयुजा	२७१

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
तारस्मामायाश्रीः	१६५	तिथिषु तु	४४५
तारशक्त्यादिकै०	३९२	तिरस्क्रिया	४३०
तारश्च शक्तिरजपा	९१	तिर्यञ्चो भौतिकाः	४३४
तारश्रीशक्ति०	२४६	तिलतण्डुलकै०	४९२
ताराणामश्विनादीनां	८०	तिलराज्यनल०	४३१
तारादिकं	३७८	तिलसिद्धार्थै०	२१२
ताराद्यैर्दशभि०	७८	तिलैः सराजीखर०	३६०
ताराद्विभक्ताम्बर०	३९	तीक्ष्णा रौद्री	२८
तारान्तेऽस्त्रादावपि	१७९	तीव्रा ज्वालिनिनन्दे	२५१
ताराह्वयो	४१६	तीव्रे ज्वरे	४०२
तारेण	२५५	तुङ्गार्थत्वाच्छिरः	६१
तारेऽसुमपि	३४३	तुलस्यौ पङ्कजे	७४
तारो मायामरे०	१९५	तुष्टिः पुष्टिश्च	१७२
तालस्य पत्रे	४४१	तुष्टुवुर्हृष्टमनसो	२
तावती तव	६	तूष्णीं हुत्वा	१०४
तावत्यो मातृभिः	२७	तृतीयाष्टाक्षरस्यापि	४२०
तावद्भूतेन	२०८	तेजस्यनन्यगे	२८६
तावद्भिर्द्विजवृक्षै०	४५२	तेन त्रिंशत्तिथयो	४६
तासु हृद्देश०	४६८	तेनैव चाङ्गानि	११०
तास्ताश्च देवता	४४५	तेषां मातङ्गानां	२५६
तिथिनक्षत्रवारेषु	४५	तेषां शुद्धकुल०	४१७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
तैरष्टचत्वारिंशद्भी	५८	त्रिमूर्तिसर्गाच्च	१०७
तैरेव विकृतिं	३	त्रिवारमम्भः	८७
त्यक्तदोषा	४३१	त्रिविधं गन्धाष्टकमपि	६७
त्यद्यन्त आर्यं	२२८	त्रिष्टुबनुष्टुप्तत्पद०	३७०
त्रिंशद्भिरप्यहोरात्रै०	५	त्रिष्टुब्जगत्यौ	४२२
त्रिकालमेवं	२७४	त्रिसहस्रं	२३३
त्रिगुणा सा	२३	त्रैकाल्यज्ञानोद्दै	२९०
त्रिगुणितमपि	३०६	त्रैलोक्यं रक्ष	३२४
त्रिगुणितसंज्ञे	४८२	त्र्यक्षरस्य जपो	४१४
त्रिगुणितविहिता	४८४	त्वच्चरणसरसिज०	१२५
त्रिगुणेन च	६६	त्वच्चरणाम्बुरुहयोः	१२३
त्रिचतुःपञ्चषट्सप्ता०	२३	त्वगसृङ्मांसमेदो०	१८
त्रिणयनमरुणाभा	७७	त्वमाननममित्रघ्न	४७०
त्रिपादोनौ	४२	द	
त्रिभिस्तु ... शिरश्च	४४८	दक्षः सव्यस्थिते	२६
त्रिभिस्तु ... शिरोभिः	१६५	दक्षहस्तं	४७१
त्रिभुवनशंकरीति	४९०	दक्षिणां सप्तकर्षां	४७२
त्रिमधुरपूर्णे	४८६	दक्षोऽस्य	१६३
त्रिमधुरयुक्तैश्च	२१२	दण्डादिकांस्तथाष्टौ	३६८
त्रिमरयुतै०	२०७	दण्डादीनामथा०	३६४
त्रिमुखि त्रयीस्वरूपे	१२५	दण्डयर्यांशो	३४३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
दत्त्वा सुवर्णं	३७३	दिनकरलक्षं	१२१
दद्याच्च दिव्यभावं	४९	दिनमनु दिननाथं	३५५
दधिदूर्वेति	४५१	दिनशः स चतु०	२५०
दध्यक्ताभिर्जुहुया०	२७१	दिनशः सर्वबश्यं	२५८
दध्यन्नलोण०	२५९	दिनशोऽष्टोर्ध्वसहस्रं	३५४
दन्तानां धावनं	४२१	दिनावतारे	२४१
दलाग्रवृत्तराशीनां	५९	दिनाब्जं	४३५
दलान्यच्छान्यन्तरालं	६१	दिशो दश	६५
दले दले तु यः कालः	५	दीक्षां प्राप्य	१८२
दशधा गुणिता	२४	दीक्षाक्लृप्त्यै	१३०
दशभिः सप्तभिः	४९३	दीक्षातो जपतु	१६४
दशभिर्दशभि०	३५	दीक्षाभिषेकयुक्तः	२५२
दशाधिकशतैः	३६०	दीक्षायुक्तः	२६०
दशाहमेवं कृत्वा	२३९	दीक्षितः प्रजपेन्मन्त्री	२३२
दंष्ट्राग्रलग्नवसुधं	३६८	दीक्षितः प्रजपेल्लक्ष०	२५८
दंष्ट्रायां वसुधां	३३९	दीक्षां प्राप्य	१०९
दारिद्र्यरोगदुःखै०	१९३	दीक्षितो मनुमिमं	२७७
दिक्क्रमात्संपरि०	७७	दीप्ता सूक्ष्मा	२१७
दिक्पत्रेषु	३३५	दीप्तिं करालदहन०	३३१
दिक्षु प्राग्याम्य०	३८२	दीप्तिमुक्ताकरा०	२९६
दिग्दिक्संस्थामस्त्र०	१८९	दीप्तिरूपाय	३२५

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
दीर्घभाजा	२३२	देवमाता	१४६
दीर्घायुषो	३१७	देवर्षिपितृपूजासु	५०१
दुःस्वप्नेष्वपि	३५२	देवस्य वृष्टि०	४१९
दुग्धहुतात्कान्तिः	४५३	देवाः सश्रुतयः	९
दुग्धाक्तैर्जुहुया०	४५६	देवानृषीनपि	५१०
दुग्धाब्धौ	४९४	देवीध्माष्टशतं	४९३
दुर्गा च वरदा	२११	देवेश कर्म	३२०
दुर्गास्य देवता	१९५	देहेऽपि मूलाधारे	१३
दुर्गेति दुर्गादि०	४७०	दोःसंधिकण्ठ०	३९३
दुग्धाब्धिद्वीप०	३३५	दोर्धृतदाडिम०	१९१
दुरितोच्छेद०	४२६	दोर्भ्यां पदाभ्यां	८०
दुष्टां कष्टान्ववायां	१७२	दैवादिकस्याप्यथ	४९
दूर्वां घृतप्रसिक्तां	३३६	दौग्धान्नैर्भृगु०	४६४
दूर्वात्रिकैरष्ट०	३५२	द्रव्यैर्यथा	९६
दूर्वात्रितयै०	४०३	द्रव्यैर्विधान०	७८
दूर्वाभिः सतिलाभिः	४२६	द्रव्यैस्तैः	३३६
दूर्वायुतेन	४५३	द्राविणी मोहिनी	३१४
दृश्यो हिरण्मयो	४१९	द्रुता सा तु	१९
देवतां प्रतिपाद्यार्घ्यं	४६९	द्वात्रिंशके	३५०
देवताभ्यः पदं	८०	द्वात्रिंशदङ्गुलं	५९
देवभाग ऋषिः	२२८	द्वात्रिंशदयुतमानं	३९३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
द्वात्रिंशदिति	४५१	धातर्यमामिलाख्या	३०८
द्वात्रिंशदेताः	१७२	धातू द्वौ स्तो	१२९
द्वादशगुणिते	४८५	धातोरिह	४१८
द्वादशमध्यम०	१४३	धियो बुद्धी०	४१९
द्वादशसहस्र०	९७	धूम्रा तर्जनि०	४३७
द्वादशाक्षरजप	३२३	धृतपाशाङ्कुश०	२६०
द्वादशाक्षरमन्त्रं	२९५	ध्यातः सन्भूगृहे	३४०
द्वादशाक्षरमन्त्रान्ते	३६३	ध्यात्वा त्रिशूलहस्तां	२०२
द्वादशानां तु	२९५	ध्यात्वा देवीं	४७८
द्वाभ्यां वा चैकेन	१९१	ध्यात्वा धूम्रां	४३७
द्वारगकुम्भघृते०	१३६	ध्यात्वैवं विघ्नपतिं	२५०
द्वाराणि पदषट्काणि	५८	ध्यात्वैवं श्रियमपि	१६४
द्वारेषु मण्डपस्य	१३४	ध्यानस्य केवल०	४२३
द्विजभूरुहं महान्तं	२०७	ध्यानादपि	३४०
द्वितीयवर्तुलाश्लिष्ट०	१३९	ध्यानी मन्त्री	२७४
द्वितीयो दक्षिण०	४७१	ध्येयाः षट्कोणाश्रिषु	२४९
ध		ध्येयौ च पद्मयुग०	२४९
धनधान्यसमृद्धिश्च	३७४	ध्यैश्चिन्तायां०	४१९
धनुस्तु देवल०	४३	ध्वजः श्यामो	२९८
धवलनलिनराज०	४५८	ध्वजश्च वैनतेयश्च	२९७
धरापवरके	११३	**न**	

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
न इति प्रोक्त०	४२०	नमस्ते नलिना	३१९
नक्षत्रवृक्षसमिधां	४३८	नमस्ते समस्तेशि	१५४
नक्षत्रवृक्षसमिधो	४३८	नमो देहार्धकान्ताय	३८७
नक्षत्राणां	७९	नमोऽन्धकान्तक०	३८८
नक्षत्रात्मा	४९५	नमो भगवते प्रोक्त्वा	३२५
न च रिपवो	३९८	नमो भगवते सर्व०	३७१
न चापुत्रस्य	५०१	नमो विभिन्न०	३१९
नत्यन्ते कामदेवाय	२६६	नमो विरिञ्च०	३८७
नत्यादिभगव०	४९४	नमो ललाटनयन०	३८७
नत्वा ततस्तनुभृते	८१	नमोऽस्तु स्थाणु०	३८६
नन्दास्वारभ्य	४३५	नयनं पञ्चदशार्णैः	४५५
नन्दिन्यन्ते	२१०	नरसिंहमसुं	३४९
नन्द्यावर्तैर्जुहुत	१६५	नरहरिवपुषात्मना नि- जारिं	३५४
नपुंसकस्य	१३		
नभः श्रोत्रेऽनिल०	१९	नरहरिवपुषात्मना गृ- हीतं	३५३
नमः शब्दरूपे	१५४		
नमः श्रोत्रचर्मा०	१५४	नवकनकभासुरोर्वी	१७४
नमः संभृतसर्वा०	३१९	नवनीते नवे	२५९
नमश्चतुर्धा	३८७	नवभिः सप्तभिः	४२८
नमस्ते दह	४७०	नश्वरः सर्ग	३४
नमस्ते नमस्ते	१५७	न श्वेतरक्तपीतादि०	४

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
नष्टश्रीरपि	४२६	निजशिवशिरः	४०९
नाकारजेऽग्नतोऽन्ते	३०२	निर्जेप्सितं	१००
नादः प्राणश्च	३८	नित्यं चादित्यगतां	४९२
नादः शक्तिश्च	२४	नित्यशः	५०७
नादजाः षोडश	२९	नित्यानन्दा	३१०
नानावर्णविचित्रा	६१	नित्या निरञ्जना	१९४
नाभिर्हृदयं	२८८	नित्याभिः सहशतरा	१९४
नाभिरथाचरण०	१०८	निद्रयोरन्तरा	१९३
नाभेर्देशाद्दापदं	४७७	निधाय कलशं	२९७
नाभ्यक्तोऽग्नात्र	१७२	निरंशसांश०	५०६
नारी नरान्वा	४७३	निर्ऋतिदौवारिक०	५२
नारी नरो वा	२२३	निर्दिष्टस्कन्धविटप०	१०
नालिकेरान्वितै०	२५८	निवृत्तिश्च प्रतिष्ठा च	२९
निक्षिप्य कलम०	२२१	निवृत्तिसंज्ञा च	८
निक्षिप्य हृदये	४७४	निवेदिते	३६९
निखन्यात्तल	४६७	निहिताग्रयुगं....चतुष्कं	५८
निजजन्मदिने पयोन्धसा	४५३	निहिताग्रयुगं...तं०	५९
निजजन्मदिने शतं	४०३	नीलत्वरांशुक०	४६६
निजनामगर्भमथ	४०९	नीलोत्पलकैस्तुष्टै	१८६
निजरिपुमचला०	४९८	नीलोत्पलदलप्रख्यां	२
निजवर्णविकीर्ण०	४०७	नृपतरुसमिधा०	३४२

	पृष्ठम्
नृपफणिकेयूरां	१८१
नृशंसमन्धं	५०८
नेत्रकरणतुंदिनकर०	१२८
नेत्रदृष्टिः	६४
नैवातृनिरता०	३९२
न्यग्रोधायुतहोमा०	४५२
न्यसेत्तत्पुरुषाघोर०	३८४
न्यसेच्च दक्षभागे	६५
न्यस्य दर्भमयं	६७
न्यस्यैवं पञ्चभि०	३८३
न्यासक्रमेण देहे	३७८
न्यासान्वितो	११९
न्यासोक्तेषु	३५५

प

	पृष्ठम्
पक्काहुतीनामपि	५०३
पक्षः पञ्चदशाहः	४६
पञ्चज्ञानेन्द्रियाबद्धाः	९५
पञ्चभिरथो	३९५
पञ्चभूतमयी	१४
पञ्चममपि	३०८
पञ्चम्यावृतिरुक्ता	४५६
पञ्चाक्षरविहित०	३८३
पञ्चाक्षरेण	५०३
पञ्चानामक्षराणां	२३
पञ्चार्णोक्ताङ्गाद्यः	३९०
पञ्चाशदंशगुणिताथ	२५
पञ्चाशदात्मकोऽपि	२८२
पञ्चाशदौषधि०	९९
पञ्चाशद्वर्णभेदै०	८४
पञ्चेन्द्रियार्थगा	१४
पञ्चयसंधिगुदा०	१९८
पद्मं चरोभस्थिर०	३०७
पद्मनाभस्तथा०	२९
पद्मरागा सुवर्णा	७५
पद्मस्था पद्मनेत्रा	१६४
पद्मासनः	२९८
पद्मा सपद्मवर्णा	१६९
पद्मोत्पलकुमुद०	२०८
पद्मैर्भूपतिमुत्पलै०	२५३
पयसि हृदयदघ्ने	२४४
पयोद्रुमाणां	१५१
परमन्यदतिशयं	९२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
परेरेफगर्भ०	४१०	पालाशैः कुसुमै०	२४०
परा परायणा	३०	पालाशैः पुनरिध्मकैः	२३८
परिपूजयेच्च	३३६	पालाशैर्वा	३२९
परिवीतदृढावरणं	२५४	पाशनिबद्धं	४६३
परेण धाम्ना	१५	पाशश्रीशक्तिस्वर०	१५०
परोपकारनिरतं	५०७	पाशाङ्कुशमध्यगया	१४७
पलं पलार्धं	१३८	पाशाङ्कुशान्तरितशक्तिनृ०	३५७
पलाशपाटलीपार्थ०	७१	पाशाङ्कुशान्तरितशक्तिम०	४७८
पलाशपुष्पैर्मधुर०	११४	पाशाङ्कुशावृत०	१४८
पलाशबिल्वप्रसवै०	१२०	पाशाद्यलिक०	४८०
पवनाद्याः पृथिव्यन्ताः	३७	पाशाद्यष्टाक्षरार्ण०	३११
पश्चिमसंध्या०	४६४	पाशाबद्धं	४६३
पश्यति परं	२८७	पाशाष्टाक्षर०	४८४
पाटलपीतसितारुण०	३८०	पिङ्गलया प्रतिमुञ्चे०	२८२
पात्राणि त्रिविधान्यपि	५५	पिङ्गलां पृथुल०	१७८
पादसंधि०	४२३	पितरं वीक्ष्य	२२
पदाधिका	४१	पितृदेवता०	५०४
पाद्यं श्यामकदूर्वा०	७०	पिप्पलबिल्व०	३२
पानीयान्धः	२१४	पीठं पूर्ववदभ्यर्च्य	१९४
पायसेन	४५९	पीठे तनूनपातः	२३७
पारिभद्रसुमनो०	४०९	पीठे तीव्रादिभिः	२५८

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
पीठे पूर्वोक्ते	२००	पुरारातिदेहा०	१५६
पीठे विष्णोः	१७७	पुरुषः पुरुषात्मकं	५०४
पीठे हरेरथाङ्गैः	३२२	पुष्टिस्तुष्टिर्धृतिरपि	३१२
पीतः पिङ्गः कृष्णो	७३	पुष्पैः प्रियङ्गोर्मि०	१७७
पीतहिमजलद०	७३	पुस्तकजपवटहस्ते	१२४
पीताभा कर्णिका	३२८	पूजायां पार्श्वयुगे	१२२
पीतायोमुष्टि०	४३६	पूज्याः सितधृत०	२६१
पीता श्वेतारुणा	२३६	पूज्या गदा	३६६
पुंरूपं सा विदित्वा	३९	पूर्णसुषुम्नारन्ध्रां	४८३
पुटयोरुभयोश्च	८	पूर्णेषु षोडशे०	३७२
पुलासये	५०२	पूर्णोदरि च	३१
पुनः प्रतिकृते०	४७१	पूर्वे महागणपतिं	९०
पुनः शङ्खादिकांस्त०	३७३	पूर्वे स्थाने	३७१
पुनः समस्तेन	२५५	पूर्वेतरे मृत्युपदे	३५४
पुनः साध्येन	७८	पूर्वप्रोक्तैः	१५०
पुनराशेशास्तदनु	३८०	पूर्वमिडाया	२८२
पुनरुद्धृत्य	२५७	पूर्वस्याष्टाक्षर०	४१९
पुनर्गगनवेगाख्या	१४७	पूर्वोक्त एव पीठे	३८६
पुनर्निवेद्यमुद्धृत्य	८०	पूर्वोक्तमानक्लृप्त्या	१४३
पुनस्तत्प्रतिपत्त्यर्थं	२९५	पूर्वोक्ताद्बिन्दुमात्रा०	३६
पुनस्तोयगतं देवं	६९	पूर्वोक्ताभिः	४७२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
पूर्वोदिष्टैर्दिक्ष्वपि	३२९	प्रणवादिबीज०	२४७
पृथगपि शालीतण्डुल०	५३	प्रतिपत्तिरस्य	३४८
पृथगष्टशतं	३३५	प्रतिपत्तिविशेषांश्च	४३३
पृथगष्टोत्तरशता०	४७३	प्रतिपादमथ०	४६०
पृथुवृत्तोरुमापूर्ण	३	प्रतिपाद्य निजं	३७७
प्रकाशितादौ	४१७	प्रतिपूज्य शक्तिमिति	२१८
प्रकृतिर्विकृतिः	१४६	प्रतिमथ्य	९३
प्रकृतौ कालनुन्नायां	१०	प्रतिसेनाया	२०४
प्रक्षाल्य तानि	५४	प्रत्यग्रमुग्रं	५०८
प्रजपदथ वा	२४०	प्रत्यङ्मुखो०	४६४
प्रजपेत्प्रमदां	१९४	प्रत्यब्दसेकाद्भविता	१३८
प्रजपेदथ	२१६	प्रत्येकं कादि०	४७७
प्रजपेद्द्वादशलक्षं	२२१	प्रत्येकं षोडशानां	४३४
प्रजपेल्लक्षायत्या	४५१	प्रथमं केशव०	३०८
प्रज्वाल्य	४६९	प्रथमं मृतजं	१३६
प्रज्ञा मेधा	१२२	प्रथमं निजसव्यतो	६५
प्रणवं हृदयं	२९४	प्रथमप्रकृतेर्हंसः	६९
प्रणवव्याहृत्याद्या	४५७	प्रधानमिति	४
प्रणवस्य व्याहृतीनां	४१८	प्रपञ्चयागस्तु	९५
प्रणवस्य व्याहृतीनाम०	४१८	प्रपञ्चयागस्त्वमुना	९४
प्रणवहृद्भगव०	३२६	प्रभाकीर्तिकान्ती०	१५७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
प्रभा माया जया	१९६	प्रागभिहितेन	२२५
प्रभेदेभ्यः समुत्पन्ना	३७	प्रागादिदिशासंस्थाः	२२५
प्रयजेच्चतुर्भिरेवं	४७८	प्रागीरितैरपि	२९९
प्रयात्यूर्ध्वं यदा	१७	प्रागेव लक्षणयुतानि	५६
प्रविधाय पद्ममिति	८६	प्राग्दक्षिणप्रत्युगु०	३३९
प्रवेशयेच्च	४७४	प्राग्भाषितानपि	२६३
प्रसादनत्वा०	३७५	प्राग्याम्यवारुणी०	५१
प्रसारितं वामकरं	२८३	प्राङ्मध्ययोन्योः	११०
प्रसीद तुङ्ग	३१८	प्राणप्रतिष्ठाकर्मैवं	४८०
प्रसीद प्रपञ्चस्वरूपे	१५३	प्राणप्रतिष्ठान	४७६
प्रसीद भगवन्म०	३१८	प्राणप्रतिष्ठाविधि०	४८१
प्रसीद व्यक्त०	३१९	प्राणात्मकं	३७
प्रसूतिसमये	१६	प्राणाद्या वायवस्तत्र	१७
प्रह्लादिनीं	४२५	प्राणायामैः	१०९
प्राक्प्रत्यगर्गले	१४८	प्राणे जीवे	४७७
प्राक्प्रत्यग्यम०	३५०	प्रादक्षिण्येन	७६
प्राक्प्रत्यग्याम्य०	४४९	प्रानुप्रोद्यत्स्वरा०	३०९
प्राक्प्रोक्तविधानेन	३९३	प्राप्तिः प्राकाम्यं	२९१
प्राक्प्रोक्ता०	४३९	प्रारभ्याच्छां	१६८
प्राक्प्रोक्तैश्चक्राद्यै०	३१३	प्रालेयत्विषि च	४०८
प्रागच्छन्माल०	३११	प्राशितसंपातस्य	४४३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
प्रासादोक्ते	४५०	बहुना किं पुनः	१४
प्रोक्तक्रमेण	९६	बहुना किमनेन	४६५
प्रोक्तमृष्यादिकं	३८४	बहुनेति भाषितेन	४८८
प्रोक्तस्त्वेवं	२५७	बहुद्वारेण	१८
प्रोक्तानि वर्मास्त्रान्तानि	३६४	बाल नीलाम्बुदाभं	२७३
प्रोक्तानीलक्ष०	६४	बाहुभ्यां च	८०
प्रोक्तेनैवं कलशा०	८३	बाह्येष्वमन्तरा	१४०
प्रोक्तैर्ध्यान०	४०४	बाह्ये षोडशपत्रं	३४३
प्रोक्त्वाथ कामदेवा०	२६६	बिन्दुः पुरुष इत्युक्तो	३९
प्रोक्त्वा पूर्व०	४७६	बिन्दुर्दक्षिणभागस्तु	३९
प्रोक्त्वा सुदर्शनायेति	३२५	बिन्दुर्महस्तथा	४१८
प्लक्षाग्निमन्थ०	३२	बिन्दुसर्गात्मनो	३४
फ		बिन्दुसर्गौ तु	२६
फलार्थी तदवा०	४२१	बिन्द्वन्तिका प्रतिष्ठा	१४९
फुल्लैर्बिल्वप्रसूनै०	११५	बिभ्रद्दोर्भिः	३८४
ब		बिभ्राणा शूलबाणा०	२१०
बद्ध्वा साध्या	४७८	बिम्बद्वन्द्वे	४११
बध्नाति मातापित्रो०	२२	बिम्बादम्बुद०	२६२
बलाकी विमला	१६१	बिल्वं श्रीसूक्तजापी	१६३
बहिः षोडशशूलाङ्कं	१४०	बीजानि रक्तानि	४७९
बहिरपि षोडशपत्रं	१४५	बीजापूरगदे०	२४८

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
बीजैस्त्रिभिर्द्विरुक्तैः	१७४	भक्तियुतानां	१७९
बुभुक्षा च पिपासा च	१८	भद्रकालि	४७०
बोधात्मिके	१२६	भयाद्दारेन्दु०	४९६
ब्रह्मचर्यपर	५०७	भवति नरः	४५२
ब्रह्मद्रुमफल०	४४३	भवत्वन्ते	७९
ब्रह्माख्यो	४५८	भवेद्द्वादशसाहस्रै०	६
ब्रह्माणमथ च	१४१	भवेन्मण्डलमध्यार्धे	५९
ब्रह्माणी माहेशी	८६	भस्माभ्यक्ताय	३८८
ब्रह्माण्याद्या०	१३५	भारतीपार्वती०	१६६
ब्रह्मात्मभिर्महा०	९५	भासुरभूषण०	२६०
ब्रह्मा प्रजापतिर्वा	३४७	भास्वद्रत्नौघमौलि०	२१५
ब्रह्मा बृहत्तया	९२	भास्वद्विद्यु०	४२९
ब्रह्मार्पणाख्यमनुना	७९	भिक्षावृत्तिर्दिनमनु	२७४
ब्रह्माविष्णुशिवात्मकं	२१७	भुक्तिप्रदाय	३२०
ब्रह्माश्रीमन्त्र०	४९३	भुजङ्गेशः पिनाकी	३१
ब्रह्मा स्यादृषिरस्य	९१	भूः पदाद्या	४१७
ब्रह्मा स्यादृषिरीरितः	८४	भूतत्वात्कारणत्वाच्च	४१७
ब्राह्मणान्भोज०	२३९	भूतपितृयक्षनाग०	५४
ब्राह्मीं वचां वाष्ठ०	३५७	भूतादिकवैकारिक०	७
भ		भूतानां शक्तित्वा०	३७९
भक्तिप्रदाय	३२०	भूतिर्विभूतिरुन्नति०	३१२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
भूतेन्द्रियेन्द्रियार्थै०	९	मज्जास्थिस्नायवः	१८
भूत्वा शक्तिः स्वयमथ	१३७	मण्डलयुगयुगलं	१४४
भूधरो विश्वमूर्तिश्च	३०	मत्स्यः कूर्मवराहौ	३०३
भूयस्त्वक्षर०	४२५	मदजलविलिखित	४८८
भूयाद्भूयो	१६०	मदजललोलुप०	२४८
भूयोऽनन्तायेति च	३७८	मदनविधान०	२६९
भूयोऽपि केशवे०	३६९	मधुनाथ	१३२
भूयो भूमितले	५२	मधुपर्कं	७०
भूयोऽभ्यर्च्य	२१८	मधुरत्रयसंयुतेन	४१०
भूर्जे वा क्षौमपट्टे	३३३	मधुरत्रयसिक्ताभि०	२५९
भूर्भुवः स्वर्भूर्भुव०	७८	मधुरत्रयावसिक्तै०	९८
भृगुः स सद्यः	२३२	मधुरत्रयेण सह	११५
भृगुरपि तद्वद्वि०	२३६	मधुसूदनसञ्ज्ञश्च	२९
भृगुवारे च मुखेऽह्नः	३४१	मध्यवर्तुलसंस्थाया	१३९
भृगोस्तु वारे	१७८	मध्यस्थायाः परीतौ	३१५
भेदैरष्टाद्यैः	२४	मध्याष्टाशान्तासु	४४४
भौमे वारेऽथ	३४१	मध्ये च दिग्दलानां	२५२
म		मध्ये च मूलमनुना	४४५
मकारप्रभवा	२९	मध्ये च षोडशा०	३७२
मकारान्ते कुण्डलं	२९५	मध्ये तारं	३३२
मज्जात्वग्वर्गादिक०	१०२	मध्ये दिशाधिपाङ्गा०	१६९

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
मध्येऽनन्तं	६६	मन्त्रेणाथ पुरा०	२५३
मध्येऽनन्ताद्यैरपि	२९३	मन्त्रेणानेन	३४२
मध्येन्द्रवरुण०	१०१	मन्त्रे मन्त्रगुरावपि	८२
मध्ये पुनरघ०	३७३	मन्त्रैरेतै०	४९५
मध्ये वद्यक्षरयोः	११८	मन्त्रोद्धारविधाने	८९
मनुनामुनाष्ट०	२४४	मन्दाराद्यैः	२४७
मनुममुमघशान्त्यै	४५७	मन्द्राराह्वय०	४२४
मनोरथार्कात्मतया	२१६	मयूरचक्रवाका०	६०
मनोवृत्तिरस्तु	१५८	मरिचं क्षौद्र०	४३८
मन्त्रं च द्वादशार्णो०	२४	मरुतः...करोतु	३५
मन्त्रं सर्वमनुक्रम्य	१०४	मरुतः...कर्माणि	४४०
मन्त्रस्य मध्यमनुना	२२४	मरुद्वेगा	४३०
मन्त्रस्यास्य मुनिः	२७६	मस्तकारचित०	११३
मन्त्राक्षरत्रयोद्य०	३९६	महस्त्वाद्य	४१८
मन्त्रान्ते साध्या०	४०१	महायोगेश्वरी	२११
मन्त्री कुर्यात्षडङ्गानि	३९२	महासिंहाय	१९६
मन्त्रीन्दिरावान्भ०	१९६	मातृकान्यास०	९४
मन्त्री वटसमिद्भी०	२३९	मातृकोक्तविधिना	११९
मन्त्री समास्थाय	३४५	मातृभिररुणान्ता०	२३०
मन्त्री सर्वजन०	४९३	मातृभिश्चारुणा०	४२५
मन्त्री सुनियताचित्त०	३३१	मायाद्विठान्तिको०	४९१

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
मायाविहित०	४९४	मूर्धाक्षिकर्णनासा०	१६८
मायीयं नाम	११	मूर्धानिनहृद्गुह्यक०	३७६
मायाहृदोरथान्ते	४९०	मूर्धास्यनेत्र०	३८६
मारसायकनिपात०	११३	मूर्धेक्षणास्य०	२९४
मारीचः काश्यपो	४२८	मूर्ध्नोऽथ द्वादशान्तो०	११६
मालतीवकुलजै०	११४	मूलमन्त्रचतुर्वर्णं०	२७२
मिथुनानां गणपानां	२५६	मूलाधारमुखो०	१२३
मिलितादपि तस्मात्तु	१२	मूलाधारात्प्रथम०	२१
मुकुन्दो नन्दजो	२९	मूलाधारात्स्फुरन्तीं	११५
मुकुलैः पतितै०	७१	मूलाधारात्स्फुरित	१२८
मुखनासाक्षि०	४२८	मूलार्णमर्णविकृती०	४
मुख्या भद्रार्थदात्री	३९३	मूलाश्विनीमख०	४३
मुख्याम्भोजे	१७७	मूषिकलूताबृश्चिक	३५३
मुख्यार्थवाची	१३०	मृता वैवस्वता	४७८
मुनिव्रातावीत	४९७	मृत्काराङ्गुलि०	४९०
मूत्राशयो	२०	मेखला द्राविणी	१९२
मूत्रेणैन्द्रं	१३३	मेधा च हर्षा	३०
मूर्तीरभ्यर्चये०	४३०	मेधा प्रज्ञा प्रभा	८६
मूर्त्याभासेन	२	मेधा हर्षा श्रद्धा	३१५
मूर्धनि गुह्य०	१०८	मेषादिकं यच्च	३०६
मूर्धाक्षिकण्ठ	३३४	मेषादिकेषु	३०६

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
मेषो विषो	३८३	यदा पित्तं	१९
मोकारजे रतिधृती	३०२	यदा लिपिविहीनोऽयं	९४
मोदकपृथुका	२५१	यदाश्रया	५११
मोहिनी क्षोभिणी	२६५	यदाष्टधा सा	२४
य		यदा स्वयं	१५
यः सूक्ष्मः	४१९	यदि गृह्णाति	५०८
य इमं भजते	१७६	यदि नवकलशा०	१३६
यकारजेऽरिशङ्खौ	३०३	यदि वा वर्तुलमराः	५९
यजेत्पुराङ्गैश्च	४५९	यद्यद्वाञ्छति	४४७
यज्ञे काञ्चनपत्रस्थे	३७३	यद्येककलशक्लृप्तौ	१३३
यस्तु तेजो	४१९	यन्त्र तदेव लाक्षा	४८७
यथा तत्पुष्टिमाप्नोति	१३	यन्त्रं तदेव विधिव०	४८७
यथा पुरा पूरित०	८१	यन्त्रं षड्गुणितं	४२९
यथा भवन्ति	२३	यन्त्रमिदं	३४५
यथा स्वरेभ्यो	४०	यन्त्रस्य बीजेषु	३६३
यथोक्तमार्गेण	३५१	यमनियमासन०	२७९
यथोक्तसंख्यं	३२७	यमापाटपामाय०	१८८
यदा कफो	१९	ययाकाशस्तमो	४
यदा तदाजो	५८	यष्टव्यः स्याद्वासुदेवा०	३००
यदा लिंशोऽथ	२३	यस्तु वह्नौ	४०१
यदानन्दात्मकं	४२०	यस्मिन्देशे	२०८

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
यां च दिशं	३५४	योऽमुमर्चयति	१४२
यां ज्ञात्वा	४८	र	
याः पञ्चाशत्कला०	६८	रक्तं धर्मं	६५
यावष्टकान्भ्रमर	४७४	रक्तमाल्याम्बरो	४६८
याभिस्तु मन्त्रिणः	२७	रक्ताकल्पोऽरुण०	११२
या मूर्तिरर्च्यतेऽस्य	३०१	रक्ता पाशा०	४३६
यावजितारिरेष्यति	३५६	रक्तामनङ्गकुसुमां	१४१
या वाममुष्क०	१२	रक्ताम्बोधिस्थ०	४७७
यूकमत्कुणकीटा०	१०	रक्ता रक्तांशुक०	१९३
येभ्यः सजाभिरंशेभ्यः	३७	रक्ता रक्ताकल्पा	१३५
यैः कुर्युरिष्टासि०	३०५	रक्ता रमा कराली	३११
योगातिदूषणपरं	२७९	रक्तारविन्दनयना०	२
योगा मत्या	११९	रक्तोत्पलैः	३५९
योगीश्वरीमिति	१७५	रक्तो रक्ताङ्ग०	२५७
योजयित्वा जपे०	३७१	रक्षानिग्रह०	४३५
योजयित्वा नृसिंहा०	३६५	रक्षोभिरक्षित०	३७४
योनिं कुण्डस्यान्तः	१८५	रजांसि पञ्चवर्णानि	६१
योनिर्मायावती	२६८	रतावथोऽधो०	२७४
योनिर्वियत्सुनेत्रं	४९८	रत्नमयं मणि०	२४७
योनिस्तत्पश्चिम०	५७	रत्नस्वर्णांशुका०	४९६
योनेः परिभ्रामित०	११६	रथचरणशङ्ख०	३५८

	पृष्ठम्
रन्ध्रेष्वङ्गमनूनपि	३४३
रमा राका प्रभा	४५०
रम्यमप्युज्ज्वलमपि	५१०
रविकोणेषु	१४४
रवित्वेन भूत्वा०	१५४
रविबिम्बगतामरुणां	२०६
रसादितः क्रमात्पाकः	१८
राकायामुदये	२३४
रागिणं रोगिणं	५०८
राजस्यः कथिता	७५
राजीकरञ्जाङ्कुशमी०	११४
राजेरस्थोऽहिपो	४९७
राज्या पटुसंयुतया	१५२
राज्या पटुसंयुतया	४८८
राज्यैश्वर्यं	२३३
रात्रिमार्द्राह्वयां	२३३
राशिचक्रावशिष्टानि	६१
राशिभ्यः सदिनेभ्यः	४७
राशेरन्यत्र	६०
रुचिरद्वादशदलं	१४०
रुचिराष्टपत्रमथ	१६०

	पृष्ठम्
रुद्रताण्डव०	४९५
रुद्रवीर्या प्रभानन्दा	१४५
रुद्रादीञ्छक्ति०	८९
रेचकपूरक०	२८०
रेफान्वितेकारा०	३८
रेफो मायाबीजमिति	३८
रेवती माधवी	३२
रोमाञ्चकञ्चुकित०	११३
ल	
लक्षं जपेन्मनुमिमं	२६६
लक्षं तदर्धकं वा	९८
लक्षं तिलानां	९९
लक्षायता च	२७७
लक्षायतो	४५५
लक्ष्मीः सरस्वती	३२७
लक्ष्मीगौरीमनसिशय०	२७६
लक्ष्मीश्च व्यापिनी	३२
लक्ष्म्यायुःपुष्टिकरं	४१२
लक्ष्म्यायुष्करमतुलं	३३०
लग्नो धनभ्रातृ०	४२
लम्बयेदम्बरे	४६८

	पृष्ठम्
ललाटांसजठर०	३८६
ललाटोदरहृत्कण्ठ०	२९५
लवणाम्भसि	४६५
लवणैस्त्रिमधुर०	४३६
लवादिप्रलयान्तोऽयं	५
लसच्चक्रशङ्खा	१५६
लसत्कौस्तुभोद्भा०	१५६
लसदौदरिकाबन्ध०	३
लाक्षाभिः कुङ्कुमैर्वा	१८९
लाजतिलनक्त०	५५
लाजाभिस्त्रिमधुर०	३६०
लिपिन्यासादि०	४२३
लुब्धं त्वलब्ध०	५०८
लोकपालांश्च	४३०
लोकाद्रिद्वीपपाता०	२४
लोकोद्वेगकरी	५१०
लोहिता च	७५
व	
वकुलः शबरः	४५
वक्त्रहृत्पादगुह्य०	३८४
वक्रतुण्डैकदंष्ट्रौ	२५८

	पृष्ठम्
वक्ष्यामि शैवागम०	३८१
वक्ष्ये विधान०	२६७
वचनादाने सगती	८
वज्रः सशक्तिदण्डः	७३
वज्रिणे वज्रधराय	३८२
वणिक्करमेषा	४२
वत्सरादेश्चतुर्दश्यां	२३९
वदनामृतकरबिम्ब०	२८५
वदने च बाहुपाद०	९१
वदेच्चण्डेश्वरायेति	४१४
वन्दे हरं	३८९
वन्द्यं देवैर्मुकुन्दं	२७३
वययोरन्तरास्त्रं	४९६
वरदा ह्लादिनी	२८
वराहपारावतयोः	४७२
वरेण्यं भजतां	४२०
वरेण्यं वरणीय०	४१९
वर्गस्वरयाद्यंशाः	८७
वर्गोपेतसमारम्भो	५०६
वर्णतनोऽमृतवर्णे	१२४
वर्णसाहस्र०	४९६

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
वर्णाः पीतश्वेता०	४८	वह्निस्तु वह्निपक्षीये	१४०
वर्णादबीजान्त्री	४९२	वह्नेः कोणत्रये	१४०
वर्णादिको	५०५	वह्नेः पुरद्वितय०	११०
वर्णान्तानलभुवना०	३५१	वह्नेर्बिम्बद्वयपरि०	११६
वर्णान्न्यस्य	४४९	वह्नेर्बिम्बे	४०८
वर्णैराद्यैरमन्त्रैः	३१०	वह्नेर्विणिम्ब०	१८८
वर्णैर्मनुप्रपुटितैः	७२	वाक्यं प्रोक्त्वा	३३७
वर्णैश्चतुर्भिरुदितं	३४८	वाचिका जाग्रदादीनां	२३
वर्णौषध्याश्रिताभिः	८७	वागीशीस्त्वमिति	१२६
वर्तुलं तावता	१३९	वागैश्वर्यातिशय०	१०८
वर्म चासुरमर्दिन्या	२१०	वाग्भवेन पुनर०	१०८
वर्मद्वयं च	१७९	वाणी स्यात्तार०	४९९
वशमुक्ता	२६६	वामांमजन्वन्तरगा	१२
वश्याकृष्टिद्वेषण०	३५५	वामाख्याः	४९०
वश्यादीन्यपि	९८	वामाङ्गन्यस्त०	३९०
वसतावुपविश्य	१६२	वामा ज्येष्ठा रौद्रिका	११०
वसिष्ठादिक्रमेणैव	४४९	वामा ज्येष्ठा रौद्री	३७७
वसुभिः प्रसाद्य	४६२	वामादिशक्तिसहितं	१०९
वस्तुनोक्तेन	४७४	वायवे चान्तरिक्षाय	७९
वहयश्च दशान्ये स्यु०	१७	वायव्याग्ने...प्रेतना	४७५
वह्निराली	४६७	वायव्याग्नेः...प्रेतरा०	४७९

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
वायुर्नागश्च	५२	विधाय लिपिपङ्कजं	२२२
वारुणैन्दव०	४२३	विधाय विधिनानेन	१९७
वाससी च पुनर०	८१	विधिना ज्वरपीडा	४३९
वासुदेवः...दमकः	१६१	विधिनानेन	४८३
वासुदेवः...स्फटिक०	२७८	विधिनामुना	४८६
वासुदेवाय	२९४	विधिनेति विधातु०	२३९
वासोभूषणगन्धा०	१६९	विधिवत्कृताभिषेको	१३६
विकृतिद्विगुण०	३५०	विधिवदथ	३२२
विकृतिर्दण्डिमुण्डि०	१४६	विधिवदभिज्वा०	४४२
विकृतिसहस्र०	४९७	विन्यस्य कर्णिकोपरि	६६
विक्रान्त्या	२७३	विन्यासः प्रतिमाकृतौ	३८३
विघ्नविनायकवीराः	२६१	विन्यासैरथ	८८
वित्तेशस्यान्तराले	४९५	विपक्षनिग्रहं	३१२
विद्ययानुदिन०	४९९	विप्रक्षीरद्रुमत्वङ्क०	३३०
विद्यावर्यो यक्ष्यः	१८३	विप्रान्प्रतर्प्य	२९९
विद्यामन्त्रेण	२३४	विभवानुरूपतो०	३५९
विद्यारूपेऽविद्या०	१२५	विभूतिरुन्नतिः	१६१
विद्युद्वर्णोऽथ	३७९	विमले परिधाय	८२
विदध्यात् त्रिपुरामिति	११७	विमलोत्कर्षिणी	२९७
विधानमेतत्सकला०	१४७	विमुक्तपापो	४७३
विधाय तद्बीज०	३५०	वियतो दशमो०	२३५

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
वियत्तुरीयस्तु	१५९	विष्णुं भास्वत्किरीटा०	२७७
वियन्मरुद्धुतवह०	३८८	विष्णुं लिखेन्मध्य०	३६२
विराजत्किरीटा	१५५	विष्णुः प्राच्यादिकमथ	३७०
विलसदहंकार०	२६९	विष्णुपदं	२२०
विलिखेच्च	१४८	विष्णुर्योनिमथेत्यादिः	६९
विलिखेत्क्रमेण	४४४	विष्णोः सांनिध्य०	३७१
विलोड्य तामेव मृदं	३४२	विस्तारैः किं	३६१
विलोमपाठो	४३२	विस्पष्टजघनवक्षो	१८४
विवासये	३८८	विहितार्चनावि०	४०६
विंशद्भिश्चतुर०	५६	वीक्षस्व देहि वाचं	१८४
विशिखानां	२०३	वीप्सयित्वा	२६६
विश्वग्रासाय	३८७	वीप्स्य देवि०	४९२
विश्वामित्रश्च०	४२२	वृत्तं व्योम्नो	७
विश्वामित्रस्तु	४२२	वृत्तवीथ्योरारचये०	५८
विश्वाय विश्ववन्द्याय	३२०	वृषहरिवृश्चिक०	३०९
विश्वेदेवा	४२२	वेदना वह्निगर्भा	४३१
विषतरुमयीं	२०५	वेदात्मिके	१२५
विषतरुसमिद०	२०६	वैतससमिद०	४६३
विषपावकोग्र०	४१०	वैदिकांस्तान्त्रिकांश्चैव	४
विष्णवे त्रिदशा०	३२०	वैश्रवणः	४९५
विष्णुं भास्वत्किरीटं	३६६	वैश्वानरं	७७

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
वैष्णव्यस्त्वथ	५३	शक्तिं साध्य०	४९३
व्यञ्जनकिञ्जल्के	३४४	शक्तिः स्यादृषिरस्य तु	१२७
व्यन्त्रेष्यङ्गह्रस्वदीर्घा०	३१६	शक्तिप्रग्रस्तसाध्यं	१३९
व्यस्तैरपि च समस्तैः	१७०	शक्तिभिः प्राक्	४२४
व्याख्याविदः	५०९	शक्तिशान्तौ	२४
व्याघातसमिद्भिर्वा	४१३	शक्तिश्रीकामबीजैः	३१५
व्याघ्रत्वक्परिधाना	२००	शक्तिस्थं	४८९
व्याघ्रसिंहमुखी०	४३०	शक्तिस्वस्तिक०	२३६
व्याधिरप्रापित०	५०६	शक्तेः सत्त्वनिबद्ध०	१००
व्यापकाश्च	२७	शक्तेर्द्वादशगुणिते	३६२
व्यापयेद्व्याहृतीः	४२२	शक्त्यन्तः	४८९
व्याहृतीभिरथ	५०३	शक्त्यात्मना तुरीयः	२८८
व्याहृत्यावीत०	१४३	शक्त्याविःसाध्य०	१३१
व्योमानुगेन	२२२	शक्त्या शक्तिश्रीभ्यां	९०
व्योमाविः स चतुर्द०	८५	शक्यमशक्यं	१९८
व्योमेन्दुवह्न्यधर०	१०७	शङ्खं सगन्धपुष्पा०	६५
व्योम्ना मध्ये	१०३	शङ्खं सशङ्खशिरसं	३६७
व्योम्नि मरुदल	८	शङ्खः सनन्दकोऽरिः	२०७
व्रीहिभिरन्नैः	४४६	शङ्खहलमुसल०	३६३
व्रीहीणां जुहुया०	२०९	शङ्खारिचापशर०	१९५
श		शङ्खिनी गर्जिनी	३२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
शङ्खे कषायोदकपूरिते	६७	शिखादेशसमु०	६४
शङ्खोक्तचिह्न	३६७	शिखाललाटदृक्कर्ण०	४२९
शतं वाथ	४२३	शिखाललाटनेत्र०	३२२
शतं शतं	४५७	शिखिशूलकरा०	४३७
शतभिषजि	४६३	शिरसि निपतिता	१२९
शतमखलताद्विरेफो	३३	शिरसोऽवतर०	४०७
शताक्षरमनोरथं	४५७	शिरोभ्रूमध्य०	४२३
शब्दब्रह्मेति यत्प्रोक्तं	९	शिश्ना च यत्कृतं	७९
शब्दब्रह्मेति शब्दा०	१०	शीतांशुमण्डलस्थ	४८३
शब्दाद्व्योम	७	शुकः प्रोक्तो	३९२
शशिनी चन्द्रिका	२८	शुकास्ये	४९६
शाक्ते पीठे देवीं	४७८	शुक्लशुक्लांशुको०	५०५
शाक्ते पीठे पूज्या	१९२	शुक्लादिः शुक्लभाः	४०८
शाखोपशाखतां	१३	शुद्धश्चापि सबिन्दु०	९५
शान्तः शश्वत्स्मितम०	१७३	शुद्धाब्धिररुणवासो	२३०
शान्तो दान्तः	५०६	शुद्धान्नैर्घृतसिक्तैः	२३७
शालीकङ्कुश्यामा०	५४	शुद्धाभिः शालीभिः	२३७
शालीघृतसंसिक्ताः	४६४	शुद्धैः सारैरिध्मै०	२०३
शालीतण्डुलकैः	२४२	शुद्धैश्च तण्डुलैरपि	४४३
शालीतण्डुलचूर्ण०	९९	शुभकर्मणि	५०
शालीभिः शुद्धाभि०	२४२	शुभसितपीत०	२२६

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
शूलादिशक्ति०	४७०	श्रोत्रत्वगक्षिजिह्वा०	८
शूलाशनि०	३७९	श्लथमानांशुक०	१८४
शूलाही टङ्क०	३७६	श्वेता कृष्णा रक्ता	६६
शेषो वासुकि०	३०३	ष	
शैवोक्तपीठे	४०६	षट्कोणान्तःस्थतारं	३२५
शोणतराधरपल्लव०	१८१	षट्कोणाब्ज०	३१४
श्यामं शार्ङ्गाङ्कितकं	३६७	षट्कोणे कर्णिकायां	३९८
श्यामतनुमरुण०	१८०	षडक्षराश्च	४२०
श्रद्धा मेधा मतिः	१४५	षडङ्गुलप्रमाणेन	१३९
श्रद्धा मेधा श्रुतिरपि	१९६	षडूर्मयः	४३२
श्रद्धा स्वाहा	१४६	षड्भिश्चतुर्भि०	१९८
श्रविष्ठा चापि	४४	षड्भ्यः कचतटतेभ्यश्च	४१
श्रीकण्ठोऽनन्तसूक्ष्मौ	३०	षड्विंशच्छत०	३२८
श्रीकामः श्रीप्रसूनै०	३५६	षण्मासादनु०	१७८
श्रीधरपौष्णं	३०८	षष्ठयुतैश्च	५
श्रीधरश्च हृषीकेशो	१६६	षष्ठस्वरो	४१२
श्रीमन्त्रभक्तः	१७३	षष्ठी च दण्डिनी	४३१
श्रीमन्त्रेष्विति	१६७	षोडशद्वादशदश०	२७
श्रीलक्ष्मीवरदा	१७१	स	
श्रीवत्साङ्कित०	२९६	संक्षेपतो निगदिता	११७
श्रीसामायायामा०	१८९	संक्षेपतो निगदितो	१५२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
संक्षेपतो हृदय०	१७८	सपूज्यैवं श्रिया०	१६७
संक्षेपादिति	८२	संपूरयेत्सुधामय०	२८२
संक्षोभ्य	११	संप्रीणयित्वा	३५१
संचिन्त्य क्षरिता०	१०५	समुनिसुरपितृभ्यो	५०५
संचिन्त्य भर्तारं०	४२४	संभोजयेद्धोम०	४०३
संज्ञारहितैरपि	२८७	संयतचित्तो	२००
संज्ञासाम्ये	४६	संयोज्य किंचन	५०२
संतर्प्य विप्रा०	३८९	संयोज्य कुम्भे	३७२
संतोषश्च सशौचो	२८०	संवादसूक्तविहितं	४५८
संदीक्षितस्तु	२२९	संवादसूक्तं	४५९
संदीक्षितोऽथ गुरुणा	१६०	संस्कृतेन	७७
संदीक्षितोऽथ प्रजपे०	२१६	संस्थापयेच्च तले०	२८१
संदीक्षितो मनुममुं	२९३	संस्थापयेच्च नाड्यं०	२८०
संदीक्षितो विमल०	८५	संस्थापितानिलां	२०५
संध्यक्षराः	३४	संस्थाप्य दक्षिणस्यां	३२८
संपातिततैलेन च	२०३	संस्थाप्य समीकृत्य	२०८
संपूजयेद्यथाव०	२५२	संहरेत्संग्रहं	४३५
संपूज्य चैवं	३२७	संहृतेर्दोषसंहारः	३२२
संपूज्य योनिषु	१११	संहृत्य चोत्पाद्य	१२९
संपूज्यैवं दिनेशं	२३०	स इति परततं	९३
संपूज्यैवं विधिना	२२६	सकण्ठहृदयो०	४६९

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
सकपालशूल०	४३७	सत्यमहिंसा	२७९
सकर्णिके	१७१	स त्रिष्टुभा	३६५
सकारं च हकारं	३९	सदोषं दूष्यसंपन्नं	१३
सकुम्भयुग्म०	४३	सद्यो वेदाक्षमाला०	३७८
सगुग्गुल्वगरूशीर०	७१	सद्वादशाक्षरान्तं	२९६
सचतुर्दशाभि०	४९१	सनिम्बतिल०	४७२
सचतुश्चत्वारिंशत्स०	२५६	सपञ्चाभि०	४६५
सचतुश्चत्वारिंशद्वारं	९०	सपादजानुयुगल०	३२१
सचराचरस्य	४८	स पुनः ग्रसहैः	४४
सचिन्ताक्षमाला	१५५	समज्वलज्वालि०	४१३
सजया विजया	१३२	समभिश्च	३३८
सजलाम्बुवाह०	३३८	समम वामपादं	४७१
सज्वालोल्कश्रिया०	३१	सममपि	३०३
सताररराजमु०	४९२	समम्यन्तां च	१०४
सतारशक्त्याद्यजपा	१०३	समात्मकस्य	६८
सतारैश्चिटिमन्त्राः	४६९	समानां करणानां	८०
स तु लौकिक०	१७	समाहतो वा	५३
स तु सर्वत्र	१०	सप्रणवहृदय०	३६४
सत्त्वं रजस्तम०	९	स बिन्दुनाद०	६
सत्त्वपूर्विकगुणा०	५६	सब्रह्मविष्णु०	४२४
सत्यब्रह्माविष्णु०	२२८	समधुरनलिनानां	१६३

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
समर्चयेन्मातृवर्गं	२५८	सर्वव्यापा	४०
समवायी स	१८	सर्वान्कामान०	४५७
समहागणपति	२६२	सर्वेष्वपि च	६५
समापयेद्दक्षपादं	४७२	सलम्बोष्ठचूर्ध्वकेश्यौ	१४६
समिधामथ	३२३	सलिङ्गगुद०	७५
समीरणं	२५९	सलिलानल०	२९२
समीरिताः	३३	सवासुदेवादि०	३००
समुद्यद्दिवाकृत्स०	१५७	सव्यापसव्यभागे	२५०
समुद्रगायामवतीर्य	१६५	सशान्तिश्रीसर०	२७८
समुद्रतीरेऽप्यथ	३२७	सशिरोक्षिकण्ठ	३५३
समुनिरछन्दो	९१	सशिरोमुखगल०	२२९
स रवः श्रुतिसंपन्नैः	७	सशिरोललाट	३४८
सर्गस्पर्शन०	३४	सशूलपाशा	२११
सर्गादकः	३३४	सश्रीपशुहुंफ०	३८२
सर्गाद्यान्ताद्यम०	३१२	सश्रीबीजा	१८२
सर्पमयवलय०	२००	ससर्गस्तालुगः	३४
सर्पिः पायस०	२७७	ससर्पिषा	२३३
सर्पिषाष्टशत०	२१३	ससिद्धसुरपूजितः	४१२
सर्वगाश्च	२७	ससुप्रभाभिः	१०४
सर्वजापेषु	४३१	ससुरासुरमौलि०	१२४
सर्वयुतं	२५१	ससुरासुरसिद्ध०	११२

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
ससुवर्णप्रभा	१७१	साध्याख्याक्षर०	२०९
ससुषुम्नाग्रकयोरपि	२८८	साध्याख्यागर्भमेनं	४११
स सुषुम्नाग्रे	१२१	साध्याया हृदय०	४०९
सस्वर्णवेत्रयष्ट्यौ	१८३	सान्तं वायसवर्णं	३३२
स इंकारः	३९	सामुद्रं च	४४०
सह पृथुकसक्तु	२६१	साहं थूयं	४
सहस्रकाणां	४५९	साहिझषोपल०	४४७
सहस्रारपदं	३६४	सिकताः षोडश	४४६
सहस्रार्चिः	७६	सिकताश्चरु०	४४४
सहिरण्मयी च	१६८	सिकतोपलसर्वा०	३७२
सहृदयभगवत्यै	१७६	सितकिंशुकनिर्गुण्डी	३९७
साकारश्चात्ममन्त्रः	९२	सितमाल्याम्बरालेपा	२३३
साङ्गः सप्रतिपत्तिकः	४३२	सितसिद्धार्थ०	४०४
सा तत्त्वसंज्ञा	६	सिद्धार्थायुतहोमो	४५२
सा तेन शकृता	२०	सिद्धिसमृद्धी	२५०
सात्त्विकयो	७६	सिन्दूरकाञ्चन०	८९
साध्यं संस्मृत्य	४७१	सिन्दूरकुन्दकर०	३०१
साध्यर्क्षाङ्घ्रि०	४१५	सिंहमुखपाद०	२४८
साध्याख्यां शक्ति०	४८४	सिंहव्याघ्रवराहाः	४७
साध्याख्याकर्म	४१२	सिंहस्थाशार०	४४२
साध्याख्या कामवर्णैः	२७०	सुगन्धसुमनो०	७०

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
सुजीर्णमितभोजनः	२८३	सूक्तैरेतैर्जुहुत	१७१
सुदीर्घमुखिगोमुख्यौ	३१	सूक्ष्मरूपाणि	११
सुधामयीं	२६९	सूक्ष्मा सूक्ष्मामृता	२९
सुखाशेषदिने	४७९	सूत्रं प्राक्प्रत्यगात्ताग्रं	५७
सुभगा भगा	१११	सूत्रेषु मकरान्यस्ये०	५७
सुरता वारुणी	२६८	सूर्यश्चेत्यनुवाकेन	४२१
सुरभिहयमहिष०	३१०	सृष्टिः सा	४७६
सुराः सपितृगन्ध०	७६	सृष्टि ऋद्धिः	२८
सुरुचिरसिंहासनगां	१८१	सेनां संस्तम्भयितुं	२०४
सुरूपा बहुरूपा	१४६	सेन्दुखण्डा	४३०
सुरौद्रसित	४६६	सैव प्रतिकृति०	४३९
सुवर्णगोक्षिर०	३०७	सैव स्वां वेत्ति	५
सुवर्णवासो०	२३९	सोऽन्वीक्ष्य	६
सुविमलचरितः	१७२	सोमादीनां	२२८
सुविमलनखदन्त	१२०	सौदर्शनीयं	३२५
सुविशदमतिरथ	३४९	सौरे पीठे	४४५
सुवेषमेषणा०	५०७	सौवर्णे राज्यसिद्धिं	३४५
सुश्रीः सुरूपां	२८	स्कन्दयोरुभयो०	४२८
सुसिता पाशा०	४३६	स्तम्भनाद्यमथ	३५
सुसितेन सुशुद्धेन	७१	स्तुतिर्वाक्यबद्धा	१५३
सुसितैर्गन्ध०	२३३	स्तुत्वेन्दुखण्डपरि०	३८८

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
स्थानस्थापनकर्म	२८१	स्रवत्सुधावर्षिण०	३३२
स्थानेष्वेष्वात्ममनः	२८९	स्रोतोमार्गस्याविभ०	३२
स्थाने हृषीकेश	३३३	स्वक्षेत्रवर्तिनः	३१५
स्थापयेद्वैष्णवे	३७३	स्वगाभिर्मरुदग्न्यद्भिः	११
स्थूलाये मूलभूताय	३८८	स्वच्छः स्वच्छन्द०	५०५
स्नात्वार्काभिमुखः	२०२	स्वच्छो मुमुक्षोस्तु	३९६
स्नात्वार्काभिमुखो	४५४	स्वनामसदृशाकाराः	७६
स्पर्शाख्या	२७	स्वनिष्पत्तिं च	१
स्फुटितनलिनसंस्थं	३९९	स्वराख्याः षोडश	२६
स्मरदीर्घैधर०	११९	स्वर्णाप्त्यै मधुना	२५३
स्मरन्तमस्मरा०	५०७	स्ववसारक्तोपेतै०	२०५
स्मरशरविह्वलिता	१८४	स्वसंवेद्यस्वरूपा	३१८
स्मर्तव्याखिल०	४५५	स्वसप्तमः	३९९
स्मर्तव्याशेषलोका०	९५	स्वस्थानतश्च्युता०	११
स्मृतिपीठः	२५७	स्वातीशतभिषार्द्रा	४३
स्मृते यथा०	१३०	स्वात्मनि संहृत्यैवं	२८६
स्मृत्वा निजं	५०२	स्वामिन्प्रसीद विश्वेश	३
स्मृत्वा नित्यां	१९२	स्वार्थंकृत्यं	५०८
स्याद्बुद्धिसंज्ञा	१५	स्वीये चैवं	४७९
स्युः कर्कटो	४२	स्वेति स्वर्गः	९३
स्युरष्टमूर्तयो	७७	ह	

	पृष्ठम्		पृष्ठम्
हंसाण्डाकाररूपं	२२२	हारिद्रं स्याद्रजः	६१
हंसारूढा	१२१	हारिद्राद्रिः	५४
हंसारूढो	२७०	हावभावललिता०	४०६
हंसो वराहो	३०	हिरण्या गगना	७५
हमिति प्रकाशितोऽहं	९३	हुंकाराख्या	१८२
हयरथगज०	३१०	हुंकारे साध्यसंज्ञां	१९०
हरत्वमस्य	३९	हुतक्रियैवं	३४१
हरिपूर्वं	३६५	हुतसंख्यासाहस्रां	१८६
हरिमुज्ज्वल०	३२२	हुताहुतिसमुद्दीप्त०	१०४
हरिशंकरयोः	५०१	हुत्वा परराष्ट्रेभ्य०	३५६
हरिस्थेऽर्के	३४०	हुनेदरुणपङ्कजै०	२४४
हरे बिन्दुनादैः	१५७	हुनेच्च पूर्वसंदिष्टै०	३७३
हर्षाह्वा सुनदारुणा	३१४	हूंकाराख्या धातु	९०
हलयुतवर्गतृतीयौ	१०२	हृत्कुक्षिनाभिषु	३२२
हवनक्रिया	४९९	हृत्पञ्चभिस्तदर्णै०	३९५
हस्तश्चित्रा च	४४	हृत्पद्ममध्य	५७५
हस्तश्रवण०	४४५	हृत्पद्मस्थितभानु०	११६
हस्तागाधांस्तथा०	३७२	हृत्स्थं सर्वस्य	४२१
हस्तोद्यद्वसुपात्रा०	१६६	हृदयं बुद्धिगम्य०	६४
हारताराबलीराज०	२	हृदयं सशिरस्तथा	७२
हारस्फटिककला	७२	हृदयकमलवर्णतः	१६३

	पृष्ठम्
हृदयद्वयसे	१२०
हृदयशिरसोः	६४
हृदयान्ते	३२९
हृदये वदने	४३९
हृयाननपर०	३८६
हृद्दोर्मूलापरगल०	८५
हृन्मुखाम्भोरुयुग्मेषु	३८५
हृष्टिर्वृष्टिस्तुष्टिरिष्टा	३१६
हृल्लेखया स्वनाम्ना	२६८
हृल्लेखया क्लेदिनी	१९२
हृल्लेखाख्यां	१३१
हृल्लेखाग्निस्थ०	४८९
हृल्लेखाजपविधि०	१५८
हृल्लेखाद्याः पञ्च	२१७
हृल्लेखान्तःस्थसाध्यं	३५८
हृल्लेखास्थित०	३९६
हेमप्रख्यं पार्थिवे	३३८
हेमप्रख्यामिन्दु०	१९९
हैमाश्वत्थसुर०	२४१
ह्रस्वत्रयक्लीब०	२१६
ह्रस्वाः पञ्च परे	३५
ह्रीं श्रीं रतिः	३०२